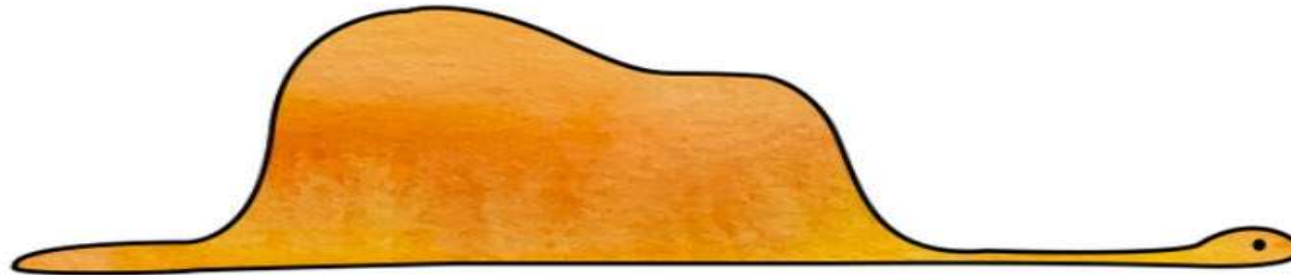
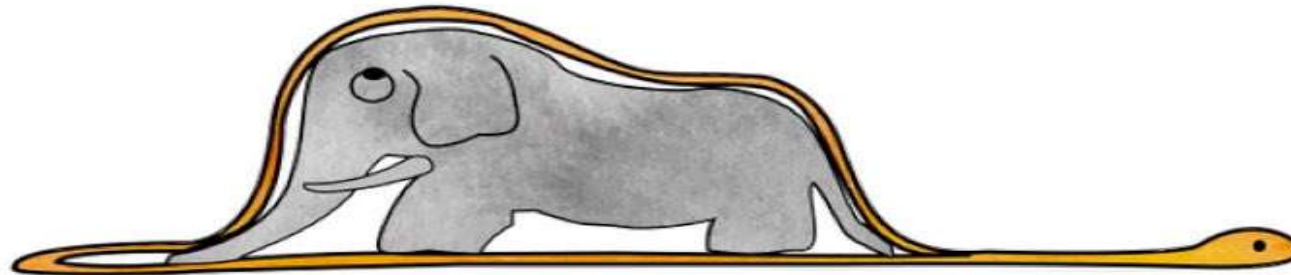

Fremtidens fellesskole?

"My drawing was not a picture of a hat.
It was a picture of a boa constrictor digesting an elephant."

 Kari Nessa Nordtun, kunnskapsminister
11 · G

Fellesskolen er Norges største konkurransefortrinn som nasjon!

Når barn lærer sammen, uavhengig av bakgrunn, bygger vi fellesskap og gir alle like muligheter.

FrP vil innføre fast nivåinndeling i skolen som vil dele barna inn i A-, B-, C- og D-lag.
Det er virkelig feil vei å gå.

Barn utvikler seg i ulikt tempo på en rekke områder. Derfor kan lærere i dag selvfølgelig tilpasse undervisningen etter faglig utvikling for den enkelte - men uten merkelapper og egne faste klasser.

Men en skole som sorterer og rangerer barn etter faglige ferdigheter er ikke en fellesskole.

Vår løsning er en sterkere fellesskole, der alle barn lærer sammen, får støtte og trygghet, og på den måten får muligheter til å lykkes på det de er gode på.

Dette valget handler om hva slags skole vi vil ha.
Det er du som bestemmer ❤️

LEDER

Alarmklokker fra skolen

En undersøkelse viser at to av tre skoleledere i Kristiansand kommune vurderer å slutte på grunn av overbelastning. Det er dramatisk. Likevel kan det bli verre.

Undersøkelsen viser at skoleledere i Kristiansand skolen ble vurdert av krysprosser de ofte i over tid. Så ofte at mange av dem har en løpende dialog med seg selv om hvor lenge de skal og bør være. Helse og tre skoleledere vurderer å slutte.

De står i et vanskelig kryspross. De har mange økonomiske rammer, men skal samtidig som vi ser på alle elevene, håndtere alle slags foreskrifter og selvfølgelig også skape gode arbeidsplaner for alle ansatte.

Skolelederne peker på flere årsaker til det de mener er en økende belastning. Knappe ressurser, uheldighet. Foreldre og elever har også fått flere rettigheter. Det er kanskje ikke, men noe som er at skoleansatte samtidig føler de har mistet verktøy for å opprettholde orden og disiplin i klasserommet. Det fører dessuten med seg økte krav om logging og rapportering.

Da er det svært urovekkende at Kristiansand kommune med sin skrale økonomi varsler enda flere kutt.

UTDANNINGSNYTT

administrative programmer, plattformer og kommunikasjonskanaler. Det er spesielt tiden som går med til rapportering som har økt, står det i brevet.

Kjell Erik Vingebacken Foto: Kirsten Ropeid

[Vis mer](#)

– Vi får stadig nye oppgaver, innen blant annet økonomi, skoleskyss og rapportering. Det kommer på toppen av alt vi har fra før. Nå kjenner vi at nok er nok. Det holder ikke med ord om forståelse for vår situasjon, når vi må jobbe gratis. Vi må se handling, sier Vingebacken.

13:35

UTDANNINGSNYTT

I en nylig omorganisering av Østre Toten kommune, har rektorene deltatt i en rekke grupper og møter. Det har endt med flere oppgaver til skoleledelsen. Samtidig forblir størrelsen på administrasjonen lik.

– Kommunen har over tid opprettet veldig mange nye lederstillinger, rådgivere og koordinatore og bruker store pengesummer på IT og konsulenter i forhold til for noen år siden. I den prosessen har ingenting blitt styrket på den enkelte skole. Vi stiller spørsmål ved hvorfor skolene da skal administreres som for 25 år siden, sier rektor Kjell Erik Vingebacken.

Han beskriver hvordan jussen og byråkratiet har inntatt skolene de siste årene, og lurar på om politikere og administrativ ledelse i kommunen har tatt dette innover seg.

Etterlyser kommunale midler

I brevet stiller de åtte rektorene en rekke spørsmål og krav til skolesjefen i kommunen. De vil vite hvilke vurderinger som har blitt gjort rundt rektors arbeidssituasjon og hvorfor

utdanningsnytt.no

UTDANNINGSNYTT

Syv av de åtte rektorene møttes onsdag denne uka. Foto: Privat

Rektoroppopp: – Vi har nådd en grense

De åtte rektorene kjenner på at det nærmer seg bristepunktet for hvor mange oppgaver de kan håndtere. Nå har de sendt brev til skolesjefen.

Bjørn Asle Grimstad

JOURNALIST

Publisert 21.03.2025 - 09:22

Regjeringen vil ruste fellesskolen for framtiden

Pressemelding | Dato: 29.11.2024 | Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun ønsker en bredere diskusjon om skolens rolle og oppgaver. Regjeringen har derfor satt ned et nytt utvalg som skal se på hvordan skolen bør utvikles, slik at den også i fremtiden på best mulig måte kan forberede barn i Norge til å kunne delta i utdanning, arbeid og i samfunnsliv.

Kunnskapsministeren mener det er et behov for en større gjennomgang av skolens rolle i samfunnet vårt. For svarer egentlig dagens fellesskole ut samfunnets framtidige behov på en god nok måte? Er skolen, slik den er organisert i dag, godt nok rustet til å møte store samfunnsendringer og bruker vi ressursene våre i skolen godt nok - i en tid hvor helse, forsvar og eldreomsorg vil kreve mer og mer av statsbudsjettet?

En skole der barn og unge lærer sammen, på tvers av alt som skiller oss kan bli skolens utfordring, hvis den ikke er rustet for å forberede alle elevene for fremtiden.

Om utvalget og mandatet

Utvalget skal ledes av Bjørn Haugstad som er direktør for organisasjon og infrastruktur ved NTNU. De skal legge fram sin innstilling innen 1. juni 2026.

I tillegg til leder, består utvalget av følgende medlemmer:

Martin Eckhoff Andresen, førsteamanuensis ved økonomisk institutt UiO

Kjerstin Askholt, politimester i Agder politidistrikt

Henning Fjørtoft, professor i norsk fagdidaktikk ved NTNU

Audun Brandt Lågøy, konserndirektør kommunikasjon i Skanska Norge

Omar Mekki, daglig leder i Guttas Campus

Aslak Sira Myhre, nasjonalbibliotekar ved Nasjonalbiblioteket

Ida Marie Pinnerød, stabssjef Nord Universitet

Kamal Saaliti, miljølærer på Apalløka skole

Hilde Schjerven, virksomhetsdirektør for oppvekst i Færder kommune

Astrid Strandbu, professor i pedagogikk ved UiT

Lene Tanggaard, professor ved institutt for kommunikasjon og psykologi, Aalborg universitet

Formål med utredningen

- Regjeringen vil ruste fellesskolen for fremtiden, og mener det er nødvendig med en
 - bred vurdering av skolens rolle og betydning i samfunnet
 - og hva vi som samfunn trenger og forventer av skolen i møte med utviklingstrekk og veivalg som vil utfordre fellesskolen.
- Utvalget skal gjøre rede for skolens rolle og brede samfunnsmandat i dag.
- I lys av beskrivelsen ovenfor skal utvalget også beskrive noen sentrale nasjonale og internasjonale utviklingstrekk i samfunnet
- og analysere hvordan trekkene påvirker skolens rolle, for individet og for skolen som samfunnsinstitusjon.
- Utvalget skal også beskrive utviklingen i trivsel og skoleresultater og hvordan vi kan snu denne utviklingen i et langsiktig perspektiv.

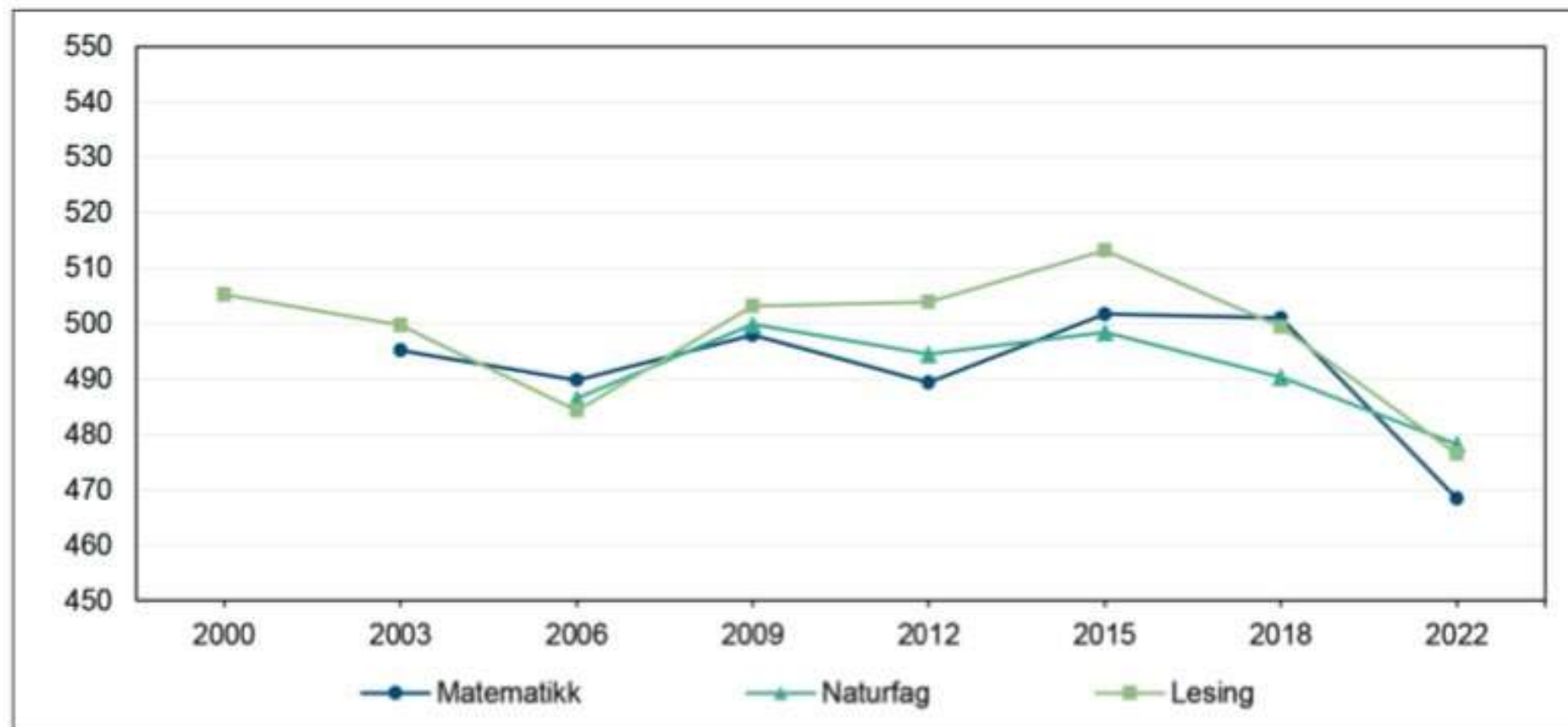

Utvalget skal særlig vurdere følgende problemstillinger:

- Hvilken rolle og funksjon bør skolen som institusjon ha i et 20-årsperspektiv, både for elevene og i et samfunnsperspektiv?
- Hvilke sentrale trekk ved samfunnsutviklingen vil kunne utfordre skolen i årene som kommer, og på hvilke måter?
- Hvordan bør skolen utvikles for å bidra til å håndtere nye utfordringer, krav og forventninger i samfunnet?
- Hvordan kan skolen i framtiden gi alle elevene likeverdige muligheter, uavhengig av kjønn og bakgrunn?
- Hva trenger barn og unge å lære for å kunne leve gode liv i framtidens samfunn, og hva er det skolens oppgave å ta ansvar for?
- I lys av punktene over, hvilke endringer på overordnet nivå må gjøres av innhold, omfang og organisering i skolen for at den skal ruste elevene til å møte framtidens utfordringer?
- Hvordan kan skolen opprettholde god kvalitet og det brede samfunnsoppdraget i alle deler av landet i en framtidssituasjon med press på offentlige ressurser, knapphet på arbeidskraft og demografiske endringer?
- Er omfanget av grunnopplæringen og lengden på utdanningsløpet hensiktsmessig, eller kan både menneskelig og økonomiske ressurser brukes bedre?

Konteksten

Figur 1. Norske elevers prestasjoner i matematikk, naturfag og lesing, fra det året de ulike fagene var hovedområde første gang: matematikk i 2003, naturfag i 2006 og lesing i 2000. Usikkerheten rundt hvert målepunkt er omtrent 5 poeng i hver retning.

Hva kommer etter OECD-skolen? Stortinget 04.02.2025 Simon Malkenes

PISA 2022

Betydelig PISA-nedgang i lesing, matematikk og naturfag

Norske elever presterer betydelig svakere i både lesing, matematikk og naturfag sammenlignet med PISA 2018. Stadig flere elever presterer på det laveste mestringsnivået på alle de tre fagområdene.

RAPPORT | SIST ENDRET: 05.12.2023

forskning.no

Norske elever gjør det dårligere i matte, naturfag og lesing enn i sist PISA-undersøkelse. (Foto: Berit Roald, NTB)

PISA: Norske elever har blitt dårligere i matte, naturfag og lesing

Ferdighetene til norske 15-åringer har falt kraftig i matte, naturfag og lesing siden 2018, viser den ferske PISA-undersøkelsen. Nivået har aldri vært lavere.

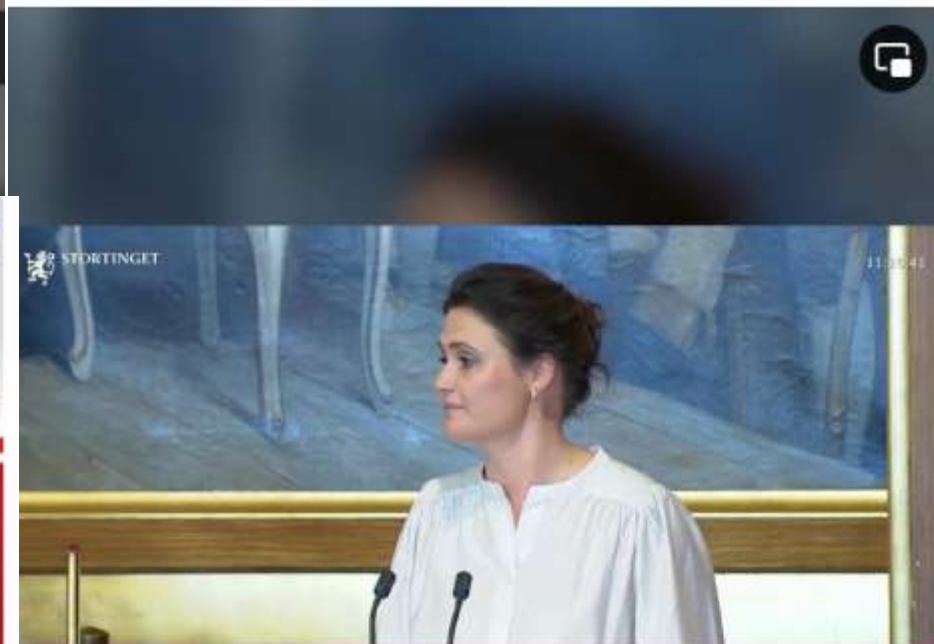
NTB.

Kari Nessa Nordtun,
kunnskapsminister

1 t ·

Hva vil Arbeiderpartiet og Senterpartiet med norsk skole? Vi er tydelige!... Se mer

Verdens beste, det målet.
I læringsresultater og i trivsel.

PISA-resultatene kom og ble gjort
kort tid etter regjeringsskiftet.

Det viser et dramatisk fall i norske
elevers lærerresultater innen matte,
norsk og naturfag.

Dramatisk. Det er alvorlig.

Nesten kvar dag går eg på jobb og sviktar barn og ungdom

Det er heilt uforståeleg at me skal la dei gå til grunne på dette viset.

Det er mykje billegare å bygge trygge barn enn å reparere øydelagde vaksne, skriv lærar Kristin Brattetaule Manger. FOTO: PRIVAT

Av Kristin Brattetaule Manger

Lærar

Publisert: I går 20:17

Etter snart 18 år i denne jobben veit eg kva mange av desse elevane treng for å få det betre, for å prestere betre, for å sleppe å falle utanfor. Skuleleiinga veit det òg. Men dei får ikkje lov til å gi det til elevane. Det har politikarane våre bestemt.

Eg skal heller føre avvik. Rett nok ein tidstjuv, det òg. Men mykje billegare enn å bruke tida mi på sjølve elevane, på å møte dei der dei er, ta dei i handa og gå eit stykke på den gode vegen ilag. Det har politikarane våre òg bestemt.

Måndag 11. mars fortel Bergens Tidende at Bergen har [like høge tal på vald og trugsmål i skulen som Oslo](#), trass i at me har halvparten så mange elevar. Like etter dette vart rektorane og tillitsvalde kalla inn på eit møte med etatsdirektør Frode Nilsen.

Her vart det gjort klinkande klart at den økonomiske ramma er absolutt, her skal det ikkje brukast ei krone ekstra på å verken førebyggje eller stoppe valden i skulen. Skulebyråden, Daniel Hägglund (Frp), seier at dette er noko av det viktigaste han jobbar med. Men det er ikkje viktig nok til at det setjast av pengar til dette arbeidet.

Skulebyråd Daniel Hägglund påpeiker til BT at skulane ikkje kan bruke meir pengar enn kva bystyret har vedtatt. FOTO: ØRJAN DEISZ (ARKIV)

Fredag 16. mars kunne me lese i BT at etaten vår må spare 120 millionar kroner. Me hadde visst eit [overforbruk på 120 millionar i fjor, og no må me betale tilbake](#). «Overforbruk» høyrer ut som eit Luksusfellen-ord, som om me har ausa ut pengar på pendlarbustader og hotellkonferansar.

22:16:37 Vestfold og Telemark

Nyhetssenter TV Radio Vestfold Radio Telemark T >

Fortvilet lærer: – Mange går på jobb med dårlig samvittighet

Flere skoler bryter loven fordi de ikke følger opp sine ansatte etter voldshendelser, viser rapporter fra Arbeidstilsynet.

Lærer Christine Koth Fliid er bekymret for utviklingen i skolen.

FOTO: JOHN-ANDRE SAMUELSEN

Får tilfeldig oppfølging

De siste månedene har Koth Fliid vært sykmeldt. Læreren føler ikke at hun strekker til.

For selv om hun ikke har hatt problemer med vold i sin klasse, forteller hun at kollegaer har blitt slått, sparket, lugget og ropt etter.

Læreren elsker jobben sin, men føler hun kommer til kort.
FOTO: JOHN-ANDRE SAMUELSEN

– Det blir nærmest til at man bare skal finne seg i det, og det er skremmende, sier hun.

Dersom en ansatt blir utsatt for vold, er arbeidsgiver lovpålagt å følge opp.

12 prosent av grunnskolene Arbeidstilsynet har kontrollert det siste året, bryter loven på dette punktet, viser NRKs gjennomgang.

– Ikke godt nok

– Det er mange lærere som går på jobb med dårlig samvittighet fordi de vet at de ikke klarer å være i forkant, sier Koth Fliid.

– Du føler på en skyld og en skam når du ser at du ikke klarer å stoppe tingene før det har begynt, fortsetter læreren.

Christine Koth Fliid mener skolen må ha nok ressurser til å håndtere problemene før de skjer.

FOTO: JOHN-ANDRE SAMUELSEN

De har ikke tid til å prosessere det, behandle det eller hjelpe hverandre som kollegaer, forklarer hun.

– Det eneste vi kan gjøre for hverandre er nærmest å gi hverandre klapp på skuldra. Det er ikke godt nok, sier hun.

Troms og Finnmark

[Tips oss!](#) [Nyhetssenter](#) [Våre sendinger](#) [Podkaster](#)

Læreren Asgil har 4,2 minutter til hver elev i uka

Kathrine har forlatt læreryrket. Asgil vurderer å forlate. Søkertallene til lærerutdanningene stuper. Hvorfor vil ikke lærere være lærere?

Asgil bruker mer tid på å sørge for det grunnleggende, at elevene har det bra, enn å undervise.

FOTO: SIMEN WINGSTAD/NRK

Saken oppsummert:

- Asgil Tieman Hansen-Krone har jobbet som lærer i 18 år. Han vurderer å bytte jobb.
- En undersøkelse fra Utdanningsforbundet viser at 80 prosent av lærerne har fått flere oppgaver enn de hadde for tre år siden. 70 prosent sier at de har fått mer ansvar.
- Lærere opplever at de har mindre tid til å følge opp hver enkelt elev. Asgil har 4,2 minutter per elev i uka.
- Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun uttrykker bekymring over tallene i undersøkelsen og sier at det er nødvendig å ta grep for å sikre at flere ønsker å bli lærer, og at de som allerede jobber som lærer blir i yrket.

Anonym lærer:

«Adferdsutfordringer tar veldig mye tid. Elever har mer negativ grunnholdning til skole og lærere. Vansker med å konsentrere seg og utholdenhet.»

Anonym lærer:

«Bruker nå langt mer tid i telefon med foreldre/foresatte enn tidligere. Det forventes av foreldre at vi er pålogget døgnet rundt.»

Anonym lærer:

«Det er noen elever som krever mye mer, samtidig som hjemmene krever mye mer. Ekstra dokumentasjon.»

Ill.foto: Paal Svendsen

[Vis mer](#)

Lærarane treng meir tid og tillit

Debatt: – Mindre ressursar og fleire oppgåver set lærarane i ein umogleg spagat.

Jane Føllesdal
LÆRAR I BARNESKULEN

Publisert onsdag 17. april 2024 - 06:31

Sist oppdatert onsdag 17. april 2024 - 06:33

Det er no snart 25 år sidan eg første gong sto i eit klasserom og hadde ansvaret for undervisninga. Eg hugsar kor stolt eg var. Stolt over å vere lærar. Stolt

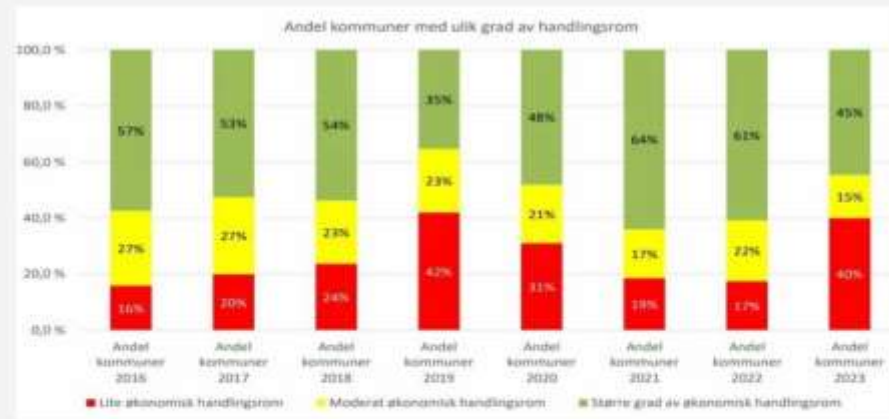
Tor Arne Gangsø. Foto: Jørgen Jelstad.

KS før lønnsoppgjøret:

– Kommunenes økonomi er mer presset enn før

Kommuneøkonomien er i fritt fall, melder KS før lønnsoppgjøret. Kommunene rapporterer særlig om rekrutteringstrøbbel innen helse og barnehage, ifølge forhandlingsleder Tor Arne Gangsø.

– Andelen kommuner som har lite økonomisk handlingsrom er mer enn doblet fra 2022 til 2023. 40 prosent av norske kommuner har nå lite økonomisk handlingsrom, sier Eide.

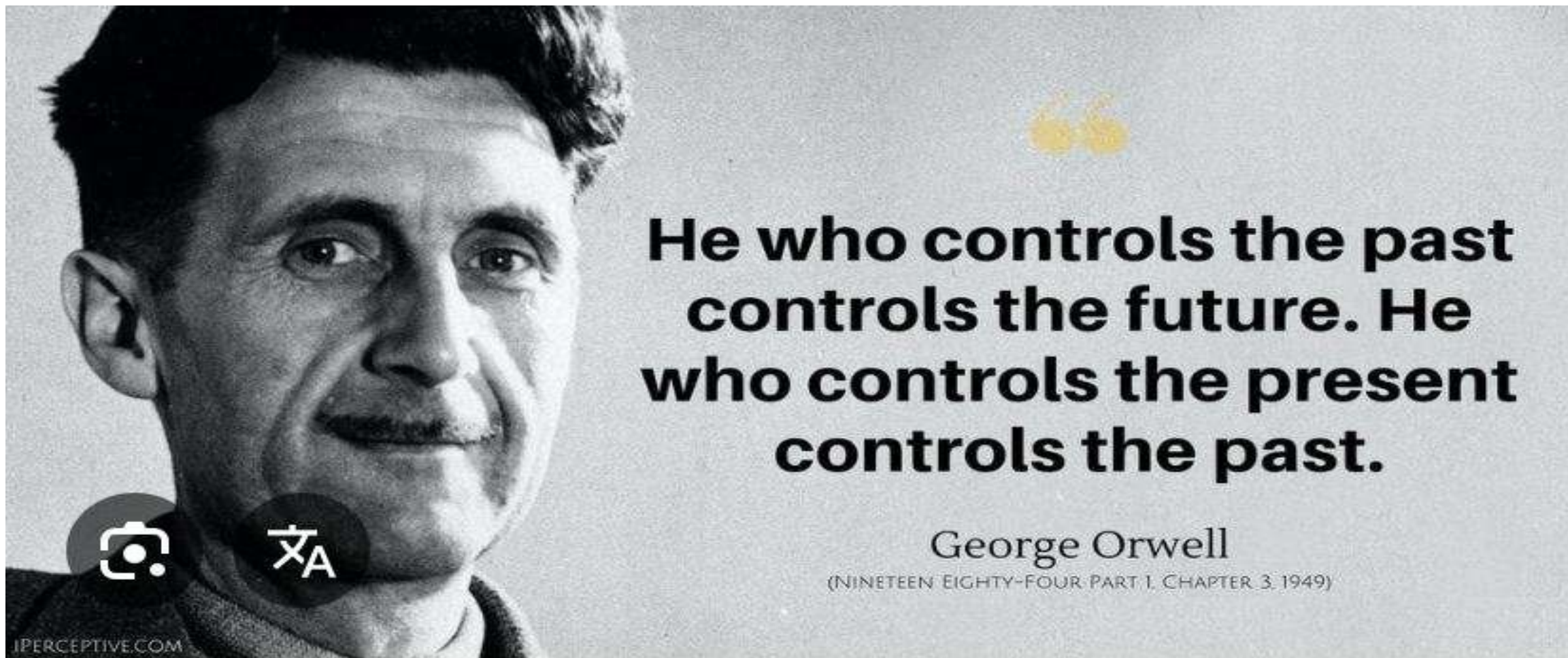

Kilde: KS.

Han viser til at deres budsjettundersøkelse for 2024 peker mot at den pressede økonomien vil fortsette også i det kommende året.

Han forklarer at overføringene fra staten, som er en stor del av kommunenes inntekter, er basert på en antatt lønnsvekst i samfunnet. Dersom lønnsveksten blir høyere, får ikke kommunene overført noe mer penger av den grunn.

Kjapt om norsk skolehistorie og fellesskolen

DEN NORSKE SKOLEN

Utdanningssystemets historie

abstrakt forlag

Del IV

En skole for likeverd 1945–1982 129

Vekst og velferd 130

Krigens skoleerfaring 130; Utdanningssamfunnet 131;
«Ulike, men likeverdige elever» 133

Felleskapets skole 135

Utdanningsretten: den vanskelige likheten 137; Utdanningskulturen:
etikk & estetikk 142; Utdanningsøkonomien: eleven som kapital 145

Enkeltelevens skole 147

Den individuelle vendingen 147; Differensiering! – men hvordan? 149;
Reformteknokratiet: forsøk og forskning 152

9-årig grunnskole – sammenhold som fellesskap 155

Faglig radikalisme 155; M74 – enhetssyntesen og likeverdet 157;
Frihet og fornyelse 158

Den videregående skolen – enhetsskolens utvidelse 161

Integrasjon: yrkesskolen + gymnasen 161; Yrkesopplæringens stilling 162;
Gymnasets stilling 163; Allmenndannelsens magi 164

Lærerutdanningen: profesjonalisering 166

Lærere, adjunkter og lektorer 167; Allmennlærer eller faglærer? 168

Privatskolene: foreldrerettens garanti 171

Fra 'nei' til 'ja' på borgerlig side 171; Privatskolen som rettsprinsipp 172;
En begrenset lov 174

Oppdragelse til demokrati 174

Fremtidens fellesskole? Simon Ma

DEL V

En skole for prestasjon 1982– 179

Utdanning som økonomi 180

«Grunnleggende kunnskaper og ferdigheter» 181; Nykonservatisme &
nyliberalisme 183; Konkurransesstaten 185; Kunnskapsskolens
reformgrunnlag 188

Den videregående skolen – en rettighet 191

R94: forspill 191; Tre reformer i ett 192; Målstyring og modulisering 194;
Evaluerings og nye utfordringer 195; Elevfrafallet 196

10-årig grunnskole – kunnskap som fellesskap 198

R97: seksåringsreformen – læring gjennom lek 199; R97: 10-årig grunnskole
– enhetsskolen som kunnskapsskole 202; Kunnskapsløftet 2006 – en utvidet
læreplan 204; Målstyrt valgfrihet 206; Ferdighet: kompetanse & dannelse 208;
Hva med solidariteten? 209; Kunnskapsløftet 2017: dybdelæring som politikk
210

Lærerutdanningen: akademisering 213

Lærerutdanningens forlengelse 214; Allmennlærerens sorti 215;
Pedagog eller profesjonsutøver? 216; Masterutdanning og forskning 218;
Utsyn: lærernes profesjonsidentitet 220

Privatskolene: konkurranse for kvalitet 222

Politisk våpenhvile 223; Valgfrihet til salgs 224; Friskolens rettsliberalisme 224;
Kommersialisering, skolenedleggelse og lovbrudd 226; Privatskolepolitikken
lange linjer 229

Mål, midler og mistillit 230

Avslutning 237

Noter 245

Litteratur og kilder 261

Register 279

**DEL II. MOT ET NYTT FORVALTNINGSREGIME
 (1970–1990)**

4. SPRENGT KAPASITET OG NYE OPPGAVER	
– PÅ VEI MOT EN ADMINISTRATIV SKANDALE?	109
Departementet i arbeid	110
Direktorat eller desentralisering?	115
Nye oppgaver I – barnehager	119
Nye oppgaver II – forskning	122
Planleggingsavdelingen og politisert skoleforskning	127
Kirke- og undervisningsdepartementet i brennpunktet – studentopprør og høyrebølge	132
5. SPLITTELSEN AV DEPARTEMENTET OG UTVIKLINGEN AV «DEN NYE STATEN» 1980–1990	138
Byråkratikritikk og splittelse av departementet	138
Begynnelsen på slutten for den sosialdemokratiske skole- og utdanningsforvaltningen	146
Sakkyndighet og politikk – et vedvarende vepsel	149
«Den nye staten»	152
Kirke- og undervisningsdepartementet – antitesen til «Den nye staten»	155
Intet nytt under solen – betinget støtte fra Universitets- og høyskoleavdelingen	160
Mye på spill	164
Ny samling av departementet	169

**DEL III. PÅ KUNNSKAPENS KONKURRANSEARENA
 (1990–2017)**

6. INN I EN NY EPOKE 1990–2000	173
Utdanning og økonomisk vekst	174
Begynnende oppgjør med «arbeiderpartiskolen»	178
Slutten for «rådenes departement»	184
Samling i bønn	193
1990-tallsreformene	199
Et ensemble?	208

7. INTERNASJONAL VENDING 2000–2017	211
Kunnskapsalderen?	212
Internasjonalisering av høyere utdanning: Bologna-prosessen og Mjøs- utvalget	216
Spissing og internasjonalisering av norsk forskning	224
PISA-sjokket	230
Departementet som sekretariat for politisk ledelse	236
Mål- og resultatstyring – og motstand	245
Barnehagen inn i utdanningsløpet	251

8. UTSYN OVER KUNNSKAPSDEPARTEMENTETS HISTORIE 1945–2017	257
Styring og samfunnsendringer	164
EPILOG	268
NOTER	271
LITTERATURLISTE	310
REGISTER	310

Kapittel 4

Fra klassekamp til nasjonal integrasjon 95

Førkrigsårene med Johan Nygaardsvold

- De sosialdemokratiske visjonene 97
- Psykologien og barnet – nye styringsobjekt 104
- Utjevning, effektivitet og arbeidsskolepedagogikk 109
- Den sentrale/nasjonale styringen forsterkes 119
- Henvisninger 134

Kapittel 5

Den dirigistiske skolestaten som nasjonsbygger 138

Gerhardsen-epoken 1945–1965

- Nye menn og deres visjoner 140
- De nye menns tro på styring 142
- Skolen for alle og for den enkelte 158
- Den dirigistiske skolestaten 175
- Henvisninger 200

Kapittel 6

Lokal frihet eller hierarkisk skoleorganisasjon? 205

Venstreskolekollapsens gylne år fra 1965 til 1986

- Internasjonale impulser 205
- Den norske nyradikalismen 207
- Selvbestemmelse på alle plan 237
- Henvisninger 268

Kapittel 7

Den nye liberalismens tiår 273

Fra Willoch (1981–86) til Bondevik II (2001–)

- Tegn på en ny tid 273
- Internasjonal utdanningstenkning – fra konsensus til konfrontasjon 290
- Norge – lenge et annerledesland 298
- Utdanningspolitikken som både-og 306
- Statsoverlegenhet i farsinnet 356
- Henvisninger 417

INNHold

I. EMBETSMANNSTATEN

- 1. Professorpolitikernes regime 11
- 2. En styringsideologi tar form 29
- 3. Det nye reformbyråkrati 43
- 4. Kapitalisme på norsk 64
- 5. Det moderne gjennombrudd 86

II. VENSTRESTATEN

- 1. «Norig, ein folkedaningsheim» 111
- 2. Venstrekapitalismen 162
- 3. «Neue Sachlichkeit» 198

III. ARBEIDERPARTISTATEN

- 1. Arbeiderbevegelsens regime 231
- 2. Industrimodernismen 268
- 3. Da Dagbladet seirer i Arbeiderpartiet 283
- 4. «Vi som elsket Amerika» 306
- 5. Reformteknokrati I - Samfunnsingeniørene 338
- 6. Reformteknokrati II - Statsoppdragerne 377
- 7. Maktens bruk – og misbruk 412

IV. SKIFTENDE FRONTER

- 1. Regimeopposisjon 451
- 2. Den markedsteknokratiske styringselite 526
- 3. Politikken gjennomst 549

ETTERORD (2024)

- Fra embetsmannsstaten til konkurransestaten 583

NOTER 617

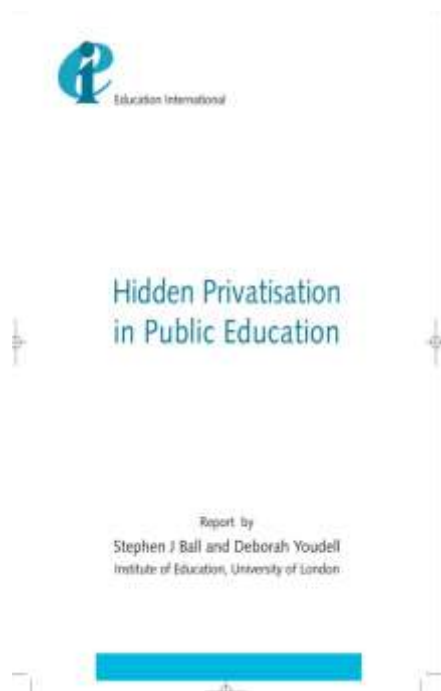
NAVNEREGISTER 681

Da Kristin Clemet fra Høyre tok over som utdanningsminister for Giske i 2001 og presenterte stortingsmeldingen *Kultur for læring*, ble hun spurt hva hun ville kalle skolen. Hun svarte «skolen». Ifølge henne representerer fellesskolebegrepet et «retorisk-politisk knep» som venstresiden i politikken bruker for å antyde at høyresida ikke er opptatt av hverken fellesskap eller den offentlige skolen. Ifølge henne er dette feil, og det virker ekskluderende fordi det antyder at de som velger noe annet enn den offentlige skolen, står utenfor fellesskapet. Ettersom det juridisk er åpnet for at foreldre og elever kan velge mellom den offentlige skolen, ulike privatskoler eller hjemmeundervisning, viste Clemet til at det å kalle skolen «skolen» er en mer inkluderende betegnelse som viser aksept for både ulike skoleslag og for foreldre og elevers ulike valg. For å understreke dette viste hun til at «Ingen barn går hjemmefra for å gå på fellesskolen i dag». De går på skolen – enten de setter kursen mot den offentlige nærskolen, Steinerskolen eller Nyskolen» (Clemet, 2011).

Fellesskolens indre marked

- Ekstern markedsretting
- Intern markedsretting

Intern markedsretting, derimot, viser til hvordan idéer, prinsipper, strategier og teknikker fra det private næringslivet introduseres og implementeres *innenfor* offentlig utdanning. Dette omfatter introduksjon av NPM-inspirerte styringsprinsipper, eller virkemidler som har til hensikt å stimulere til effektivisering og til at foreldre og elever skal kunne orientere seg som kunder på et marked innenfor det offentlige skolesystemet (Ball & Youdell, 2008). Karakteristiske trekk ved NPM som styringsfilosofi er vektlegging av individualisme og valgfrihet, desentralisering og fristilling, privatisering og markedsorientering (Karlsen, 2006, s. 33). Dette innebærer fokus på «output» heller enn «input» (avkastning i form av resultater heller enn ressursinvesteringer), desentralisering av budsjettansvar og delegering av oppgaver til mellomledere, nedbryting av store organisasjoner til konkurrerende enkeltenheter, tydeligere skille mellom leverandør og forbruker av offentlige tjenester og vektlegging av kontraktsfestede forpliktelser mellom ulike aktører i organisasjonen (Clarke & Newman, 1997, s. 21). I denne sammenhengen er politiske virkemidler som fritt skolevalg, stykkprisfinansiering, resultatstyring og offentliggjøring av resultater sentrale. I utdanningssammenheng legitimeres disse virkemidlene med at det å øke konkurransen mellom skoler og åpne for valgfrihet vil stimulere til økt kvalitet, høyere standarder, brukervennlighet samt et mer rettferdig utdanningssystem hvor elever kan velge seg bort fra skoler med lav kvalitet (Ball & Youdell, 2008). Når vi i denne boka tematiserer mark...

PISA

Norge er en skoletaper!

Hermed er det solid dokumentert.

Dagbladet 04.12.2001 om Utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet sin pressekonferanse om PISA-resultat 4. des 2001

Programme for International Student Assessment

4

nyheter

BRISDAG 6. DECEMBER 2001

Aftenposten

Grov voldtekt henlagt

Politiets Marte aldri å finne ut hvem som sto bak den brutale grov voldtekt på Sinsen-korset. Nå er saken henlagt.

Politidirektør Nicolai Ryhøst tok avgjørelsen i forrige uke, nemlig å la saken etter et overgrep på Sinsen.

– Vi lot et eksemplar av den ikke bli, og vi opplyste om at vi ikke hadde flere opplysninger å gi, sier Ryhøst. Han sier at saken er henlagt fordi det ikke er noen som kan påta seg ansvaret for voldtektene.

– Det er en sak vi ikke kan påta oss, sier Ryhøst. Han sier at saken er henlagt fordi det ikke er noen som kan påta seg ansvaret for voldtektene.

Fransk offiser overga seg

Underoffiser som i går med 4 sprengte og ammunisjonslager i Lufthavn, overga seg i Norge til franske myndigheter, opplyser en talsmann for politiet. Han sier at offiseren er medlem av en gruppe som heter 'Le Pen'.

– Vi har fått informasjon om at offiseren er medlem av en gruppe som heter 'Le Pen', sier talsmannen. Han sier at offiseren er medlem av en gruppe som heter 'Le Pen'.

Vil bremse bompenger-kåte politikere

Regjeringen vil bremse bompenger-kåte politikere. Det sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

– Vi vil bremse bompenger-kåte politikere, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

NYHETER

BRISDAG 6. DECEMBER 2001

Aftenposten

Norske elever på bunnen i klasseromsdisiplin

Europas verste bråkmake

40,2 prosent av norske ungdomskoleelever har plaget en klassekamerat eller en lærer i løpet av skoleåret. Det viser en undersøkelse som er den største av sin art i Norge.

– Vi har fått informasjon om at norske elever er på bunnen i klasseromsdisiplin, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

– Vi har fått informasjon om at norske elever er på bunnen i klasseromsdisiplin, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

Vil ha strenge og inspirerte lærere

Mer disiplin og mer inspirerende lærere kan heve kunnskapsnivået, mener elever ved Uransborg videregående skole. I dag la Kristin Clemen frem en OECD-rapport som viser at norske elever blir stadig dårligere.

ADRIAN FOR MARIAN
JAN TOMAS ERIKSEN (Folke)

Norske elever går det veldig dårlig i i matematikk og naturfag, viser en rapport fra OECD. Det viser at norske elever blir stadig dårligere.

– Vi har fått informasjon om at norske elever er på bunnen i klasseromsdisiplin, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

– Vi har fått informasjon om at norske elever er på bunnen i klasseromsdisiplin, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

SV og Ap.: Flere lærere inn i skolen

Flere lærere, færre opplysninger. Det handler ikke om kultur og tradisjon, sier Kåre Wilhelmsen.

– Vi har fått informasjon om at norske elever er på bunnen i klasseromsdisiplin, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

- Det er lærernes skyld

Elever har skyld i det som skjer i skolen. Det er lærernes skyld, mener statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

– Vi har fått informasjon om at norske elever er på bunnen i klasseromsdisiplin, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

– Vi har fått informasjon om at norske elever er på bunnen i klasseromsdisiplin, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

100 nister jobben i Baneservice

100 nister jobben i Baneservice. Det handler ikke om kultur og tradisjon, sier Kåre Wilhelmsen.

– Vi har fått informasjon om at norske elever er på bunnen i klasseromsdisiplin, sier statsministeren. Han sier at bompenger er en dårlig måte å finansiere infrastruktur på.

Aftenposten

Hver selger ansvaret i Oslo?

09090

AKSJON KALKULASJON

AKSJON KALKULASJON

STORT LØFT FOR LITE FORLAG

STORT LØFT FOR LITE FORLAG

KANSKE KOMMER SJUEN

KANSKE KOMMER SJUEN

FESTPRAKISE

FESTPRAKISE

NORSKE RØVERKØP

NORSKE RØVERKØP

1000 for mange på Gardermoen

1000 for mange på Gardermoen

Foreldre får hjelp med «nazi-barn»

Foreldre får hjelp med «nazi-barn»

Hun holder mål

Hun holder mål

Vil sette bom for bompenger

Vil sette bom for bompenger

Må opereres - før ikke reise til Norge

Må opereres - før ikke reise til Norge

Velkommen til juleauksjonen

Velkommen til juleauksjonen

Finns

Finns

49 ⁵⁰	39 ⁹⁰
99 ⁵⁰	49 ⁵⁰
12 ⁵⁰	14 ⁵⁰

1990-tallsvisjonen: Kunnskapssamfunnet

«[k]unnskapssamfunnet er globalt. Globaliseringen vil bidra til at kvaliteten på utdanningssystemet kommer i sentrum, også i Norge. Vi konkurrerer med andre land på utdanningsmarkedet, noe som igjen fordrer at vårt utdanningstilbud må være av god kvalitet for å hevde seg. Norsk utdanning må kunne hevde seg i sammenlikning med andre land.»

I første rekke, kap 4. En opplæring for sin tid, punkt 4.3.3 globalisering.

I kunnskapssamfunnet er «befolkningens kompetanse i dag vurdert som den viktigste enkeltfaktoren i et lands økonomiske yteevne».

I første rekke, kap 4. En opplæring for sin tid, punkt 4.2 Humankapitalen – vår viktigste ressurs.

Høyre-leder Erna Solberg og Frp-leder Siv ... [les mer](#)

Politikk og samfunn Samfunn

Kunnskapssamfunnet skal bære velferdssamfunnet

Erna Solberg mener en god skole må ligge i bunnen for utviklingen av Norge.

Kva gjer det med skolen?

$$= \frac{(\sum_{i=1}^n x_i)(\sum_{i=1}^n x_i y_i) - (\sum_{i=1}^n y_i)(\sum_{i=1}^n x_i^2)}{(\sum_{i=1}^n x_i)^2 - n(\sum_{i=1}^n x_i^2)}$$

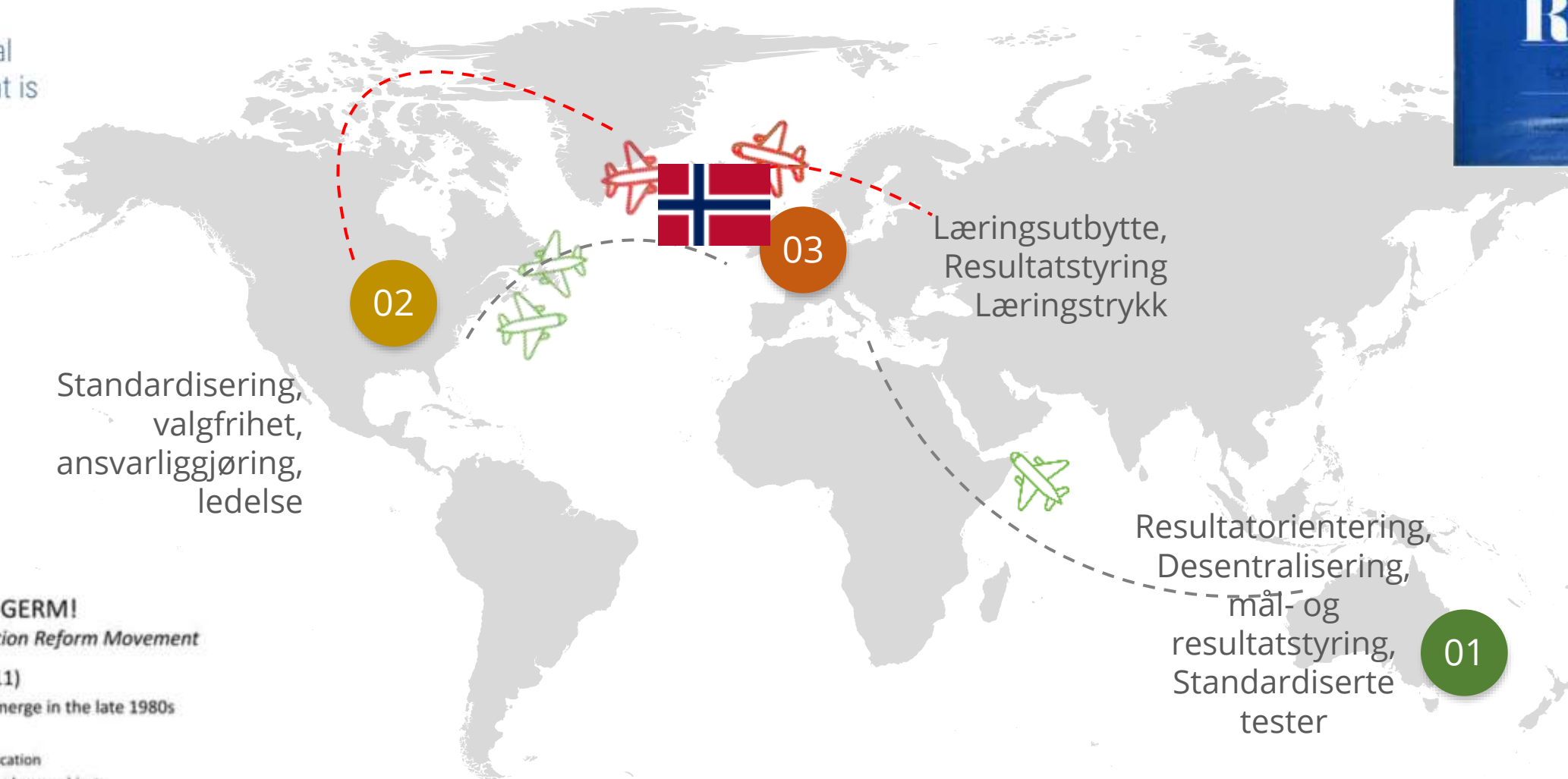
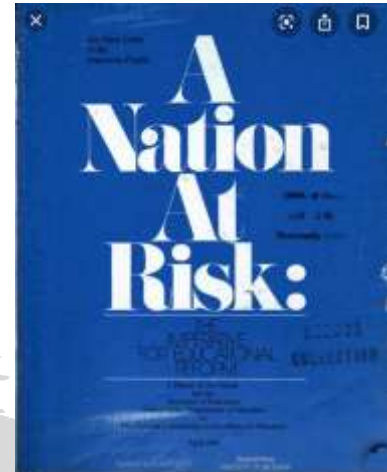
BLOG
BY PASI SAHLBERG

Mar 02, 2012 11:41

Global Educational
Reform Movement is
here!

Reisende utdanningsoppskrifter – nasjonale oversettelser

GERM!

Global Education Reform Movement

• Pasi Sahlberg (2011)

– GERM starts to emerge in the late 1980s

– Promotes:

- Standardised education
- Focus on traditional core subjects
- Minimal risk in pursuit of learning outcomes
- Corporate management models
- Test-based accountability

The OECD's Historical Rise in Education

The Formation of a Global Governing Complex

Kunnskapsløftet som norsk oversettelse av «School autonomy with Accountability» (SAWA) (1)

- SAWA er OECDs modell for styring av utdanningssektoren.
- SAWA skal gi et mer effektivt og høyere presterende utdanningssystem.
- SAWA består av en todelt «pakke» av styringsteknologier.

CHAPTER 11

Constructing School Autonomy with Accountability as a Global Policy Model: A Focus on OECD's Governance Mechanisms

Antoni Verger, Clara Fontdevila, and Lluís Parecerisa

INTRODUCTION

In the last decades, most countries in the world have faced major pressures to reform their educational systems. The emerging demand for global skills in increasingly interdependent economies, the challenges generated by technological innovation, and the competition between educational systems to achieve better results stand out among other sources of reform pressure. In this scenario, school autonomy with accountability (SAWA) reforms have been disseminated widely due to their promise to modernize education systems and strengthen their performance. In current educational reforms, school autonomy and accountability tend to be conceived as inseparable policy measures.

A. Verger (✉) • C. Fontdevila • L. Parecerisa
Department of Sociology, Autonomous University of Barcelona,
Barcelona, Spain
e-mail: Antoni.Verger@uab.cat

© The Author(s) 2019
C. Ydesen (ed.), The OECD's Historical Rise in Education, Global Histories of Education,
https://doi.org/10.1007/978-3-030-33799-5_11

219

1. *Skoleautonomien*: desentralisering/kommunalisering/staten mål- og resultatstyrer kommunene, profesjonalisering av skoleledelse, privatskoler som konkurrerer med offentlig skole, etablering av valgte skolestyrer, fritt skolevalg.
2. *Ansvarliggjøringen*: nye, testbare læreplaner, standardiserte tester/NKVS, offentliggjøring av resultater, oppfølging av feilende skoler, ekstern evaluering og prestasjonslønn.

Fremtidens fellesskole? Simon Malkenes 05.06.2025

Kunnskapsløftet som norsk oversettelse av SAWA (2)

- SAWA myndiggjør skolens folk som resultatprodusenter gjennom skoleautonomiteknologiene (technologies of agency)
- SAWA synliggjør og tallfester aktiviteten i skolesystemet slik at eksterne kan ansvarliggjøre dem (technologies of performance)
- Styringsteknologiene har optimalisering og kalkulering av kvalitet som mål.
- Kvalitet er forholdet mellom input og output i utdanningssektoren.
- SAWA installeres for å endre «hvordan ting gjøres».
- Det endrer livet i skolen.

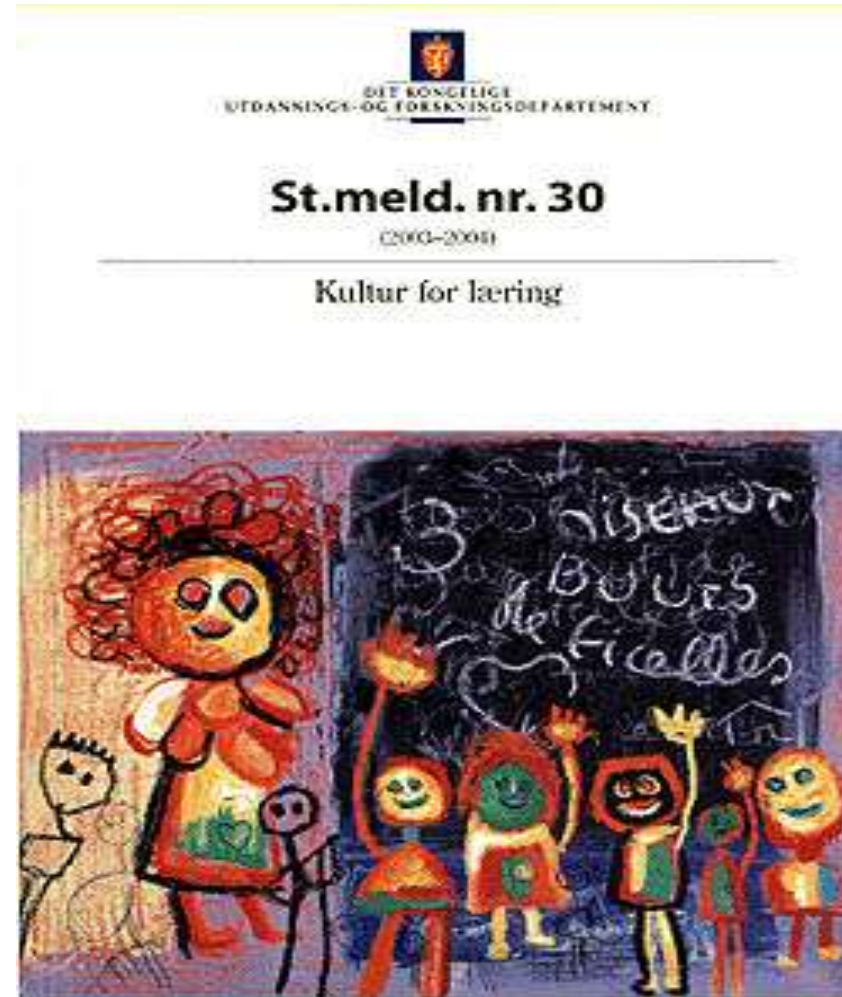
”Hva hemmer kultur for læring?”

1. «[f]orestillingen om at staten kan skape et likeverdig skoletilbud gjennom detaljregulering og -styring».
2. «dagens detaljstyring av arbeidsmåter og organisering av opplæringen».
3. «føyelige ledere som har tradisjon for ikke å legge seg opp i lærernes pedagogiske arbeid».

Kultur for læring, punkt 3.4.1 Hva hemmer kultur for læring?

I første rekke, Kapittel 4 en opplæring for sin tid, punkt 4.2 Humankapitalen – vår viktigste ressurs

Kultur for læring, Punkt 3.3.2 Frihet, tillit og ansvar: Et systemskifte.

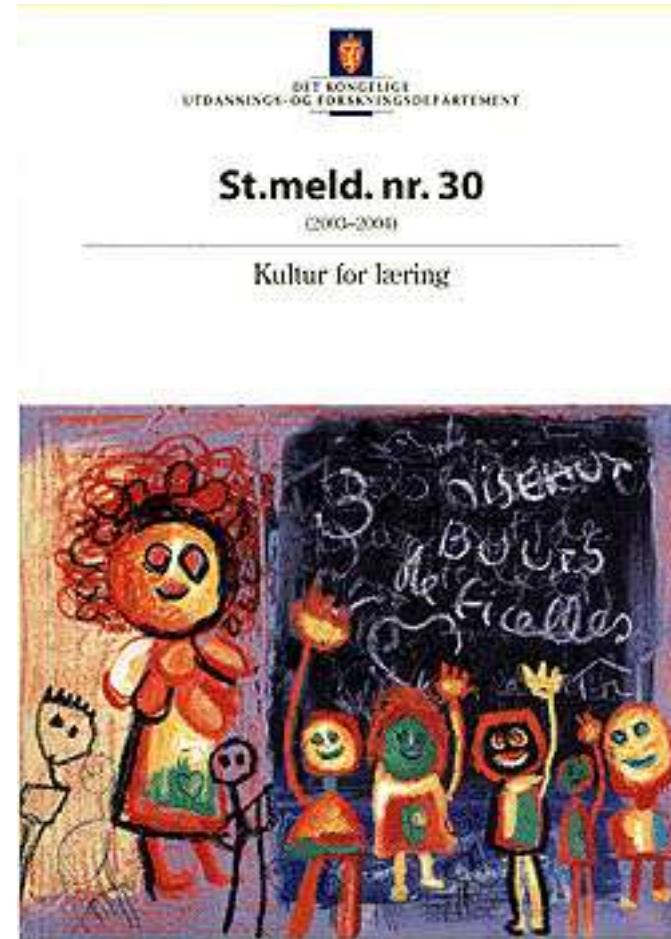

«Hva fremmer kultur for læring?»

«Frihet, tillit og ansvar: et systemskifte» i norsk skole, ein «Kultur for læring» bygd på:

1. «stor lokal handlefrihet»
2. «frihet, tillit og ansvar til den enkelte lærer, skoleleder og skoleeier»
3. «et tydelig og kraftfullt lederskap»

Kultur for læring, Punkt 3.3.2 Frihet, tillit og ansvar: Et systemskifte.

Comparing two transfer spaces over time and against a global script: the case of school-autonomy-with-accountability

Gita Steiner-Khamisi, Stephanie Applus & Amanda Nägeli

To cite this article: Gita Steiner-Khamisi, Stephanie Applus & Amanda Nägeli (26 Aug 2024): Comparing two transfer spaces over time and against a global script: the case of school-autonomy-with-accountability, Journal of Education Policy, DOI: 10.1080/02680939.2024.2394594

To link to this article: <https://doi.org/10.1080/02680939.2024.2394594>

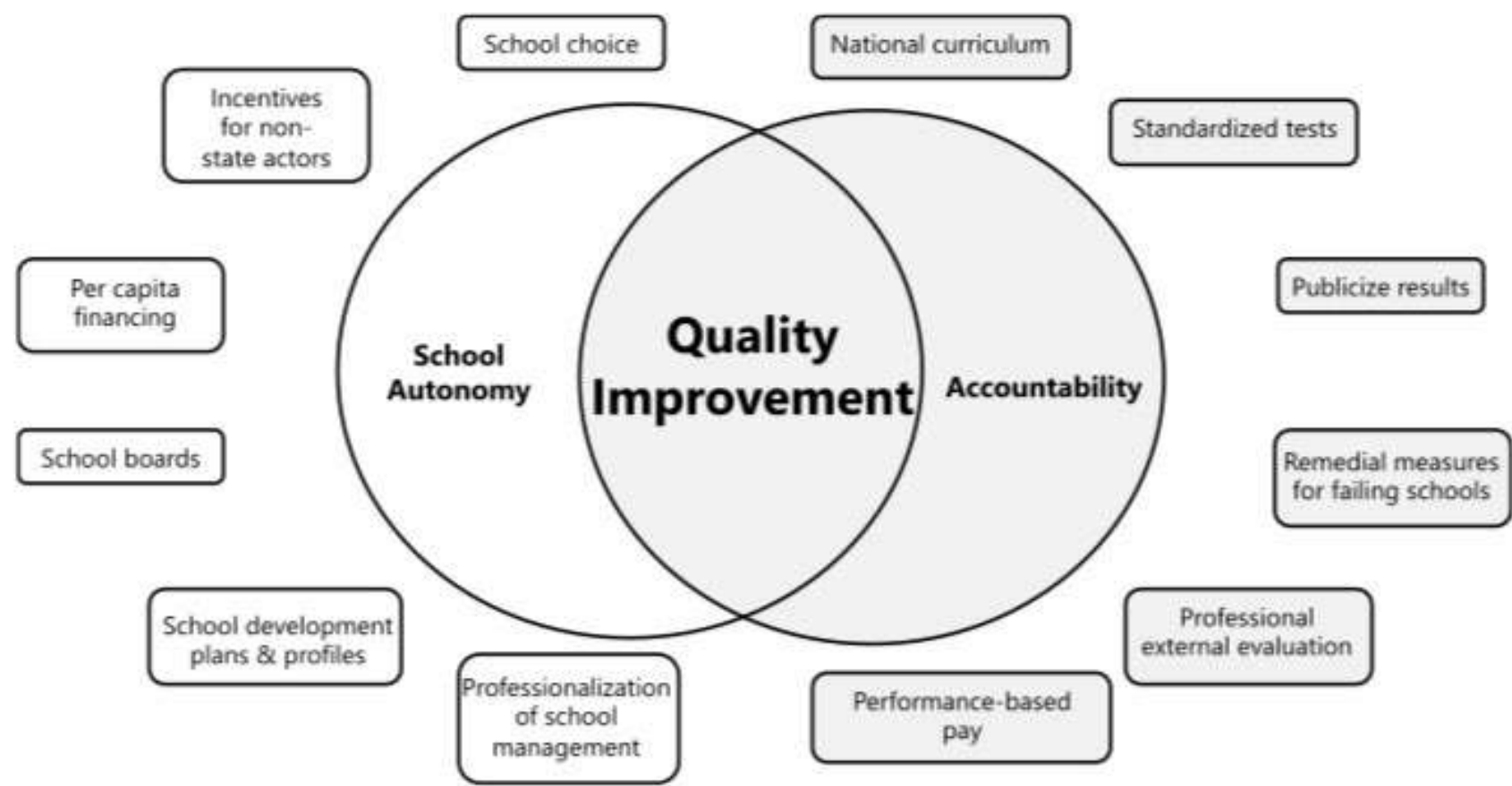
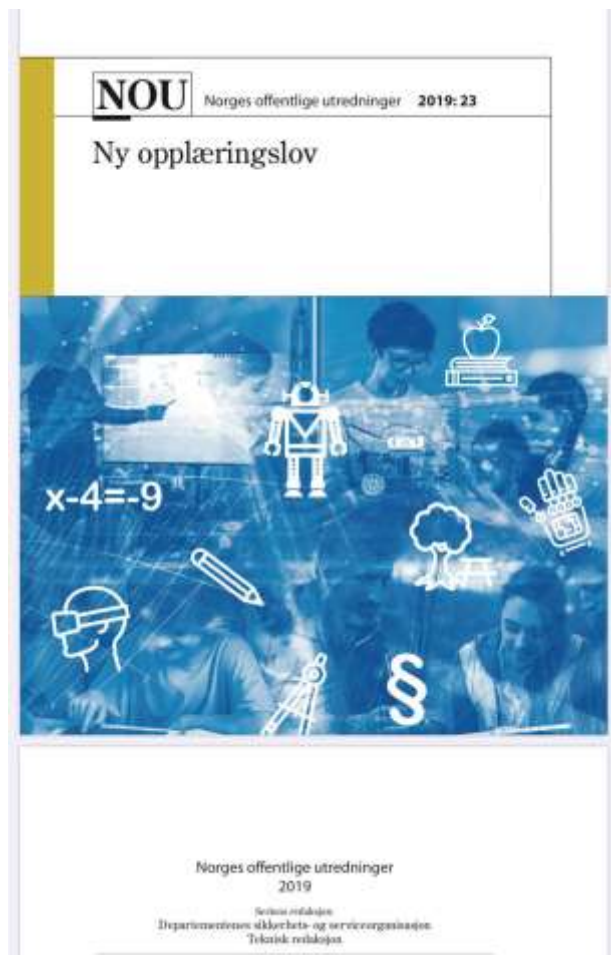

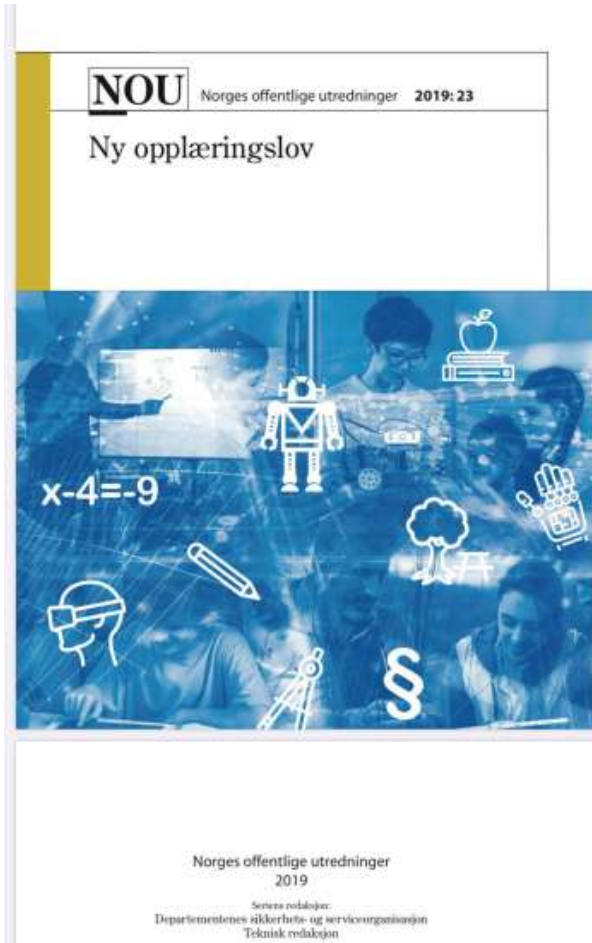
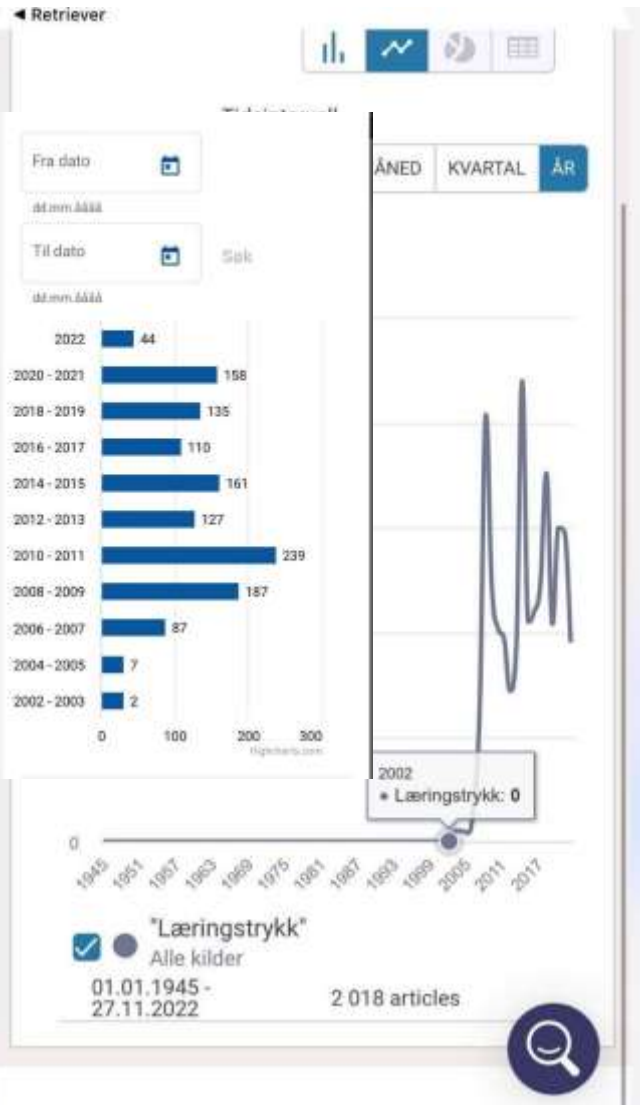
Figure 1. The SAWA reform package with its theory of change and its key policies. Steiner-Khamisi (2023).

Den norske SAWA-reformen: mål- og resultatstyring

- St.meld. nr. 30 (2003–2004) la grunnlaget for innføringen av reformen Kunnskapsløftet i 2006.
- Et mål med Kunnskapsløftet som styringsreform var at staten i større grad skulle **styre kommunene gjennom mål og resultater**.
- Fra 15. juni 2004 ble Læringscenteret omdannet til Utdanningsdirektoratet. Bakgrunnen for omdanningen var at regjeringen mente at den statlige styringen av skolesektoren var for lite mål- og resultatorientert, og at ansvars- og oppgavefordelingen var uklar.
- Nye oppgaver som ble lagt til det nye organet, var det nasjonale systemet for kvalitetsvurdering, **tilsynsoppgaver** og andre oppgaver, blant annet godkjenninger etter friskolelova, forskriftsarbeid og embetsstyringen av fylkesmennene på utdanningsområdet.

Den norske SAWA-reformen: læringstrykk som endringsteori

Kvalitetsutvalget la i 2002 fram en delinnstilling som beskrev et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem for norsk grunnsopplæring. Dette omfattet **etableringen av et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem** og en endring av opplæringsloven for å sikre kommunene større lokalt handlingsrom og ansvar.

Det å synliggjøre skolens resultater skulle bidra til **ansvarliggjøring av alle nivåer** – både internt i skolen og ved hjelp av **eksternt trykk**.

Systemet besto av nasjonale prøver i elevenes

grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning

og engelsk.

Tilsyn, internasjonale undersøkelser,

forskning og evaluering ble også regnet

som deler av kvalitetsvurderingssystemet.

Et nasjonalt system for kvalitetsvurdering ga kommunene

et nytt grunnlag å styre skolene etter..

Den norske SAWA-reformen:

Kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for kvalitetsutvikling ble understreket gjennom endringer i opplæringsloven, der kommunenes ansvar for å utvikle læreres og skolelederes kompetanse ble klargjort.

Det ble også fastsatt et krav om at alle kommuner skal ha et forsvarlig system for å sikre at opplæringen skjer i tråd med bestemmelsene i loven.

På denne måten ble forvaltningsnivåenes ansvar presisert, og kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for kvaliteten på opplæringen ble utvidet.

2004

Kjendis i KRIG MED NRK-SJEF

Her er julens beste SPILLGAVE

VG

Clemets disiplin-dugnad: BRÅK SKAL BORT

...norske elever mest urolige i hele verden! *SIDE 6, 7 og 8

VINN TUR TIL MALAYSIA

VG 5 Julekonkurranse Side

TRISDAG 7. DESEMBER 2004

SJOKKTALLENE I SKOLEN

Norske skoleelever BRÅK

Av FRANK ERTESVÅG og ESPEN SJØLINGSTAD HOEN (bist)

Utdanningsminister Kristin Clemet er oppriktlig lei seg over at norske skoleelever er de verste bråkebøttene. Nå varsler hun en omfattende dugnad for disiplin og større lærer-autoritet i skolen.

Clemet varsler disiplin-dugnad

Den omfattende PISA-undersøkelsen plasserer Norge på bunn-plass blant alle OECD-landene innen bråk, uro og sløsing med tid i klasserommet.

Forskere bak den norske delen av undersøkelsen peker på at det er viktigende nødvendig med tydeligere lærere i skolen.

En lærer som abdiserer fra sin rolle som autoritet, står i fare for å overlate elevene til det som er blitt kalt «gruppens tyranni», skriver professorer Marit Kjørstad, Svein Loe og de andre forfatterne av boka «Reti spur eller ville veier», som oppsummerer norske elevers prestasjoner i PISA 2003.

Formidabel utfordring

De etterlyser en restaurering av lærerstatusen i norsk skole, noe de beskriver som en formidabel utfordring.

Men mye tyder på at dette er en grunnleggende forutsetning for et godt arbeidsmiljø og dermed bedre læring, og kanskje også for et bedre forhold mellom elever og lærere enn det som rapporteres i våre data, understreker forskerne.

Blant 20 OECD-land har Norge sammen med Hellon den laveste tallverdien som beskriver arbeidsmiljøet i klassen.

På toppen av listen over elevenes rapporterte arbeidsmiljø, finner vi Japan, med Tyskland og Irland som nummer to og tre.

På en av ti norske elever svarer at det er bråk og uro i timene. Det er det høyeste rapporterte problemet som angår arbeidsmiljøet i klassen.

Men det stopper ikke der.

- 33 prosent av elevene harer ikke eller hva læreren sier.
- 34 prosent opplever at læreren må vente lenge for elevene roer seg.
- 27 prosent opplever at elevene ikke klarer å arbeide godt.
- 35 prosent opplever at elevene ikke begynner å arbeide for lenge etter at timen har begynt.

Dette er PISA-undersøkelsen

- PISA (Programme for International Student Assessment) er en internasjonal kompetansetest som parvise undersøkelser av skoleelever i ulike land.
- I PISA 2003 deltok 41 land, og 30 av dem er OECD-medlemmer. Til sammen deltok over 250 000 15-åring, som representerte 27 millioner elever.
- Norge deltok 4048 elever fra 182 skoler.
- PISA ble gjennomført første gang i 2000, og det er OECD-organisasjonen for Economic Co-operation and Development som leder undersøkelsen.
- 2003-undersøkelsen skal forberes hvert fjerde år.
- I PISA 2006 skal forberes hvert fjerde år.
- 2003-undersøkelsen skal forberes hvert fjerde år.
- 2003-undersøkelsen skal forberes hvert fjerde år.

Norske elever bråker mest

Land	Støynivå (0.1-0.5)
Japan	0.10
Tyskland	0.12
Irland	0.15
Storbritannia	0.18
USA	0.20
Polen	0.22
Sveits	0.25
Belgia	0.28
Canada	0.30
Portugal	0.32
Mexico	0.35
Australia	0.38
Tsjekkia	0.40
Spania	0.42
Sverige	0.45
Danmark	0.48
Slovakia	0.50
Italia	0.52
Tyskland	0.55
Frankrike	0.58
Finnland	0.60
Island	0.62
Norge	0.65

47 prosent:

Av HEIDI ERTESVÅG

47 prosent av Norges befolkning synes at utdanningsminister Kristin Clemet gjør en dårlig jobb med å ha vært i den norske skolen.

Det viser en meningsmåling TNS Gallup gjorde på oppdrag fra VG i alle land.

● 71 sammen 47 prosent synes synet på utdanningen er dårlig, med tanke på at Pileggenes skoleform ikke er gjennomført enda, sier hun.

— Er du virkelig fornøyd med at

TRISDAG 7. DESEMBER 2004

En lærer som abdiserer fra sin rolle som autoritet, står i fare for å overlate elevene til det som er blitt kalt «gruppens tyranni».

Fra boka «Reti spur eller ville veier»

ETOPPEN

BEKYMRET: Utdanningsminister Kristin Clemet er sterkt urolig over økningen i bråk og uro i den norske skolen.

Clemet gjør en dårlig jobb

Hva synes du om jobben utdanningsminister Kristin Clemet har gjort i forhold til å heve kunnskapsnivået blant norske elever?

Svar	Prosent
Svært god	5.80
Ganske god	27.40
Ganske dårlig	29.20
Svært dårlig	18.00
Vet ikke/ubesvart	19.60
100.00	

Hva synes du om hovedårsaken til at norske elever kommer så dårlig ut i den nye OECD-undersøkelsen?

Svar	Prosent
For lite økonomiske ressurser til skolen	24.30
For lavt krav til elevene	23.30
For lite kompetanse lærere	21.20
For lite fokusering på kompetansene	12.90
For få skoletimer og korte skoledager	5.80
Andre årsaker	5.80
Vet ikke/ubesvart	6.60
100.00	

FAKTA OM MÅLINGEN

Utført av: TNS Gallup

Utført for: VG

Metode: Data-telefonintervju

Gjennomført nær 6. des. 2004

Stikkprøve: 1018

Felmargen: ±3

- MILJØET VIKTIGST - bli om!

Perintides, E. E. 2025. *Erling Roland og Thor*. 05.06.2025

Normale Budgetline

Truet festdeltakere med kniv

En beruset 22-åring truet andre festdeltakere med kniv på Jakobsli i Trondheim i går morgen. Innen ambulanse og politi kom til stedet, var mannen lagt i bakken av andre festdeltakere. Ingen kom til skade. Men mannen, som var synlig beruset, ble kjørt til sykehus for medisinsk sjekk, skriver Adresseavisen. På formiddagen satt 22-åringen i fyllearesten, det var usikkert om forholdet ville bli anmeldt. (ANB)

Trailer av veien i Telemark

En trailersjåfør satt fredag kveld fastklemt i førerhuset i tre timer etter at han kjørte ut av veien ved Haukeligrend i Telemark. Førerhuset lå på taket og delvis under vann, noe som gjorde redningsarbeidet vanskelig – først etter tre

timer klarte mannskapene å frigjøre mannen. Mannen ble fraktet til Ullevål universitetssykehus i Oslo med ambulansehelioper. Han har hodeskader, men var ved bevissthet da han ble frigjort. (ANB)

Kaptein med 1,98 i promille

Den norske kapteinen på tankskipet «Avant» ble tatt med 1,98 i promille i Tyskland. En tysk los fattet mistanke og fikk stoppet ferdens omidlig morgen. Kapteinen ble lagt en bott på 2.500 euro, eller omkr. 20.000 kroner. Rederiet Storsund Marine presiserer at de tar sterkt avstand fra promillekjøring til havs. (BNTB)

Fengslet for å holde kjæft

Lastebileier Geir Solberg fra Undnesnes ble fredag feng etter at han nok en gang nektet å forleie politiet tolv sykkelenne hans som ble fotografert i det de kjørte ulovlig forbi en fotoboks. Saken begynte å rulle i januar da den 49 år gamle lastebileieren første gang ble innkalt rettslig avhør. (G)

Foreldre aksjon mot nasjonale prøver

De nasjonale prøvene er et overgrep mot barna våre. Det i Bergen so dreaksjon norsk skol

KARIN ULLIJA
karin.ullija@ad

De bryr seg i et stortingsveke om at det ter Kristin Clemet nasjonale pr Foreldreaksjjonen tar i å søn er med holdt barna under de na naar og febr til ny kamp.

Vi er ikke lister. Derimot oppriktig en har fått enye er i ferd med sier Elin Hjørnevik til de 1 (9) og Abra henholdsvis Montessoriol

ILD I TØRT

Tidligere i år sønnen Abraham i fire dag ratene på 7. i 10. klasse. Nå måtte. Det i Men Steffen Martin (15) ved Gårnes hadde sine

Mange a som oss, og det er nye i trian i slutte nelsen av n Steffen. Selv om f går ut med e dre foreldr om å bekor Clemet nasjonale pr ves, slik flen av initiativt kerne bak ak sjonen ha glett, men e de det er fa eldrenes an svar å søt seg inn i hv poverene ege og i et statu

Elevne var mulig n det foreldre på vegne av foreldre de en Foreldrene av foreldre ligg alder spe

Nasjonale prøver

LEGGES PÅ IS

Det blir opppe nasjonale prøver neste år. For skole og for de påttende, skolelærere det rye oppført som foreldre.

Det blir opppe nasjonale prøver neste år. For skole og for de påttende, skolelærere det rye oppført som foreldre.

Det blir opppe nasjonale prøver neste år. For skole og for de påttende, skolelærere det rye oppført som foreldre.

Nasjonale prøver får stryk

Nasjonale prøver får stryk. Foreldre aksjon mot nasjonale prøver. Foreldrene i Bergen har startet en landsomfattende aksjon for å fjerne de utskelte prøvene.

Foreldreaksjonen i Bergen har et nettverk av engasjerte foreldre Hjørnevik, Benjamin Hjørnevik Ulvestad og Jon Severud.

I testes i disse prøvene, peters holdninger, motivasjon, og sosiale er blir kartlagt. Hvem inne informasjonen som barnet mottar fra læret til i klasse og skole til i en samtykke fra oss for ar Elin Hjørnevik og Maheffensen. Der se begrepet nå er fullt, her oss rett og slett ikke i ningsminister Kristin kal få spille hasard med n til ungene våre.

Men trenger vi ikke mer kunnskap om tilstanden i norsk skole for å bedre elevenes prestasjoner og læringsutbytte?

Det er ingen motsetning mellom det å bedre læringsutbyttet i skolen og droppe de nasjonale prøvene. Det eksisterer allerede mye solid kunnskap om hva som øker elevenes prestasjoner, og det er i alle fall ikke nasjonale prøver i bred skala slik Clemet nå har innført. Noe erfaringene fra våre naboer også viser, tannholder Elin Hjørnevik.

Her finner du mer informasjon:

- Utdanningsdirektoratet har ansvaret for de nasjonale prøvene i Norge. Du finner mer informasjon om prøvene på www.utdanningsdirektoratet.no
- På www.skoleporten.no finner du mer informasjon om de ulike begrepene knyttet til nasjonale prøver
- Du kan støtte foreldreaksjonen mot nasjonale prøver med din underskrift på www.opprop.no eller kontakte aksjonsgruppa ved å sende en e-post til foreldremot@hotmail.com
- FALU ved din skole kan benytte et opprop på www.falu.no

JENTULEKKER MED M

De siste fire årene har antallet jenter med moped og sykkel med 209 prosent. Kjøp mopedopplæring er skjerp. Dato regionen økte antallet jenter med 21 prosent i 2003-2004, mens jenter med moped steg med 209 prosent. Det har skjedd i urbanisering av mopedulykker. En skole til det er scooterer ser regionen økt fjernet 50 prosent i 2004. (G)

Bergens-opprør mot nasjonale prøver

TAR CLEMET I SKOLE: Mathias Furvik (bak fra venstre), Marit Mon Steffensen, Abraham Ulvestad Hjørnevik (12), Elin Hjørnevik, Benjamin Hjørnevik Ulvestad (9) og Jon Severud protesterer mot de nasjonale prøvene til Kristin Clemet. FOTO: SKJALG BRELAND

Holder ungene HJEMME

Her er foreldrene som holder ungene hjemme når det er nasjonale prøver på skolen. Foreldrene i Bergen har startet en landsomfattende aksjon for å fjerne de utskelte prøvene.

Tidligere i år holdt Elin Hjørnevik sønnen Abraham (12) hjemme fra skolen i fire dager mens klasserommet på 7. trinn hadde nasjonale prøver i både i engelsk, norsk og matte. Det samme gjorde Marit Mon Steffensen med sønnen Martin (15) da 10.-klassingene ved Gårnes ungdomsskole svyld. Hjelpe nasjonale prøver.

Mange andre foreldre gjorde som oss, og vil gjøre det igjen når det er nye nasjonale prøver på 4. trinn i slutten av april og begynnelsen av mai, sier Marit Mon Steffensen til Dagsavisen.

Vi er ikke en gjeng gale rabulister. Derimot er vi et nettverk av oppriktig engasjerte foreldre som har fått synene opp for hva som er i ferd med å skje i norsk skole, sier Elin Hjørnevik, mor til de to guttene Benjamin (9) og Abraham. De går i 4. og 7. klasse på Montessoriskolen i Bergen.

Nettverket består i dag av foreldrepar med barn i forskjellige alder spredd rundt på ulike skoler i hele Bergen og omegn. Sammen med andre foreldre i nettverket har de

to frontkvinnene laget et opprop der de sier et klart og rundende nei til nasjonale prøver.

Oppropet er lagt ut på internett der engasjerte foreldre kan gå inn og sette sin signatur på kravet «Stopp de nasjonale prøvene nå!». Uten noen form for markedsføring er oppropet allerede undertegnet av rundt 50 personer.

Målet vårt er at aksjonen skal spre seg som tid i tørt gress landet rundt, sier Elin Hjørnevik. I oppropet gir foreldreaksjonen denne be-

grunnelse for hvorfor de nasjonale prøvene må stoppes og fjernes fra norsk skole for godt:

Sensitive opplysninger om elevenes registreringer fra barna er ti år gamle og forfølger elevene gjennom hele utdanningen.

Prøvene er påbudt og krenker viktige pedagogiske prinsipper og juridiske rettigheter for både elever og foreldre.

Erfaringer fra andre land der denne typen nasjonale prøver har vært prøvd ut, viser at skolen presses til å holde svake

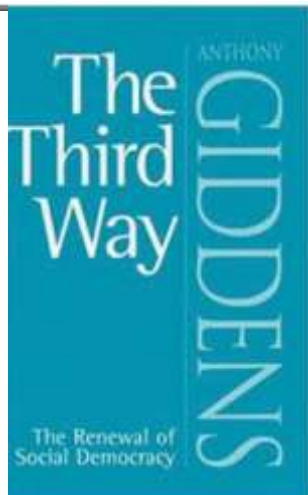
elever utenfor prøvene, medprioriterer lærestoff som ikke testes på prøvene, og isteden velger å trene på selve testmetoden.

Prøvene brukes til rangering av skoler på et ufullstendig, upålitelig og usammenhengbart grunnlag.

Med nasjonale prøver må skolene fokusere enda mer på testing og prøvingen blir et mål i seg selv.

Vi finner oss rett og slett ikke i at utdanningsminister Kristin Clemet skal få spille hasard med framtiden til ungene våre.

KARIN ULLIJA FLADBERG

St.meld. nr. 16

(2006–2007)

... og ingen sto igjen

Tidlig innsats for livslang læring

Tilråding fra Kunnskapsdepartementet av 15. desember 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)

1 Et kunnskapssamfunn for alle

Regjeringen vil føre en aktiv politikk for å redusere forskjellene i samfunnet. Målet er å minske klasse- skillene, redusere den økonomiske skjevfordelin- gen og bekjempe fattigdom og andre former for marginalisering. Samfunnet skal utvikles slik at makt, goder og plikter blir mest mulig rettferdig fordelt.

Alle skal ha like muligheter til å utvikle seg selv og sine evner. Et samfunn preget av fellesskap og likeverd gir de beste rammene for enkeltmennes- kenes muligheter til å realisere sine individuelle livsprosjekter. Samfunn med små økonomiske og sosiale forskjeller er også blant de mest produktive i økonomisk forstand. Regjeringens visjon krever en helhetlig politikk der ulikhet bekjempes på flere områder.

Å skape likhet og likeverd i samfunnet er en hovedutfordring også i et globalt perspektiv. I FNs tusenårs mål om å halvere ekstrem fattigdom i ver- den innen 2015 er utdanning et sentralt virkemid- del. FN har som mål å forbedre omsorgen for barn for skolealder, sikre gratis, obligatorisk og god grunnutdanning for alle og imøtekomme lærings- behovene hos unge og voksne. Det er en særlig utfordring og et prioritert område å forbedre kvali-

teten på utdanningen slik at alle tilegner seg grunn- leggende ferdigheter, kunnskaper og holdninger.

Barns utvikling har sammenheng med forel- drenes levekår og muligheter på arbeidsmarkedet. Ulikhet i økonomi, helse, demokratisk deltakelse og utdanning henger sammen. Regjeringen vil der- for presentere helhetlige tiltak for sosial utjevning og inkludering. En stortingsmelding om arbeid, velferd og inkludering som regjeringen la fram høsten 2006¹, legger vekt på å ta vare på og videre- utvikle en velferdsstat tuftet på gode fellesskaps- løsninger der flere skal kunne gå fra å leve av tryg- deytelser til å leve av egen arbeidsinntekt. Regje- ringen vil også legge fram en stortingsmelding om ulikhet i helse. I tillegg arbeider regjeringen for å styrke kommuneøkonomien, slik at kommunene kan bli bedre i stand til å ivareta sine oppgaver, der barnehage og grunnskole utgjør en sentral del.

Utdanningssystemet påvirkes av endringer på andre samfunnsområder, og aktører på alle nivåer i utdanningssystemet må bruke sin kompetanse til å utvikle en offensiv tilnærming til samfunnsutvik- lingen. Når ulikhetene i samfunnet øker, må innsat-

¹ Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2006a: Arbeid, vel- ferd og inkludering, St.meld.nr. 9 (2006–2007).

Fremtidens fellesskole? Simon Malkene

3.2.1 Tidlig innsats eller vente og se

Et godt utgangspunkt ved skolestart øker sannsynligheten for å lykkes med videre skolegang, studier og arbeid. Jo tidligere barn og unge får hjelp, desto større er sannsynligheten for at større og mer komplekse problemer avverges.

Undersøkelser viser at det har vært en tendens i norsk skole til å «vente og se» i stedet for å intervenere tidlig i elevenes utvikling og læring. Den internasjonale PIRLS-undersøkelsen fra 2001 viste at annenhver lærer på 4. trinn har som en av sine undervisningsstrategier å «vente på elevens modning» hvis eleven henger etter i leseutviklingen. (30) Det er grunn til å tro at denne

Fremmer læring

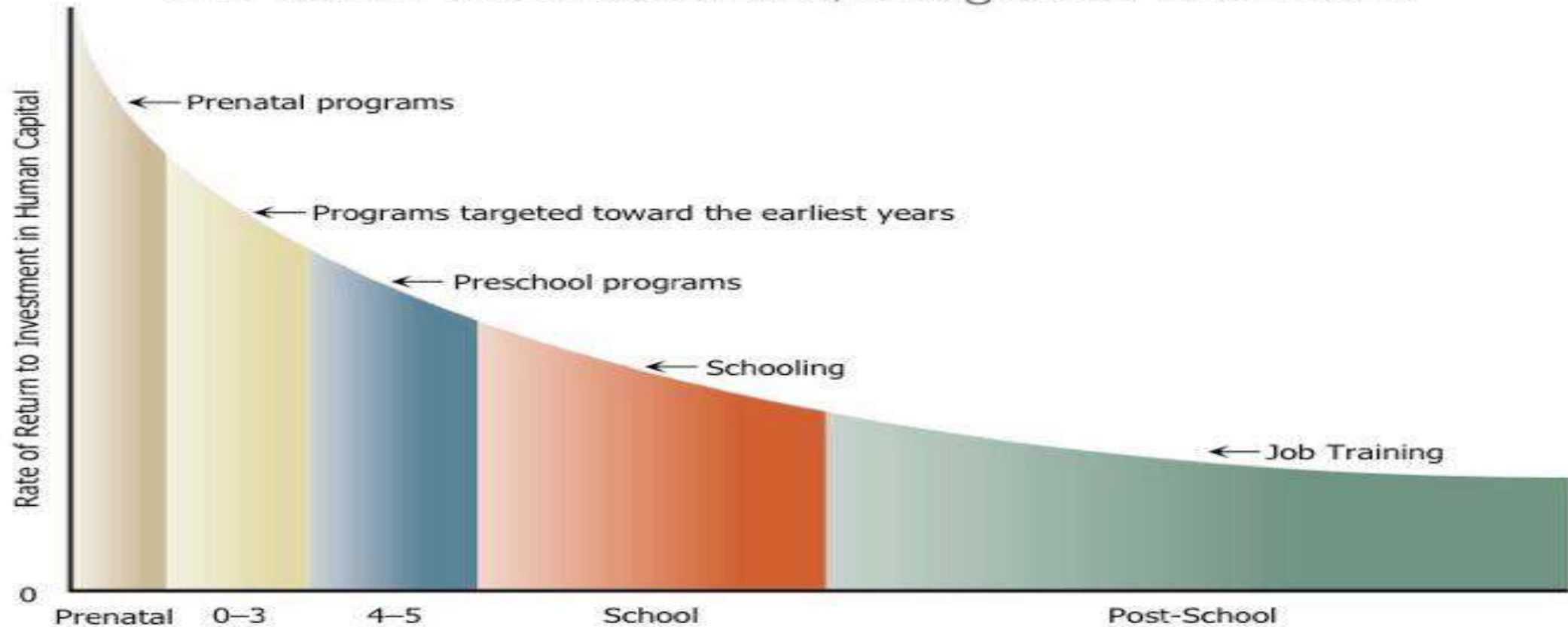
Hemmer læring

Figur 1.2 Faktorer som fremmer og hemmer læring

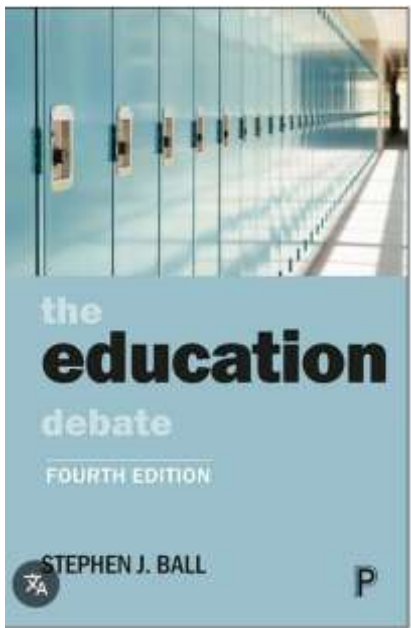
EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT IS A **SMART INVESTMENT**

The earlier the investment, the greater the return

Source: James Heckman, Nobel Laureate in Economics

Fremtidens fellesskole? Simon Malkenes 05.06.2025

Hvorfor ledelsessatsing?

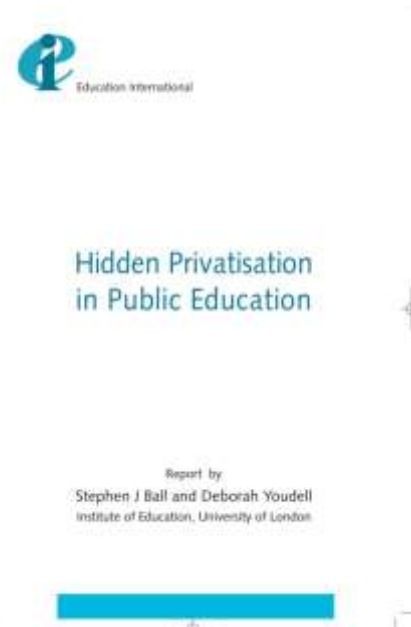
(NB! Ledelse er den norske oversettelsen av Management)

- Significant education policy shifts from the 1980s on in many different countries gave managers devolved powers to control their organizational budgets, their workforce (pay and recruitment) and internal decision-making in innovative and creative ways to achieve the goals and purposes of education reform.
- The purpose of such devolution, as the OECD put it, 'is to encourage managers to focus on results by providing them with flexibility and autonomy in the use of both financial and human resources'.

Ball, Stephen & Youndell, Deborah: *Hidden privatization in Public education* (Education International, 2008) s. 21

- Lederrollen en relativt ny aktør i organiseringen av det offentlige, men den er samtidig en sentral figur i nyliberale reformer av offentlig sektor.
- Begrepet utdanningsledelse (educational management) vokste frem allerede på 1970-tallet som en egen metodikk, med egne ideal og konsepter (objectives planning, human resources, performance monitoring, and accountability) alle hentet fra privat sektor.
- Den nye skolelederen, manageren, er nøkkelfiguren for å fremme endringer i skoleorganisasjonen.

the
education
debate
FOURTH EDITION

STEPHEN J. BALL

Heroisk ledelse?

Figure 1. The SAMR reform package with its theory of change and its key policies. Østerås-Klausen (2022).

1. (Etter læreren) er skolelederen den viktigste faktoren i skolen for elevenes læring.
2. «god ledelse» kan knyttes til spesielle egenskaper som, om anvendt riktig av leder, viser bedre evne til å respondere på omgivelsene.
3. «Gode ledere» forbedrer undervisning og dermed læring gjennom sin evne til å motivere, sin hengivenhet og sin beslutningsevne.
4. «God ledelse» har størst påvirkning når den er distribuert og fordelt på lavest mulig nivå, at noen måter å fordele ledelsen på er bedre enn andre, og til slutt at et fåtall personlighetstrekk forklarer store deler av lederens effektivitet.

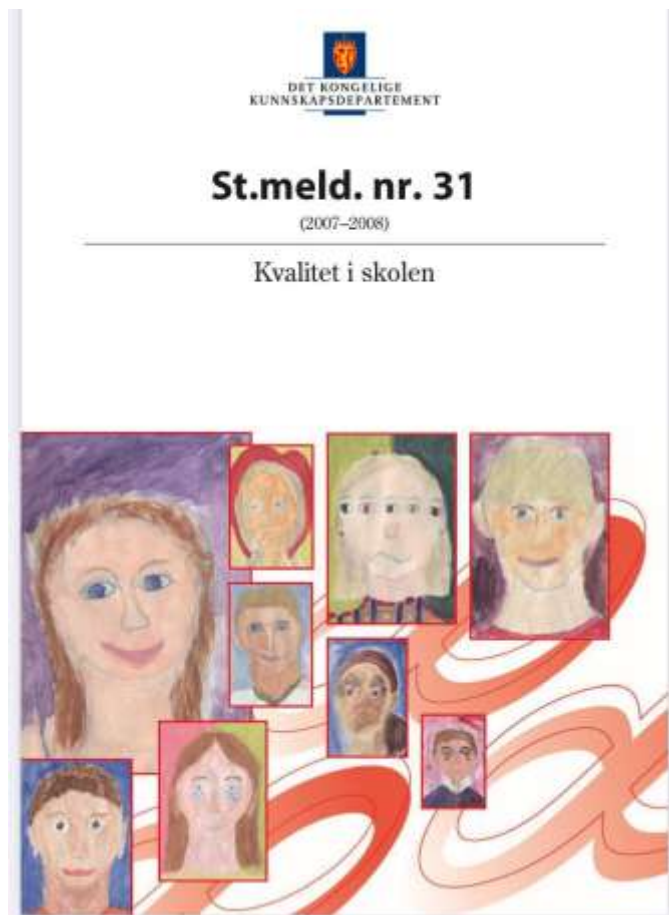
(Evnen til å vinne hjerne og hjerte der lederen gjennom sin karismatiske, dynamiske og visjonære personlighet er i stand til å «snu» skoler og skape suksess fra underlegne utgangspunkt)

Møller i Røvik mfl. (red) (2014:149,

Irgens (2024:103-104)

Ball (2021:150)

Den norske SAWA-reformens to skolelederroller

Management Program OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING – NYE KRAV TIL SKOLELEDERE

FAGLIG ANSVAR:
INSTITUTT FOR OFFENTLIGE STYRINGSFORMER
PROGRAMANSVARLIG:
FØRSTEMANUENSIS JOHAN FROM

Master of Management 2002-2003

OECDs leder- (og lærer)rolle

St.meld. nr. 31

(2007–2008)

Kvalitet i skolen

3.5.1 Skolelederens rolle

Forventningene til norske skoleledere er høye, og rektorene har fått mer omfattende oppgaver og ansvar de siste årene. Dette er en internasjonal trend. Desentralisering, ansvarliggjøring for elevresultater, iverksetting av nye reformer og nye tilnærminger til læring har bidratt til at rektorjobben nå er mer krevende og komplisert enn tidligere.

95

Fremtidens fellesskole? Simon Malaker

Skolelederne må svare for sin skoles resultater og utvikling til skoleeier, foreldre, folkevalgte og lokalsamfunnet for øvrig. Med overgang til to-nivå-organisering i mange kommuner har skolens ledelse også fått nye administrative og strategiske oppgaver som skoleeier tidligere hadde hovedansvaret for. Anvendelse av brukerundersøkelser og forventninger om samarbeid med barnehager og mottakende skoler for å sikre bedre helhet og sammenheng i opplæringsløpet bidrar også til å åpne skolen mer mot omverdenen.

Totalt sett baner disse endringene vei for en ny skolelederrolle. For å lykkes i jobben må lederne ha analytisk og pedagogisk kompetanse, evne til å håndtere motsetninger og interessekonflikter og evne til å kommunisere godt med ulike aktører både internt og eksternt. Både formell lederkompetanse og praktisk støtte og tilbakemelding fra skoleeier og fra nasjonalt nivå er viktig.

Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers

POINTERS FOR POLICY DEVELOPMENT

Education and Training Policy

Teachers Matter

ATTRACTING, DEVELOPING AND
RETAINING EFFECTIVE TEACHERS

Table of contents

Executive Summary	1
Chapter 1 Introduction: The Focus on Teachers	27
1.1 The Attraction Phase of Teacher Supply	28
1.2 Development of the Broad Policy Response	30
1.3 Retention and Professional Development	32
1.4 Evaluation of the Report	33
Chapter 2 Why is Teacher Policy Important?	35
2.1 Quality Teaching is Key for Improving Student Learning	36
2.2 Teacher as a Profession and a Career: Teacher as a Social Subject	37
2.3 Teacher Policy: A Systemic Approach	38
2.4 Attracting Teacher Policy	39
2.5 Attracting Teacher Policy	40
Chapter 3 Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers	41
3.1 Attracting and Retaining – the challenge	42
3.2 Promoting the Career Attraction of Teachers	43
3.3 Teacher as a Profession: Teacher as a Career	44
3.4 Teacher as a Career: Teacher as a Career	45
Chapter 4 International Perspectives: Knowledge and Skills	46
4.1 Teacher: Role and Function	47
4.2 Development of Knowledge and Skills: Teacher	48
4.3 Teacher: Knowledge and Skills	49
4.4 International Perspectives on Teacher Education	50
4.5 International Perspectives on Teacher Education	51
Chapter 5 Attracting, Developing and Retaining Teachers	52
5.1 Attracting and Retaining – the challenge	53
5.2 Teacher as a Profession: Teacher as a Career	54
5.3 Teacher as a Career: Teacher as a Career	55
5.4 Teacher as a Career: Teacher as a Career	56
5.5 Teacher as a Career: Teacher as a Career	57
Chapter 6 Attracting, Developing and Retaining Teachers	58
6.1 Attracting and Retaining – the challenge	59
6.2 Teacher as a Profession: Teacher as a Career	60
6.3 Teacher as a Career: Teacher as a Career	61
6.4 Teacher as a Career: Teacher as a Career	62

ATTRACTING, DEVELOPING AND RETAINING
EFFECTIVE TEACHERS

Country Background Report for Norway

OECD
March 2005

Selma Thoresen Lyng and Jon Frode Blichfeldt
WRI Research Institute

AFNORSKOPFORSKNINGSINSTITUTTET
WRI WORK RESEARCH INSTITUTE

Hvorfor lærersatsing?

OECD-land har store problemer med å rekruttere nok kvalifiserte lærere for å erstatte de som pensjonerer seg de neste 5-10 årene (2002).

Bekymringer om effektiviteten til lærerne.

Fokus på kvaliteten og effektiviteten til læreren, som den enkeltfaktor som er enklest å påvirke for politikere.

OECD vil utvikle lærerprofiler som sammenstiller utviklingen og prestasjonene til lærerne med skolens behov.

«Lærerprofilene» må bygges inn i skolen og lærerutdanningene og forme profesjonsstandarder og en omforent forståelse av hva som utgjør kvalifisert opplæring.

OECDs rapport former en ny lærerrolle, den avskriver og avskilter den eksisterende og den problematiserer lærerutdanningene.

ATTRACTING, DEVELOPING AND RETAINING EFFECTIVE TEACHERS

beretna de nye ansættelser og holdninger til den stærkere tilknytning og indførelse.
Forslaget har været af interesse dels for

skip og 11 kørere i søn og hvide og alle
samt beklagelse.

4 Upplysningen skal bygges på grundlagsniveauet ved
 5 eller som udgangspunkt for hovedindsatsområdet og udformes på
 6 basis af kilder, anvendelsesorienteret, signifikant, relevant og oply-
 7 sendende, j. oplysningsindsatsen § 1-1. Formålet med
 8 oplysningen i lovf. nr. 23 (2008-2009) er

1. En anden grund til at vælge en anden
 2. struktureret måde at opbygge en tekst på, er at
 3. gøre det lettere for læseren at følge med i
 4. teksten. Dette kan gøres ved at bruge
 5. en anden struktur, som f.eks. en kronologisk
 6. rækkefølge, eller en rækkefølge, der bygger
 7. på en logisk progression.

højeste læring og udvikling. Både læreruddannelsen og det uddannede lærerarbejde i skolerne bør bygge sig op omkring en række af de nævnte elementer. I de følgende afsnit vil vi se nærmere på de enkelte elementer og hvordan de kan integreres i læreruddannelsen og i lærerarbejdet i skolerne.

[illegible]

spjænt. De følger skovene højt ind op, og træ-
taller, små, knudeformede, røgetræer, småblå-
bærre og blåbær, underkastet af elen og

Enkel heling kræver ofte en hel helingsproces, der kan tage måneder eller endog år. Det er vigtigt at være tålmodig og have tro på, at helingen vil komme. Hvis du har brug for hjælp, kan du kontakte en helingsvejleder eller en anden person, der har erfaring med heling.

forstyrrelse af hjertet og af blodcirkulationen (angina pectoris) og af søvn og appetit, eller af undertrykkelse af blodets cirkulation i øjnene eller i huden (eksem) og af blodet i munden og i tarmene. I disse tilfælde er det nødvendigt at søge lægehjælp.

[illegible][illegible][illegible]

was that most families in agriculture or carpentering, that he thought before he sold

[illegible]

Stilten også kan det være en fordel at have en anden person til at hjælpe med at holde styr på de forskellige aktiviteter, der skal gennemføres. Det kan være en kollega eller en frivillig, der har erfaring med at organisere møder. Det kan også være en god idé at have en person, der kan tage notater under mødet, så alle har adgang til de vigtigste punkter.

og alle årets 12 måneder. Disse tre størrelser målt på oplysninger og konversationsniveau i interviewene for lag og husholdninger. Lærerne var integreret i de sociale og pædagogiske aktiviteter, og der var mulighed for lag og lærer at indstille sig på den eller anden måde. Der er dog et vist udspil i forhold til de enkelte læreres forståelse af, hvad der er den rigtige måde at arbejde på i forhold til de enkelte lag og i forhold til de enkelte husholdninger.

Udvalgte spørgsmål og svar til de enkelte artikler kan findes på www.kommunikation.dk. Her kan du også læse om de enkelte artiklers indhold og om de enkelte artiklers forfattere. Du kan også læse om de enkelte artiklers indhold og om de enkelte artiklers forfattere.

Der findes nemlig en række af de mest populære og mest brugte produkter, som er blevet udviklet af de mest erfarne og mest succesfulde mennesker i verden. Disse produkter er blevet udviklet af mennesker, som har været i stand til at opnå succes i deres liv, og som har været i stand til at hjælpe andre mennesker med at opnå succes i deres liv. Disse produkter er blevet udviklet af mennesker, som har været i stand til at opnå succes i deres liv, og som har været i stand til at hjælpe andre mennesker med at opnå succes i deres liv.

© 2000 Blackwell Science Ltd *Journal of Internal Medicine* 247: 395–401

17.2) **Sammenfatningsopgaver**

• **Handledning av kursavdelningen.** Kursavdelningen består av en kurschef och kursassistent(er).

[illegible]

• **Skole** i samarbejde. Lærere, der deler bøger og tager for eksempel deltagelse på video i foreløbige, strukturerede og strukturerede Lærere kan

1. *Enkelt* – Enkelt
 2. *Enkel* – Enkel
 3. *Enkel* – Enkel
 4. *Enkel* – Enkel
 5. *Enkel* – Enkel
 6. *Enkel* – Enkel
 7. *Enkel* – Enkel
 8. *Enkel* – Enkel
 9. *Enkel* – Enkel
 10. *Enkel* – Enkel
 11. *Enkel* – Enkel
 12. *Enkel* – Enkel
 13. *Enkel* – Enkel
 14. *Enkel* – Enkel
 15. *Enkel* – Enkel
 16. *Enkel* – Enkel
 17. *Enkel* – Enkel
 18. *Enkel* – Enkel
 19. *Enkel* – Enkel
 20. *Enkel* – Enkel
 21. *Enkel* – Enkel
 22. *Enkel* – Enkel
 23. *Enkel* – Enkel
 24. *Enkel* – Enkel
 25. *Enkel* – Enkel
 26. *Enkel* – Enkel
 27. *Enkel* – Enkel
 28. *Enkel* – Enkel
 29. *Enkel* – Enkel
 30. *Enkel* – Enkel
 31. *Enkel* – Enkel
 32. *Enkel* – Enkel
 33. *Enkel* – Enkel
 34. *Enkel* – Enkel
 35. *Enkel* – Enkel
 36. *Enkel* – Enkel
 37. *Enkel* – Enkel
 38. *Enkel* – Enkel
 39. *Enkel* – Enkel
 40. *Enkel* – Enkel
 41. *Enkel* – Enkel
 42. *Enkel* – Enkel
 43. *Enkel* – Enkel
 44. *Enkel* – Enkel
 45. *Enkel* – Enkel
 46. *Enkel* – Enkel
 47. *Enkel* – Enkel
 48. *Enkel* – Enkel
 49. *Enkel* – Enkel
 50. *Enkel* – Enkel
 51. *Enkel* – Enkel
 52. *Enkel* – Enkel
 53. *Enkel* – Enkel
 54. *Enkel* – Enkel
 55. *Enkel* – Enkel
 56. *Enkel* – Enkel
 57. *Enkel* – Enkel
 58. *Enkel* – Enkel
 59. *Enkel* – Enkel
 60. *Enkel* – Enkel
 61. *Enkel* – Enkel
 62. *Enkel* – Enkel
 63. *Enkel* – Enkel
 64. *Enkel* – Enkel
 65. *Enkel* – Enkel
 66. *Enkel* – Enkel
 67. *Enkel* – Enkel
 68. *Enkel* – Enkel
 69. *Enkel* – Enkel
 70. *Enkel* – Enkel
 71. *Enkel* – Enkel
 72. *Enkel* – Enkel
 73. *Enkel* – Enkel
 74. *Enkel* – Enkel
 75. *Enkel* – Enkel
 76. *Enkel* – Enkel
 77. *Enkel* – Enkel
 78. *Enkel* – Enkel
 79. *Enkel* – Enkel
 80. *Enkel* – Enkel
 81. *Enkel* – Enkel
 82. *Enkel* – Enkel
 83. *Enkel* – Enkel
 84. *Enkel* – Enkel
 85. *Enkel* – Enkel
 86. *Enkel* – Enkel
 87. *Enkel* – Enkel
 88. *Enkel* – Enkel
 89. *Enkel* – Enkel
 90. *Enkel* – Enkel
 91. *Enkel* – Enkel
 92. *Enkel* – Enkel
 93. *Enkel* – Enkel
 94. *Enkel* – Enkel
 95. *Enkel* – Enkel
 96. *Enkel* – Enkel
 97. *Enkel* – Enkel
 98. *Enkel* – Enkel
 99. *Enkel* – Enkel
 100. *Enkel* – Enkel

[†] Nonresponders included the 10 subjects in whom baseline was not achieved (4 subjects) and the 10 subjects who were dropped from the study (6 subjects).

Forme en «lærer for fremtiden» ved å «styrke lærerrollen og skape en læreridentitet som bringer skolen fremover».

De skal nå bli «innovative, utviklingsorienterte og tilpasningsdyktige», ta i bruk ny kunnskap om skolen og bruke kvalitetssikringssystemet for å målrette utviklingen av utdanningen.

Stortingsmelding nr 11 Læreren, rollen og utdanningen (2008-2009) Kap 1 Lærer for fremtiden, punkt 1.1
Regjeringen satser på læreren

idens fellesskole? Simon Malkenes 05.06.2025

Utvidelsen – Den nye læreren og sosial og emosjonell ansvarliggjøring

- Stortingsmeldingen detaljerer og bygger ut lærerrollen i detaljerte beskrivelser av den nye lærerrollens egenskaper.
- Den nye lærerrollen som skal bringe skolen fremover er definert som «summen av de forventninger og krav som stilles til utøvelsen av yrket» og den vil alltid være i endring.
- Forenklet kan lærerrollen deles i tre;
 - læreren i møte med elevene,
 - læreren som del av et profesjonelt fellesskap
 - læreren i møte med foreldre og andre samarbeidspartnere.
- Forventningen til «dagens lærere» er mer omfattende enn tidligere, noe som knyttes til nye styringsteknologier som kompetansebaserte læreplaner, og det nye kvalitetsvurderingssystemet.
- Meldingen beskriver til sammen **107 egenskaper** den nye læreren skal besitte.

Stortingsmelding nr 11 Læreren, rollen og utdanningen (2008-2009) Kap 2.1 Lærerrollen, punkt 2.1.1 Lærerrollens innhold

51 egenskaper på individnivå

- «Læreren er den påvirkningskilden som har størst betydning for elevenes skoleprestasjoner – ut over elevene selv og hjemmene deres.»
- «Gode lærere» (...) «kan sine fag og vet hvordan de skal undervise.
- De analyserer, konkretiserer og operasjonaliserer læreplanverket.
- De leder elevenes læringsarbeid og gjennomfører opplæringen med interesse og engasjement.
- De følger elevenes læring tett opp, og forteller, spør, kontrollerer, repeterer, sanksjonerer, varierer og tilpasser undervisningen til elever og fag».
- De gode lærerne tilskrives «fleksibilitet og kreativitet» egenskaper som er særlig betydningsfulle å ha.
- Lærere må videre kunne «planlegge, organisere, gjennomføre og vurdere læringsarbeid».
- Læreren skal lede klassen og være synlig og regelbevisst, ha legitimitet og ta ansvar for et inkluderende læringsmiljø.
- Lærere må kommunisere tydelige mål for opplæringen og kjennetegn på måloppnåelse, legge til rette for egenvurdering for elevene og gi tilbakemeldinger som eleven lærer av, dette fordi elevene lærer bedre når de forstår hva de skal lære og hva som forventes av dem
- Lærere må kunne omgås elevene på en god måte, følge elevenes læring tett, kunne se om og når elever trenger økt støtte.
- For å gjøre dette må læreren ha sosial kompetanse og kunnskap om læring på ulike årstrinn, men også informasjon om eleven og deres læring og framgang.
- Dette er avgjørende for at læreren skal kunne gi elevene nødvendig hjelp og støtte på et tidlig tidspunkt. Samtidig skal læreren sikre at opplæringen er i samsvar med læreplanverket samtidig som den er tilpasset elevens ulike forutsetninger og behov.
- For eleven skal oppleve at de mestrer faglige utfordringer og de skal føle seg inkludert i et sosialt fellesskap.

Stortingsmelding nr 11 Læreren, rollen og utdanningen (2008-2009) Kap 2.1 Lærerrollen, punkt 2.1.1 Lærerrollens innhold

30 egenskaper mot foreldre/foresatte og samfunn

Gode lærere skal ha godt kjennskap til formålet for skolen, grundig systemforståelse og innsikt i skolen som organisasjon og de skal se nødvendigheten og verdien av at skolen har et godt lederskap.

De skal vurdere egent og felles handlingsrom og nyttiggjøre seg av potensialet som ligger i samhandling med kolleger, ledelse og andre aktører på skolen. Meldingen slår fast at dette profesjonelle fellesskapet nå har et større ansvar for den enkelte skoles samlede oppgaver.

Sammen med utviklingen skolen som en lærende organisasjon gjør dette at det stilles tørre krav enn tidligere til samarbeid mellom ledere og lærere og mellom lærere.

Det stilles også krav om at lærere må videreutvikle og fornye sin kompetanse gjennom hele sitt yrkesaktive liv, i det en kan kalle en livslang lærende lærer. I det profesjonelle fellesskapet skal gode lærere være aktive bidragsytere og de skal se hvilke muligheter som ligger i endring og utvikling og dermed bidra til å utvikle egen praksis og skolens læringsmiljø.

Gode lærere skal se og vurdere sin egen kompetanse, egne muligheter og begrensninger og de skal «ha beredskap til å sette seg inn i ny kunnskap, vurdere den og bruke den i eget arbeid». Gode lærere har også kunnskap om lokalsamfunn og storsamfunn og de skal ha god forståelse for nasjonale og globale utfordringer og evner å se skolens virksomhet som del av samfunnet.

26 egenskaper i profesjonsfellesskapet

En god lærer må være lydhør overfor foresattes synspunkter og kjennskap til egne barn, spesielt fordi foresatte er en uensartet gruppe med ulike forventninger.

Lærere skal derfor bidra til å sikre et gjensidig og likeverdig samarbeid med hjemmene.

Den enkelte lærer må delta i vurderingen om det er enkelte elever som har behov som strekker seg utover det læreren selv og skolens kollegium har.

En god lærer skal derfor vurdere når egen kompetanse ikke strekker til og når pedagogisk og psykologisk spesialkompetanse bør trekkes inn.

Fordi en god lærer kjenner barna best, skal en god lærer bidra til å ivareta skoleeiers ansvar for elevens psykososiale læringsmiljø.

Gode lærere kjenner også sitt ansvar i situasjoner som reguleres av annet lovverk enn opplæringsloven. Innsikten den gode læreren har i elevens totale læringssituasjon gjør at en god lærer kan vurdere denne og melde fra om det er grunn til bekymring.

Gode lærere avdekker og gir støtte til barn som har vært utsatt for «omsorgssvikt eller andre former for overgrep, forebyggende arbeid for elever i ulike risikosoner/–grupper og samarbeid med andre instanser som barnevern, barne- og ungdomspsykiatrisk tjeneste og politi.»

Læreren kompetanseområder

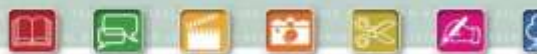
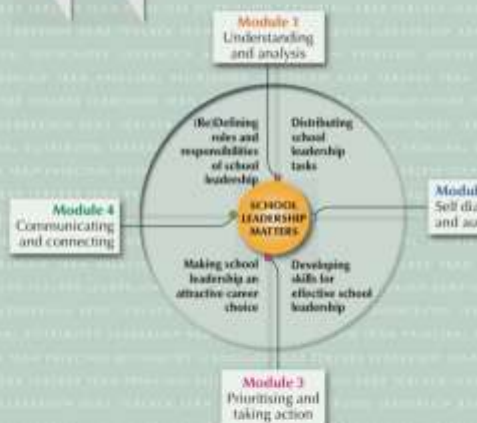
- Den nye læreren å ha kompetanser innen *fag og grunnleggende ferdigheter, Skolen i samfunnet, etikk, pedagogikk og fagdidaktikk, ledelse av læringsprosesser, samhandling og kommunikasjon, og endring og utvikling.*
- Innholdsbeskrivelsene, lærerens egenskaper og innsikter kobles til hvilke utdanning læreren har og hvilke personlige evner og egenskaper læreren besitter.
- Dette er individualisert og knyttet til personlig utvikling, noe som også åpner for at selvdisiplinering og bekjennelseslogikker skal gi utvikling og forbedring.
- Dette er en omformning av læreren mot en individualisert lærerrolle, men som samtidig inngår i et profesjonsfellesskap som sammen skal «utvikle» skolen.
- Kravene til den nye lærerrollen er formulert som 14 imperativ om hva læreren «må» og «skal» som knyttes til 57 følger av lærerens kompetanse for elever, skole og samfunn.

Improving School Leadership

VOLUME 1: POLICY AND PRACTICE

By Beatriz Pont, Deborah Nusche, Hunter Moorman

Improving School Leadership THE TOOLKIT

Utdanningsdirektoratet

Norwegian Directorate for Education and Training

OECD OCDE

IMPROVING SCHOOL LEADERSHIP

Country Background Report for Norway

OECD
January 2007

Organisation for Economic Co-operation and Development
Directorate for Education,
Education and Training Policy Division

IMPROVING SCHOOL LEADERSHIP

GUIDELINES FOR COUNTRY PARTICIPATION

Design and Implementation Plan for the Activity

FEBRUARY 2006

Coordinated by
Arnhold Hegtun, Norwegian Directorate for Education and Training
Jli Ottesen, Department of Teacher Education and School Development
University of Oslo

1, 0608 Oslo
IS:

Verftsgata 10, Molde
Parkgata 36, Hamar

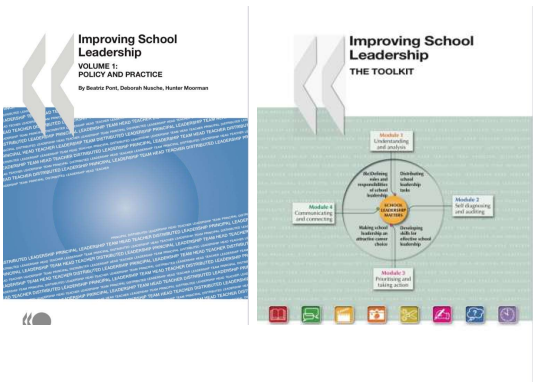
Telephone:
+47 23 30 12 00
Telefax:
+47 23 30 12 99

E-mail:
post@utdanningsdirektoratet.no
Internet:
www.utdanningsdirektoratet.no

Bank giro:
7694 05 10879
Org. no.:
NO 970 018 131 VAT

ellesskole? Simon Malkenes 0

 Utdanningsdirektoratet
Norwegian Directorate for Education and Training

IMPROVING SCHOOL LEADERSHIP
Country Background Report for Norway

OECD
January 2007

Endringene er en internasjonal trend der «(d)esentralisering, ansvarliggjøring for elevresultater, iverksetting av nye reformer og nye tilnærminger til læring har bidratt til at rektorjobben nå er mer krevende og komplisert enn tidligere.

Dette henger sammen med at «bedre tilgang på informasjon om skolens faglige resultater har forventningene (...) økt», at «(s)kolelederne må svare for sin skoles resultater og utvikling til skoleeier, foreldre, folkevalgte og lokalsamfunnet for øvrig», at «har skolens ledelse også fått nye administrative og strategiske oppgaver som skoleeier tidligere hadde hovedansvaret for» og at endringene «åpner skolen mer mot omverdenen».

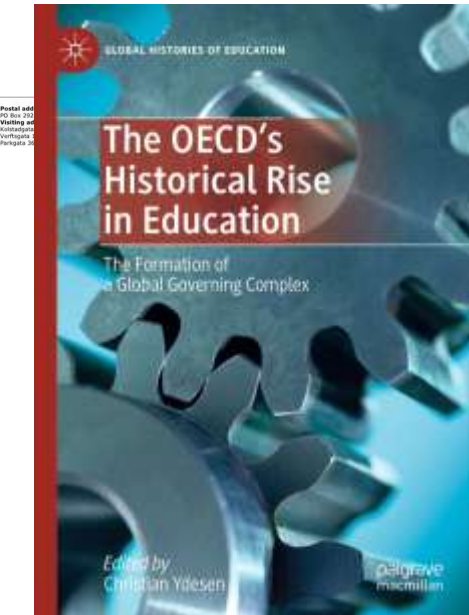

Figure 1. The SNAIR reform package with its theory of change and its key policies. Øster-Rønne QITE.

Ny skolelederrolle som skisseres langs fire sentrale evner og egenskaper.

- 1. ledelse av skolens praksis og det pedagogiske arbeidet.
 - For å kunne lede skolen i riktig retning må rektor ha innsikt i det faglige og pedagogiske arbeidet. Rektor må kjenne til pedagogiske metoder og hva som kjennetegner effektiv undervisning av ulike elevgrupper, ha kunnskap om læreplanarbeid og elevvurdering og evne til å etablere og følge opp regler for orden og oppførsel.
- 2. skolelederens evne til å prioritere ressurser og å utvikle og bruke lærernes kompetanse slik at best mulig resultater oppnås for elevene:
- 3. «Lærerne er skolens viktigste ressurs, og det er derfor avgjørende at skoleledelsen har et bevisst forhold til utvikling av lærernes kompetanse, utnyttelse av den samlede kompetansen på skolen og bruk av lærernes tid.
- 4. forvaltning av økonomiske ressurser på en måte som oppfyller lovkrav, men samtidig ivaretar satsinger ved skolen. Og for å kunne mestre de nye oppgavene til skolelederen må skolelederens kompetanse oppgraderes gjennom en skolelederutdanningssatsing og gjennom en etterutdanningssatsing. I strategien *Kompetanse for kvalitet* skal den nye rektoren formes gjennom utdanning som skal gi rektor «en klarere forståelse av sin lederrolle og få økt styrke til å stå i rollen». Den skal også gi kompetanse og redskaper til å løse de viktigste utfordringer som en rektor nå vil stå overfor.

Beskrivelsen av den nye lederrollen samsvarer med CERIs *What works in education* serien, rapporten *New School Management Approaches* fra 2001 og OECDs *Knowledge Management in the Learning Society* fra 2000.

Stortingsmelding nr 31(2007-2008) *Kvalitet i skolen* 3.5.1 Skolelederens rolle
Stortingsmelding nr 31(2007-2008) *Kvalitet i skolen* 3.5.2 Ledelse av skolens praksis,
Stortingsmelding nr 31(2007-2008) *Kvalitet i skolen* 3.5.3 Prioritering av ressurser
Utvikling og bruk av lærernes kompetanse
Stortingsmelding nr 31(2007-2008) *Kvalitet i skolen* 3.5.3 Prioritering av ressurser, Forvaltning av økonomiske ressurser.
[Stortingsmelding nr 31\(2007-2008\) Kvalitet i skolen 3.5.4 Skoleledernes kompetanse](#)
Kunnskapsdepartementet: Kompetanse for kvalitet- Strategi for etter- og videreutdanning 2012-2015 (2011) s. 18
OECD (CERI): *New School Management Approaches*, 2001 https://read.oecd-ilibrary.org/education/new-school-management-approaches_9789264192539-en?fbclid=IwAR2MjimTnVhLkgaiqgru2ZTlxtjyEsbu8VhM19lsGr69vcTGn3uWOB2yKgl#page14
OECD: *Knowledge Management in the Learning Society* (2000). https://read.oecd-ilibrary.org/education/knowledge-management-in-the-learning-society_9789264181045-

Blis lederrolle

Management Program OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING – NYE KRAV TIL SKOLELEDERE

FAGLIG ANSVAR:
INSTITUTT FOR OFFENTLIGE STYRINGSFORMER
PROGRAMANSVARLIG:
FØRSTEAMANUENSIS JOHAN FROM

Master of Management 2002-2003

Omstilling og effektivisering – nye krav til skoleledere

Offentlig sektor blir utsatt for stadig sterkere og mer omfattende press for fornyelse, omstilling og effektivisering. Et gjennomgående trekk er at lederne i stadig sterkere grad vil fremstå som moderne bedriftsledere, og i praksis med et totalansvar for hele virksomheten. Dette stiller nye krav til forståelse, kunnskap, ferdigheter og ikke minst holdninger for virksomhetsledere som vil lykkes i en offentlig sektor underlagt sterkt endringspress. Dette er det første programmet i en serie på i alt 3 programmer som skal føre frem til en Master of Managementgrad for skoleledere ved Handelshøyskolen BI. Fellesnevneren for disse programmene er ledelse av endring i en offentlig sektor preget av overgangen fra "forvaltning til forretning". Dette første programmet har i tillegg funksjonen som en introduksjon til hele studieprogrammet. Det blir derfor gitt en relativt grundig innføring i hvordan nye styring- og organisasjonsformer, og forventninger om forbedret offentlig effektivitet, skaper helt nye utfordringer for offentlige tjensteytende og styrende institusjoner. I programmet legges det vekt på å formidle kunnskap om hvordan ledere innen utdanningssektoren best kan styre innenfor disse nye rammebetingelsene. Skolelederne skal sitte igjen med en grundig innsikt i de muligheter og begrensninger de nye rammebetingelsene gir for effektivisering, styring og kontroll, og hvilke nye virkemidler som kan tas i bruk i denne sammenheng. Programmet skal presentere de nyeste internasjonale forskningsresultatene på dette feltet, samt gjennom en utenlandssamling gi anledning til å studere disse forholdene på nært hold og se på praktiske erfaringer. Programmet vektlegger de ledelsesmessige og strategiske utfordringer denne utviklingen fører med seg. For skolelederen blir dette studiet et sted hvor de klassiske ferdighetene innen pedagogisk ledelse blir satt inn i nye sammenhenger og kanskje også utfordret fra nye ståsteder. Det er grunn til å understreke at det sentrale begrepet fra pedagogisk ledelse: *Utvikling, vurdering og kvalitet* faktisk er gjennomgangstemaet i alle modulene i dette programmet. Problemstillinger knyttet til *Læringsmiljøet*, *Utdanningspolitikk og opplæringsloven* og endelig *Læringsplanarbeid* vil på sin side ligge som et bakteppe for arbeidet og diskusjonene gjennom hele programmet. På samme måte vil kommunens/sylkeskommunens ledelsesprinsipper være gjenstand for drøfting der det er aktuelt.

Programmet skal pendle mellom et teoretiske fundament og problemorientert læring, med anvisning av virkemidler, verktøy og løsningsmodeller for ledelse av morgendagens skole.

Utover vanlige forelesninger vil deltakernes egne opplevelser og erfaringer deles gjennom gode og reflekterte diskusjoner sammen med foreleser i klassesammenheng. Mellom samlingene vil det være obligatoriske case og oppgaver hentet fra den enkeltes hverdag. Her skal teori og praksis knyttes sammen. Det legges vekt på arbeid i grupper, eLæring, coaching, samskaping og samarbeidslæring i nettverk, og selvstøttet presentasjonen i plenum.

"Leveringsformen" omfatter også det rent kommunespesifikke stoffet. Det er viktig at kommunen/statsjefen i dialog med BI finner frem alt det stoffet som er relevant i forbindelse med utviklingen av den enkelte samling/modul. Dette sikrer konsistens og bakkekontakt. Det hjelper til med å få i gang relevante diskusjoner og oppgaver til løsning og fremmer derfor læringsprosessene for den enkelte samtidig som det sikrer kommunens formidlingsbehov.

Rektor med resultatkrav

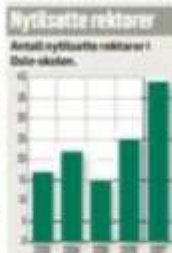
Nye koste. I år er det ansatt 39 nye rektorer i Oslo-skolen. Anne Nyland (32) ved Lindeberg skole er en av dem.

Krav. Oslo-skolen drives som et konsern der elevenes resultater tilsvarer bunnlinjen. Målet er bedring år for år.

UTDANNELSE

ANDERS SJARTNES

Da 30-åringen Anne Nyland i august overtok som rektor ved Lindeberg skole i Groruddalen var det første hun gjorde i begynnelsen av våren å møte elevene. På den første planleggingsdagen, sammen med lærerne for å se på elevenes resultater, var hun i skolen sammen med handlingsleder og lærerleder. Det var første gang hun hadde møtet elevene. I år er det ansatt 39 nye rektorer i Oslo-skolen. Anne Nyland (32) ved Lindeberg skole er en av dem. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen.

Antall nyutvalgte rektorer i Oslo-skolen.

Det foregår en kontinuerlig styringsprosess mellom rektor og lærere. Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

Rektoratet oppretter et eller flere skoleplaner for hver skole. Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

LEDER. Rektor Anne Nyland (32) har selv erfaring med å møte elevene i skolen. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen.

Rektoratet oppretter et eller flere skoleplaner for hver skole. Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

77 Jeg sa ikke det var en swot-analyse og at jeg hadde lært det på BI

Anne Nyland, nyutvalgt rektor på Lindeberg skole

Rektoratet oppretter et eller flere skoleplaner for hver skole. Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

Strengt regime

ANDERS SJARTNES

Rektoratet oppretter et eller flere skoleplaner for hver skole. Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

Tøff jobb

ANDERS SJARTNES

Det er et tøft og spennende jobb å være rektor i Oslo-skolen, sier Anders Nyland. Han har selv erfaring med å møte elevene i skolen. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen.

Oslo blir mønster-skolen

OSLO: Oslo-skolen vil bli mønster-skolen for resten av landet i løpet av tre-fire år, tror professor Janne Frey ved Universitetet i Oslo. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen.

Rektoratet oppretter et eller flere skoleplaner for hver skole. Vi følger opp elevene, sier Anne Nyland.

Følger trenden

OSLO: Å bruke omfattende data om hver enkelt elev som beslutningsgrunnlag for å bedre skolearbeidet er en trend som vil fortsette i mange år, tror professor Janne Frey ved Universitetet i Oslo. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen. Hun har selv erfaring med å møte elevene i skolen.

KARAKTERER PÅ HVERT ENKELT RESULTAT

Skolen har i 2011 hatt spesielt fokus på følgende resultatmål, jfr gjeldende strategisk kart:

1.1 Grunnleggende ferdigheter:

Styringsparameter	Resultat 10	Mål 11	Resultat 11	Vurdering
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delpr. 4 (NY)				
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delpr. 8 (NY)				
Kartlegging av leseferdighet 2. trinn, delprøve 5				
Kartlegging av leseferdighet 2. trinn, delprøve 7				
Kartlegging av leseferdighet 3. trinn, delprøve 3				
Kartlegging av leseferdighet 3. trinn, delprøve 5				
Nasjonal prøve i norsk lesing, 5. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1				
Nasjonal prøve i norsk lesing, 5. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 3				
Nasjonal prøve i norsk lesing, 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1 og 2				
Nasjonal prøve i norsk lesing, 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 4 og 5				
Nasjonal prøve i norsk lesing, 9. Trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1 og 2				
Nasjonal prøve i norsk lesing, 9. Trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 4 og 5				
Kartlegging av regneferdighet 2. trinn				
Kartlegging av regneferdighet 3. trinn				
Nasjonal prøve i regning 5. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1				
Nasjonal prøve i regning 5. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 3				
Nasjonal prøve i regning 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1 og 2				
Nasjonal prøve i regning 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 4 og 5				
Nasjonal prøve i regning 9. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1 og 2				
Nasjonal prøve i regning 9. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 4 og 5				
Vurdering				

**VURDERES PÅ HVOR MANGE ELEVER
SOM GJORDE DET BRA ELLER DÅRLIG**

1.2 Basisfag:

ns fellesskole? Simon Malkenes 05.06.2025

Ansvarliggjøring av skole, rektor og lærer endrer formål (og resultat).

Rektor får karakteren 1 når en finner mange barn med lærevansker

Skolen har i 2011 hatt spesielt fokus på følgende resultatmål, jfr gjeldende strategisk kart:

1.1 Grunnleggende ferdigheter:

Styringsparameter	Resultat 10	Mål 11	Resultat 11	Vurdering
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delpr. 4 (NY)	5,9%	6%	15,4%	1
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delpr. 8 (NY)	7,8%	8%	32,7%	1
Kartlegging av leseferdighet 2. trinn, delprøve 5	13,3%	13%	2%	5
Kartlegging av leseferdighet 2. trinn, delprøve 7	13,3%	27%	2%	5
Nasjonal prøve i norsk lesing, 5.trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1	29,3%	20%	31,9%	1
Nasjonal prøve i norsk lesing, 5.trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 3	34,1%	30%	38,3%	5
Nasjonal prøve i norsk lesing, 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1 og 2	33,3%		25,7%	3
Nasjonal prøve i norsk lesing, 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 4 og 5	33,2%		37,1%	4
Kartlegging av regneferdighet 2. Trinn	8,3%	10%	6,1%	5
Kartlegging av regneferdighet 3. Trinn	25,5%	10%	20,7%	2
Nasjonal prøve i regning 5. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1	41,5%	20%	30%	2
Nasjonal prøve i regning 5. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 3	22%	30%	30%	5
Nasjonal prøve i regning 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1 og 2	37%		17,2%	
Nasjonal prøve i regning 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 4 og 5	34,8%		34,3%	3
Vurdering				3/4

Rektor får karakteren 5 når en ikke finner barn med lærevansker

1.1 Grunnleggende ferdigheter:

Styringsparameter	Mål 11	Resultat 11	Vurdering
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delpr. 4 (NY)	3	0	5
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delpr. 8 (NY)	3	2,4	4
Kartlegging av leseferdighet 2. trinn, delprøve 5	5	2,1	5
Nasjonal prøve i norsk lesing, 5.trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1	4,8	4,8	3
Nasjonal prøve i norsk lesing, 5.trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 3	55	64,5	5
Nasjonal prøve i norsk lesing, 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1 og 2	5	3	5
Nasjonal prøve i norsk lesing, 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 4 og 5	70	74,2	5
Kartlegging av regneferdighet 2. trinn	4	1	5
Nasjonal prøve i regning 5. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1	4,8	6,5	2
Nasjonal prøve i regning 5. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 3	55	64,5	5
Nasjonal prøve i regning 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 1 og 2	5	6,1	2
Nasjonal prøve i regning 8. trinn (grunnleggende ferdighet), nivå 4 og 5	70	68,4	2
Osloprøve i digitale ferdigheter, 4. trinn	90		

Vurdering

4

Hva sier karakterskalaen?

Ved vurdering brukes skalaen:

- (5) *Fremragende resultater/lederatferd sammenlignet med forventninger til stillingen*
- (4) *Resultater/lederatferd som overgår forventninger til stillingen*
- (3) *Resultater/lederatferd som svarer til forventninger til stillingen*
- (2) *Resultater/lederatferd svarer ikke til forventninger til stillingen*
- (1) *Resultater/lederatferd som er betydelig under forventninger til stillingen*

4. Vurdering av resultater

I lederkontrakten konkretiseres resultatmål, måltall og styringsparametere som kan knyttes til underordnet leders personlige innsats, det vedkommende skal levere og som vedkommende vil bli målt i forhold til ved kontraktperiodens utløp. Disse målene springer ut av enhetens Strategi og årsplan, samt fjorårets ledersamtale. Ved endringer i rammevilkår som ligger utenfor underordnet leders kontroll, og som påvirker mulighet for måloppnåelse foretas endringer/tilpasninger i målformuleringer etter nærmere avtale.

Etatsnivå

Utdanningsetatens andre indikatorer

2015-2018 - Grunnskoler 1.-10. trinn

Versjon 1

Bruker

Alle skal lære mer – Elevenes grunnleggende ferdigheter og kunnskaper i basisfag er betydelig forbedret

20 styringsparameter om diagnostiske kartleggingsprøver 1 - 3. trinn.

Indikator	Res 2013	Res 2014
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delprøve "Å skrive bokstaver"		
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delprøve "Å finne lyder i ord"		
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delprøve "Å trekke sammen lyder til ord"		
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delprøve "Å stave ord"		
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delprøve "Å lese ord"		
Kartlegging av leseferdighet 1. trinn, delprøve "Å lese er å forstå"		
Kartlegging av leseferdighet 2. trinn, delprøve "Å lese ord"		
Kartlegging av leseferdighet 2. trinn, delprøve "Å forstå ord"		
Kartlegging av leseferdighet 2. trinn, delprøve "Å stave ord"		
Kartlegging av leseferdighet 3. trinn, delprøve "Å lese er å forstå"		
Kartlegging av leseferdighet 3. trinn, delprøve "Å lese ord"		
Kartlegging av leseferdighet 3. trinn, delprøve "Å forstå ord"		
Kartlegging av leseferdighet 3. trinn, delprøve "Å stave ord"		
Kartlegging av leseferdighet 3. trinn, delprøve "Å lese er å forstå"		
Kartlegging av regneferdighet 1. trinn	9,9 %	
Kartlegging av regneferdighet 2. trinn	4,4 %	
Kartlegging av regneferdighet 3. trinn	11,1 %	
Kartleggingsprøve engelsk 3. trinn - Lyttedel	8,2 %	8,4 %
Kartleggingsprøve engelsk 3. trinn - Lesedel	7,1 %	6,6 %
Kartleggingsprøve i digitale ferdigheter 4. trinn	9,8 %	9,7 %

Vi rektorer slår ring om Osloskolen

Debatt

At spørger om ikke også i dette bilet, og vil ikke la plataneer stå uensomt.

[illegible]

Det skulle bare mangle. Vi er glade for at det blev sagt, men vi vil gerne understrege, at vi ikke har nogen intentioner om at gøre det. Vi vil gerne gøre det, som vi har gjort det i de sidste mange år, og vi vil gerne gøre det, som vi har gjort det i de sidste mange år.

Det skete i det 19. århundrede en stor ændring i forhold til læsningen af bøgerne. Det var først og fremmest på grund af, at læsningen blev mere og mere almindelig. Det var først og fremmest på grund af, at læsningen blev mere og mere almindelig. Det var først og fremmest på grund af, at læsningen blev mere og mere almindelig.

Vi er herude og 2 hlt mntatid, berkydte

Vi rektorer slår ring om Osloskolen

De Facto

...has been well documented.

There is little more meaningful to be gained by looking at the data in this way. Nevertheless, and although there are some signs of the same correlation across different types of relationships, the data do not indicate that a more meaningful understanding of factors that influence the gender division of household labor requires an analysis that goes beyond the simple.

[illegible]

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 105–112

Det kan måske det elskovsere eksempler på pugging i Eilat på en prøve og kartlegging. Der er led betak på prøver. Simon Markers og Shira Shalev har gend i grave frem et fald, og ser udkalder dem igjen og igjen. De aller første rekture og senere betingelser som kartleggingsskupper med klokke og slik de er merke. I dette ut fra som er elskovsere stående, og videre herin som har betingelser i rekke oppfølging. Lærerne gjør alle for at erverve slik bykles, og fordi der kun kunnskap som har den enkelte ier mest, er de også i stand til å sette inn gode og mindre stikk.

Vi har hørt om foreldres opprør, og undres over hvor det blir av Gaussholm. Nilsen-Walden står stadig alene, men det som i all hovedsak møter oss på foreldremøter og i utskikkingsamtaler, er større, rus og engasjement fra foreldre som kjempe som heier på skolen sin og som vil samarbeide med oss om barnas læringssituasjon.

Sammen er vi opptatt av å skape et godt læringsmiljø der alle trives og mestrer.

Måltidspoliet er medelskolek. Kilde: Larsen og Jøderud etter resultater som ligger sammenheng. Vi har fokus på mellemløst og det som skjer i klasserommet – her tar tiden, hvor skal. Den høye skolen. Oskoleksten blir uttalt for, skaper vil som læreren og rektorens økonomisk og i utgangspunktet. Det finner vi oss ikke i lengst. Her er det en annen, Simon Møllerens og Shazna Sarwat? Vi opplever ikke at det er kritikk i et elevens lærer, som gjerne på brevk og opplever vår skoleksten. Elevens trivsel i Oskoleksten og de lærerens trivsel i klassen, det er vi stolt av.

Så som gjerne i klassen, som vi kan ikke og arbeider oss ut av vi kan fortsette i sette utstyret på på den vår – og lykken med det?

Elke Brandstetter, David F. Byrne/Young, Elk
Gemeinschaft, New England, Minnesota, Kautz.

Ar. Seehager, Lisa R. Arner, Kim B. Latta, Mariano Laake, Nina Funderburg, Ellen E. Kellogg, Elizabeth Frenn, Margaret, Audra Auld, Anna Bygg, Henrik Fuchser, Arne Gjerdt, Heidi, Janet K. Pedersen, Marlene M. Hoenig, Martin Refke, Birgit Thoma, Anne Giselle Engel, Freda Hurdall, Øystein B. Heimen, Kim Dang, Kristin John, and Anne Heide Jømbæk, Kristine Smith, Elizabeth Pullinger, Fredrik A. Vegli, Bente Nilsen, Jan P. Brautten, Toril Gørge, Anne Hovum, Martin Thøgers, Jo Jacobson, And Vaselek, Hanne C. Arnesen, Anne Ryland, Vigdis Lutz, Kristine Larsen, Hilde R. Lund, Anne K. Bjørkhaug, Ellen E. Sundt, Jo mund Jørgensen, Randi Søren, Eline Lario

John A. Beckman, Department of Zoology, 1000
North Broadway, Steen, Andersen, Steven G. Cl
sen, Ingrid Hirsten, H. King Murray, David
Lam, Elin Mørset, Kjersti Vågnes, Kjetil
Wegge, Jørle Sandberg, Rudi E. J. Jørgensen,
Viktor L. Kvistad, Jonny Sandstad, Vigand
Kjølmo, Leif Odd Hestland, Monica Helle
myr, Tor Mørk, Nils Nordmark, Jan E. En
gström, Håvard Randberg, Sidsel Nilsen,
Monne H. Hestmark, Tore Mangset, Viktor L.
Kvistad, Rudi E. J. Jørgensen, Nils Nordmark, Pål

[illegible]

Morten Olsen, Espen Pettersen-Jørgensen, Roy Hougland, Arvid Gryte, Ragna Aegisdóttir, Magne Dahl, Alf Ringdal, Bjørn E. Tundaker, Dag Brønckebak, Asbjørn Tring, Gert

Shen, Lian; Wang, Erfei; Zhang, Xue; Li, Jie
Hainan, China; Email: lshen@hainan.gov.cn

Hvem avvirket bruken av prøvene som styrings- indikator?

Journalister i Klassekampen og VG har avdekket at skoler i Oslo øver på kartleggingsprøver, at utdannings-etatens egne tall viser at dette nok har pågått i årevis, og at kartleggingsprøvene har vært styringsindikatorer i et omfattende mål- og resultatstyringssystem. Utdanningsforbundet Oslo har gjennomført en undersøkelse der tillitsvalgte ved 32 av 45 spurte skoler sier at det øves til kartleggingsprøvene. En modig lærer har stått frem og fortalt, professorer i pedagogikk har ropt varsko og en forsker som lager kartleggingsprøvene, har fordømt øvingen. Dette mener 140 rektorer i Oslo skolen er fordi jeg hetser og svartmaler dem. Det er skivebom.

Hva er deres agenda, Simon Malkenæs og Shazia Sarwar? Vi opplever ikke at deres kritikk er til elevenes beste. Kom gjerne på besøk og opplev vår skolevirkelighet! Elevene trives i Osloskolen og de lærer mer enn i resten av landet – det er vi stolte av!

Erfaringer med systemteknikk og yringskultur i Oslo skolen,
Simon Møller, 14.04.2018

Jeg har stilt spørsmål ved sjefen deres, utdanningsdirektør Astrid Søgne. 2. oktober skrev hun i Klassekampen: «Klassekampen hevdet i en rekke artikler denne uken at Osloskolene øver på de statlige kartleggingsprøvene i lesing og regning. Det er en feilaktig påstand.» Jeg svarte Søgne 5. oktober: «Dette er ikke påstander, dette er faktiske hendelser som foregår i din egen organisasjon. Det er ditt ansvar.» Dagen før skrev jeg til Søgne i VG: «Har du visst dette og ikke gjort noe med det?» Det er ikke det eneste ubesvarte spørsmålet. For hvem tok beslutningen om å avvikle bruken av prøvene som styringsindikator? Og kom den etter VGs og Klassekampens avsløringer? Svarene burde også interessere de 140 rektorene i Osloskolen.

Simon Malkenes
forfatter

Samtiden

Tar pulsen på tiden og kulturen

Vi skriver på vegne av 140 lærere på 52 skoler i Oslo. Dessverre oppleves det ikke som enkelt for lærere i Oslo å delta i den offentlige debatten. Mange fant det lettere å bidra hvis navnet ikke sto på trykk. Vi håper vi etterhvert får en debatt som alle kan delta i uten å bekymre seg for konsekvenser. Aftenposten har fått en oversikt over alle navnene.^[v]

Når lærerne til slutt svarte, signerte bare fire lærere med sitt fulle navn, de resterende 136 lærerne signere ikke innlegget i frykt for at det kunne få konsekvenser.

TALLENE SOM OPPRØRER

Av FRANK ERTESVÅG, TOM BYERMOEN (grafikk) og JAN PETTER LYNÅU (foto)

Nå er det dokumentert: Resultater på prøver som egentlig skal kartlegge hvilke seksåringer som trenger ekstra hjelp, er brukt til å måle skolars kvalitet – og rektors innsats.

Det viser listene som inneholder hele 273 måлиндikatorer i Oslo-skolen. For første gang kan VG vise listene over det omfattende verktøyet som skolene blir styrt og vurdert etter.

Oslo-ekte og forfatter av boken «Bak fasaden på Oslo-skolen», Simon Malkenes, er opprørt.

«Dette var verre enn jeg hadde forestilt meg. Det bekrefter at den massive kritikken mot Oslo-skolen var riktig. Jaget etter resultater på nasjonale prøver har gjort Oslo-skolen blind for hva skolens oppdrag er. At dette går ut over barna er det ingen tvil om, sier Malkenes.

Også lærere og foreldre som i lang tid har mistenkt Oslo-skolen for å legge overdrevet vekt på prøveresultater som styringsverktøy, er nærmest mallose av detaljriktighet.

De reagerer også sterkt på at kartleggingsprøvene for de aller minste elevene er en del av målstyring-skemaene som skolene skal fylle ut.

Kravet om å levere gode testresultater står i veien for å hjelpe de mest sårbare barna, sier elevmamma Gunhild Nohre-Wallden til VG. Hun har engasjert seg i Facebook-gruppen «Foreldreopprør i Oslo-skolen».

– Mangel på tillit

Lærer Rebecca Tiffin valgte oppsikt da hun i september forfalt til VG at lærerteamet hennes på Løren skole ble pålagt å gjennomføre egne prøver med elevene – for kartleggingsprøvene.

Nå jobber Tiffin på en skole i et nabolike til Oslo, men reagerer sterkt på at kartleggingen av de minste elevene er rapportert og brukt til å måle kvaliteten på hennes gamle skole.

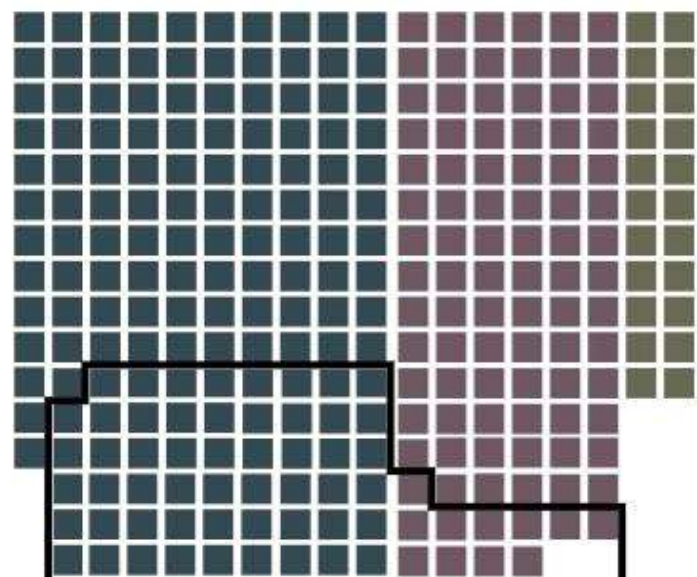
– Vi fikk beskjed om å sette oss mål om at færrest mulig elever skulle komme under kritisk grense på kartleggingsprøvene, sier Rebecca Tiffin.

– Elevene kunne gjerne fritas. Denne listen over styringsmål som også er knyttet til kartleggingsprøvene, viser at kommunens ledelse ikke

I dag har Oslo-skolen

273 indikatorer*

Grunnskole: **157** Videregående: **94** Fagopplæring: **22**

64 av disse skal bort

Grunnskole: **53** Videregående: **11**

* HOVEDINDIKATORER:

Utdanningssetaten i Oslo kommune har utarbeidet et sett med styringsindikatorer som viser om skolene og Utdanningssetaten når sine mål på de strategiske hovedområdene som etaten og byrådet har fastsatt. Disse indikatorene kalles hovedindikatorer.

har tillit til at det er oss lærere som kjenner elevene best, legger hun til.

Tiffin mener at Oslos detaljerte rapporteringssystem med 197 styringsindikatorer bare i barneskolen, oppfordrer til egne testprøver, generallprøver og fagdrilling for å nå målene.

Elevmamma Gunhild Nohre-Wallden er enig.

– Dette forklarer jo det mange av oss foreldre har

Forsker reagerer

VG avslørte i 2013 at Oslo kommune i sine ansettelseskontrakter med rektorer ga dem lønn og bonuser etter blant annet elevenes prøveresultater.

– Dette reagerer utdanningsforsker Sture Nome ved Læse-

ANDRE INDIKATORER:

Utdanningssetaten har også utarbeidet indikatorer som fanger opp og målsetter spesielle behov i skolens pedagogiske arbeid. Kartleggingsprøver, stempelkarakterer i matematikk, norsk og engelsk er eksempler på andre indikatorer som Oslo kommune bruker.

sultater. Ordningen pådro seg sterk kritikk blant annet fordi elevenes ferdigheter og prestasjoner kan påvirkes av helt andre faktorer enn skolebedømmelse.

Listes fra Utdanningssetaten som VG nå har fått tilgang til, viser at også resultater på kartleggingsprøver for de aller minste elevene, brukes som måлиндikatorer.

Dette reagerer utdanningsforsker Sture Nome ved Læse-

entendelsen i skole?

HØYE MÅL: Elever i Oslo-skolen har mange mål å strekke seg etter. Og skoleledelsen må rapportere oppover om målene nås. Skoleledelsen: LISLE ØKSTAD

– Resultatjaget har gjort Oslo-skolen blind

gjør det best mulig på prøvene. Derfor får jeg rapporter om at det øves på prøvene, sier Nome til VG.

Taus direktør

Etter den massive kritikken mot prøveskemaet i VG og andre medier tidligere i år, har Utdanningssetaten – bestemt seg for å rydde kraftig i mengden av styringsindikatorer. Totalt 55 indikatorer som

i stor grad knyttes til elevenes prøveresultater, fjernes fra indikatorlisten fra og med 2016.

Oslo kommunes mangeårige utdanningsdirektør, Astrid Segnen, som er arkitekten bak det omfattende styringssystemet, ønsker ikke å uttale seg om saken. Hun henviser i stedet til Oslos nye byråd for oppvekst og kunnskap, Tone Tellevik Dahl (Ap).

– BRA AT VI RYDDER OPP

Oslos nye oppvekst- og kunnskapsbyråd, Tone Tellevik Dahl (Ap), mener det er riktig med en opprydding.

Spesielt viktig er det at skolens resultater på kartleggingsprøvene blir fjernet fra listen over indikatorer, mener hun.

– Det er helt riktig at kartleggingsprøvene forsvinner fra måлиндikatorene. Det blir feil å bruke kartleggingsprøvene som måлиндikatorer. Vi må passe på at ikke skolene dekker over et elevbehov ved å øve på kartleggingsprøvene med generallprøver i for-

kant. Det er i strid med kartleggingsprøvenes formål, sier skolebyråden.

Hun mener det er på høy tid med en opprydding i alle måлиндikatorene.

– Jeg ser at man kan bli litt sveit av denne listen over indikatorer. Den må sees på som en meny over hva som kan måles. Det er bra at vi nå har et kritisk blikk og rydder opp i denne menyen, for vi kan måle oss i hjel, adviser Tellevik Dahl.

– Man skal bruke prøver til det formålet som er ment. Men kart-

TALLENE SOM OPPRØRER: – Resultatjaget har gjort Oslo-skolen blind

VG+

Nå er det dokumentert: Resultater på prøver som egentlig skal kartlegge hvilke seksåringer som trenger ekstra hjelp, er brukt til å måle skolars kvalitet – og rektors innsats.

Av FRANK ERTESVÅG, GRAFIKK: TOM BYERMOEN og JAN PETTER LYNÅU

8. november 2015

Det viser listene som inneholder hele 273 måлиндikatorer i Oslo-skolen. For første gang kan VG vise listene over det omfattende

leggingsprøver skal man ikke øve spesielt til. Det bryter med formålet med prøven. Hvis noen gjør det, så er det feil. A snarere generallprøver for kartleggingsprøven innebringer at man bryter formålet med disse prøvene, sier hun.

BYRÅD: Tone Tellevik Dahl.

Krav. Oslo-skolen drives som et konsern der elevenes resultater tilsvarer bunnlinjen. Målet er bedring år for år.

 NTNU Open

[View Item](#) ▾

Markedsretting i en urban norsk skolekontekst - Et sosialt rettferdighetsperspektiv

[Bjordal, Ingvil](#)

Doctoral thesis

Å forberede elevene på standardiserte tester, er en praksis som rektorene beskriver er i tråd med hva som forventes av dem fra Utdanningsetaten:

Jeg må ha mye fokus på det [på prøver] og jeg må redegjøre for områdedirektøren hva vi gjør for å forberede elevene på testsituasjonene. Hva har vi gjort, og hva gjør vi i tillegg hvis det er dårlige resultater. Ganske omfattende fokus på det. Så skal jeg gjøre en kort oppsummering av dette året som rektor, så har hovedfokuset vært rette opp dårlig økonomi og forbedre resultatene på tester, og jobbe med det og lage systematikk rundt det. Og omprioritere for å hjelpe de som skal i testsituasjoner, på bekostninger av andre ressurser (Rektor ved Fossen skole).

I likhet med rektor ved Fossen, forteller flere at representanter fra Utdanningsetaten etterspør hvordan de jobber med å forberede elevene på testsituasjoner, og at de møter forventninger om at ressurser og tid skal prioriteres på å forberede elevene på prøver.

UTOPIA OF ENDLESS EXPLOITATION

The essence of neoliberalism

What is neoliberalism? A programme for destroying collective structures which may impede pure market logic.

BY PIERRE BOURDIEU

Management Program
OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING – NYE KRAV TIL
SKOLELEDERE

ENGLENDEN
INSTITUTT FOR OPPFØLGERE
PROFESSOR
FORSKUNGSRADET

Master of Management 2002-2003

Individualisering og ansvarliggjøring

- Finally, this competition is extended to individuals themselves,
- through the individualisation of the wage relationship: establishment of individual performance objectives,
- individual performance evaluations,
- permanent evaluation,
- individual salary increases or granting of bonuses as a function of competence and of individual merit;
- individualised career paths;
- strategies of “delegating responsibility” tending to ensure the self-exploitation of staff who, simple wage labourers in relations of strong hierarchical dependence, are at the same time held responsible for their sales, their products, their branch, their store, etc. as though they were independent contractors.
- This pressure toward “self-control” extends workers’ “involvement” according to the techniques of “participative management” considerably beyond management level.
- All of these are techniques of rational domination that impose over-involvement in work (and not only among management) and work under emergency or high-stress conditions. And they converge to weaken or abolish collective standards or solidarities

Ekspertgruppa om lærerrollen

OM LÆRERROLLEN

Et kunnskapsgrunnlag

bringe syntesen ved hjelp av sterk statlig styring. Her ligger også en nøkkel til å forstå den statlig iscenesatte profesjonaliseringen av lærerne: I en skole der «alle skal med», og som samtidig har ambisjoner om å hevde seg i toppsjiktet i PISA-undersøkelsene og andre internasjonale rangeringer av elevenes kompetanse, blir det nærliggende og kanskje nødvendig å stille lærerne til regnskap for elevenes læringsresultater. Men derved velger myndighetene også å delegere de høyst reelle problemene med å forene *mass and class*, problemer som det er lite politisk opportunt å tematisere, til læreren i klasserommet og ledelsen ved den enkelte skole.

Det er gode historiske grunner for å hevde at de siste ti-femten årenes omfattende framstøt for å profesjonalisere læreryrket ovenfra i stor grad er kompensatorisk, og først og fremst må forstås som et forsøk på å reparere skadene av gårdsdagens politiske prioriteringer. Både lærerne, politikerne og utdanningsmyndighetene har i en viss forstand høstet som de har sådd: I 1970-årene brukte f.eks. skolemyndighetene betydelige ressurser på å oppdra lærerne til nettopp den pedagogiske og skolepolitiske ideologi som man et par tiår senere mente gjorde dem uegnet til å forme den skolen samfunnet trengte. På lignende vis må dagens påpekninger av lærernes manglende profesjonsfellesskap ses i lys av at både utdanningsmyndighetene og lærerorganisasjonene var delaktige i å svekke slike fellesskap i 1980- og 1990-årene. Myndighetene avviklet et faglig rådssystem med lange tradisjoner, som især for lektorenes vedkommende innebar nettopp et utvidet profesjonsfellesskap på tvers av de lokale lærerkollegiene ved de enkelte skolene (Larsen 2015). Lærerorganisasjonene prioriterte på sin side å kjempe om lønn og arbeidstid framfor å forvalte faglig-etiske standarder. Slike forhold burde gi en viss grunn til historisk selvransakelse på begge sider.

05.06

Tabell 1 illustrerer variasjonen i lokale systemer for kvalitetsvurdering mellom norske kommuner. Tabellen sammenligner tre kommuner som har etablert forskjellige typer kvalitetsvurderingssystemer med ulike kvalitetsindikatorer og rutiner for resultatoppfølging (Skedsmo et al. 2015).

Tabell 1: Eksempler på ulike lokale kvalitetsvurderingssystemer

	Kvalitetsvurderings-system i kommunen	Kvalitetsindikatorer	Rutiner for resultatoppfølging
Kommune A	Prestasjonsstyring Risikostyring	Nasjonale prøveresultater Kartlegginger Resultater fra kommunale tester / overgangsprøver Resultater fra elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen	Resultatmøter Risikoanalyse Kontrakter Medarbeidersamtale
Kommune B	Kontroll- og oppfølgingsrutiner	Nasjonale prøveresultater Kartlegginger Resultater fra elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen	Resultatmøter «Bekymringsmøte» Kontrakter Medarbeidersamtale
Kommune C	Oppfølging av skolene på grunnlag av selvvriderings-rapporter	Nasjonale prøve-resultater Kartlegginger Resultater fra elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen	Resultatmøter

OM LÆRERROLLEN

Ft kunnskapsgrunnlag

Oppsummering

- mellom profesjonalisering ovenfra og innenfra

Sammenfattet kan vi si at det nye styringsregimet som ble innført med Kunnskapsløftet, har hatt tre sentrale konsekvenser for utviklingen av lærerprofesjonen. **Den ene** er et større fokus på læringsmål og læringsutbytte på grunn av nye vurderingsformer og oppfølging av elevenes resultater gjennom nasjonale og lokale kvalitetsvurderingssystem. **Den andre** er et større fokus på lærernes kunnskapsbase, og spesielt lærernes individuelle og kollektive bruk av forskning, faglige fordypning og kontinuerlige utvikling. Disse to utviklingstrekkene kan ses i sammenheng: Myndighetenes forventning om at lærere, rektorer og skoleeiere skal bli mer orientert mot elevenes resultater innebærer også en forventning om å ta resultatene i bruk for å forbedre egen praksis gjennom kompetanseheving og læring. **Det tredje** utviklingstrekket gjelder dreiningen fra i utgangspunktet å definere et relativt stort handlingsrom til lærerne til i økende grad å initiere støttetiltak. Hvordan påvirker denne utviklingen lærerrollen?

Kunnskapsløftet synes, litt enkelt sagt, å ha vært basert på forventning om at **profesjonalisering ovenfra** skulle føre **til profesjonalisering innenfra**. Som beskrevet tidligere kan vi si at det lokale nivået fikk et rom for å ta grep om reformimplementeringen, og lærerprofesjonen et handlingsrom for å utvikle kunnskapsbasen og kvaliteten i undervisningen. Utover på 2000-tallet ser vi imidlertid hvordan myndighetene i større grad går inn for å støtte skolene i arbeidet med implementering og utviklingsarbeid. Et spørsmål som kan stilles, er derfor også om vi i dette landskapet ser en **«ny reform»** innenfor rammen av Kunnskapsløftet, der tiltakene på flere områder veileder læreres og lederes arbeid i bestemte retninger. Dette kan beskrives som en form for profesjonalisering ovenfra. Det er grunn til å tro at flere av initiativene som har kommet i kjølvannet av Kunnskapsløftet, handler om en kombinasjon av at lokale nivåer har etterspurt mer nasjonal støtte på den ene siden, og utålmodighet fra nasjonale myndigheter om ønskede endringer på den andre. Dette kan kanskje beskrives som **«desentraliseringens paradoks»**: myndighetene desentraliserer oppgaver og ansvar til lærerne, men gjennom verktøyene og tiltakene som settes i gang for å «sikre» at lærerne gjør dette, genereres en mengde informasjon som politikerne oppfatter at de må gjøre noe med.

Når lærerrollen blir mer omfattende og tydelig formulert i St.meld. nr. 11 (2008–2009), kan en mulig hypotese være at Stoltenberg II-regjeringen var bygd på en velferdspolitikkk der staten skal ha en sterk posisjon og levere de fleste velferdstjenester. Tillit til statlig styring, og uro for at lokal styring av skolene skal lede til økt ulikhet, kan ha ledet den rødgrønne regjeringen til **å pålegge skolen flere oppgaver og redusere handlingsrommet for den enkelte lærer**. Som vist har det også under Solberg-regjeringen kommet flere nasjonale **«støtteinitiativ»** til skolene, til tross for vektlegging av det lokale nivåets ansvar.

Fellesskole i en refleksiv konkurransestat, en fase 2?

1. SAWA bygger en ny utdanningspolitisk arkitektur og infrastruktur.
2. Kunnskapsformer og styringsteknikker som muliggjør kalkulering av risiko blir sentrale i styringen.
3. Det konstruerer risiko som en styrbar og dermed håndterbar størrelse. Men det gjør samtidig at hovedmålet for styringen blir en evig forbedring av styringen.
4. Det oppstår derfor en refleksivitet, en bevegelse der styringsteknologiene og deres mål reflekteres tilbake på de institusjonene som forvalter disse.
5. Det gjør skolen om til en evighetsmaskin av kvalitetsforbedring.

“The distinguishing feature of reflexive government is that the point of the reform of the institutions and mechanisms of government is to secure them in the face of processes that are deemed beyond their control, of which the governmental rationality of economic globalization is paradigmatic”.

Dean, Mitchell: *Governmentality. Power and rule in modern society* (SAGE: London, 2010) s. 207-208

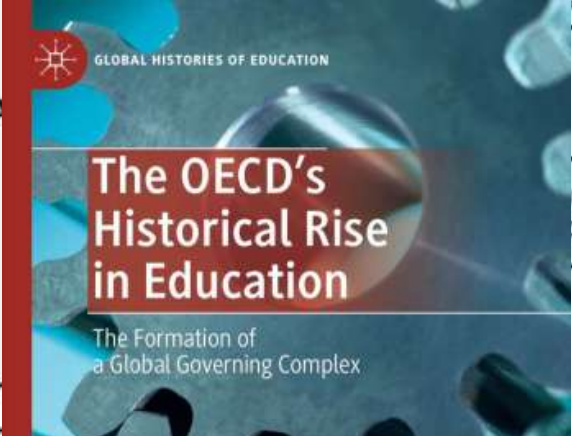
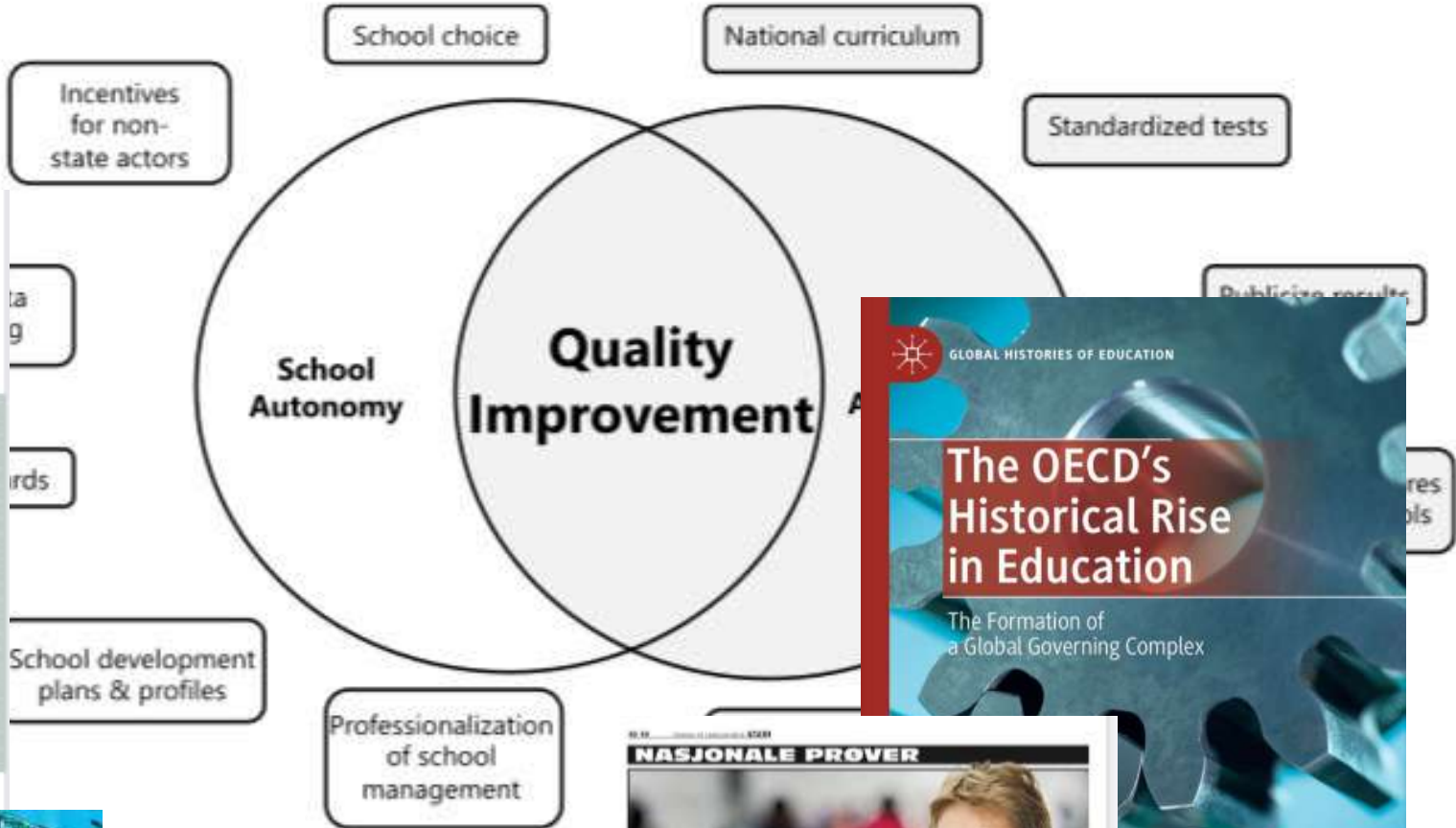
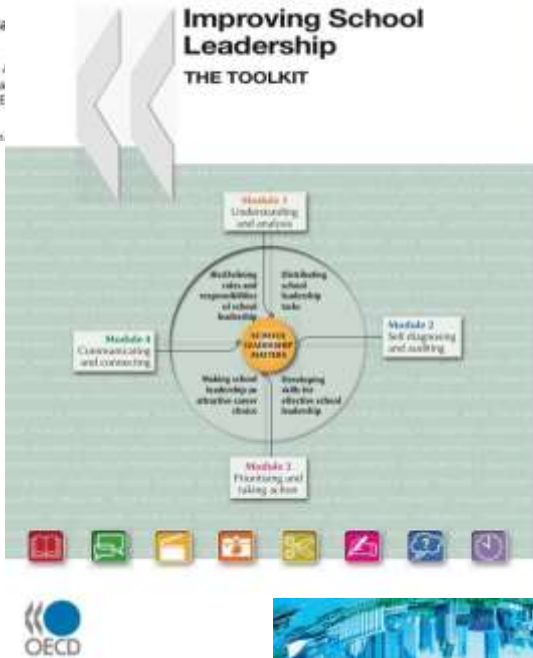
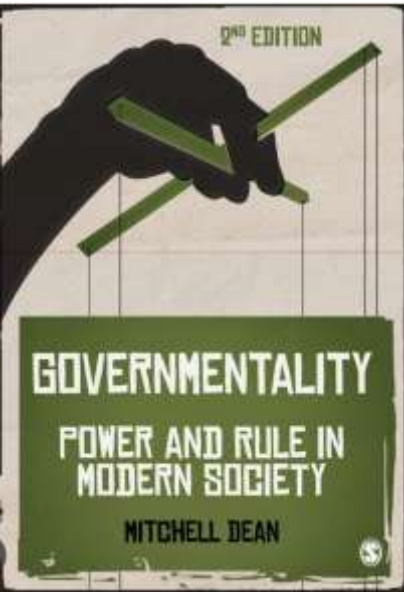

Comparing two transfer spaces over time and against a global script: the case of school-autonomy-with-accountability

Gita Steiner-Khamisi, Stephanie Appius & Amanda

To cite this article: Gita Steiner-Khamisi, Stephanie Appius & Amanda Aug 2024: Comparing two transfer spaces over time and against the case of school-autonomy-with-accountability, Journal of Education Policy, 10.1080/02680939.2024.2394594

To link to this article: https://doi.org/10.1080/02680939.2024.2394594

AWA reform package with its t

felleskole? Simon Malkenes 05.06.2025

Et overordna (nytt internasjonalt utdanningsparadigme) perspektiv:

Utvalget skal særlig vurdere følgende problemstillinger:

- Hvilken rolle og funksjon bør skolen som institusjon ha i et 20-årsperspektiv, både for elevene og i et samfunnsperspektiv?
- Hvilke sentrale trekk ved samfunnsutviklingen vil kunne utfordre skolen i årene som kommer, og på hvilke måter?
- Hvordan bør skolen utvikles for å bidra til å håndtere nye utfordringer, krav og forventninger i samfunnet?
- Hvordan kan skolen i framtiden gi alle elevene likeverdige muligheter, uavhengig av kjønn og bakgrunn?

Verda i 2045?

A photograph showing Donald Trump and Volodymyr Zelenskyy seated in the Oval Office. Trump, on the right, is wearing a dark blue suit and a red tie, and is gesturing with his right hand while speaking. Zelenskyy, on the left, is wearing a dark blue long-sleeved shirt with the Ukrainian coat of arms on the chest and is listening. The background features a large fireplace with a white mantel and a red flag partially visible on the right.

Du gambler med verdenskrig!
Dette er respektløst overfor dette landet.

2 Play

Sport Film Serier Nyheter Kanaler Barn

The Apprentice

15+ • 2024 • Drama • 117 min • Canada

Du skaper din egen virkelighet.
Sannheten kan du forme.

Tidens tegn

Ideer og kommentar

tidens.tegn@klassekampen.no

USA

Trumps beleiring av akademien sender sjokkbølger gjennom sektoren.

Skakes i grunnvollene

Karin Haugen

Tre ulike kjøretøy begynte å sirkulere på Columbia University i 2021. Under overskriften «Columbias ledende antisemitter» slo de opp navnene på propalestiniske studenter. «Doxing trucks» ble kjøretøyene kalt, oppkalt etter doksa – at noe framstår som en allmenn sannhet, noe det ikke stilles spørsmål ved. Organisasjonen Accuracy in Media finansierte framsettet, etter at studenten hadde signert et brev som ba Columbia University om å kutte båndene til Israel. Da hadde kjøretøyene allerede vært på Harvard, også der for å henge ut propalestiniske studenter, og Forbes kunne fortelle at organisasjonen planla å utvide operasjonen – inkludert å parkere utenfor studentenes hjem.

Det sier noe om hvordan stemningen var på Columbia, et av hovedstedene for propalestiniske protester. Nå strømmes det ytterligere inn. Palestina-spørsmålet blir i Trumps hender en brekkstang for å innføre drakonisk kontroll ved universitetene.

«All federal støtte vil STOPPES for ethvert college, skole eller universitet som tillater illegale protester», kunngjorde Donald Trump forrige uke. «Oppvigere vil bli satt i fengsel eller permanent sendt tilbake til sitt opprinnelsesland. Amerikanske studenter vil bli permanent utvist eller, avhengig av deres forbyrte, arrestert. INGEN MASKER!» Thank you for your attention to this matter, avsluttet han.

Trump-administrasjonens inngripen i akademien er sjokkerende hard – og raskt går det. Forrige uke mistet Columbia University 400 millioner dollar i federalet midlet,

det hele begrunnet i at universitetet ikke har kommet med tilstrekkelige tiltak mot antisemitisme på campus.

Og denne uka ble Mahmoud Khalil, en av de ledende propalestiniske aktivistene ved Columbia, arrestert av sikkerhetsdepartementet som sier de vil ta fra ham hans permanente oppholdstillatelse.

Rødt flagg
Hundrevis av ord er nå flagget av Trump-administrasjonen, ifølge en oversikt The New York Times har laget – begreper som skal begrenses eller unngås av offentlige etater. Rein energi. Klimakrisa. Kultu-

relle forskjeller. Hatprat. Inkluderings. Trans. Multikulturell. Absurditetene vil ingen ende ta: også «politisk» og «undertrykt» står på lista.

En av Trumps presidentordre bannlyser det han kaller «ulovlige og umoralske diskrimineringsprogrammer», og med det sikter han til DEI-programmer, «diversity, equity and inclusion». DEI er med andre ord kjent som positiv diskriminering og kom i stand for å bote på den innebygde skeivheten som finnes blant annet i rekruttering til akademien.

Trump oppgjør med DEI har svimlende rekkevidde og innebærer for eksempel at programmer rettet mot å beskytte lavinntektsområder utsatt for forurensetning og klimaeffekter avsluttes, rapporterer Inside Higher Education.

Trump presidentordre om å stanse all offentlig støtte til ethvert tallet rettet mot mangfold har enn så lenge blitt overkjørt av en domstol, men universitetene fikk likevel en to ukers døddødd på å avslutte DEI-programmer for de står i fare for å miste offentlig støtte. Hva

«Eg ville seie at han måtte love å ikkje drepe meg, men tenkte det var upassande, sidan kona hans akkurat var død.

ALLIS HAGTORN I «FUGLETRIBUNALET» (2014) AV AGNES RAVATN

betyr det i praksis? For eksempel at den amerikanske folkehelsestaten CDC har trukket tilbake alle vitenskapelige artikler fra forskere som er sendt til vitenskapelig publisering, for å rense ut visse kjønnsstermer.

Ingen strategi

Hvilke universiteter kommer til å klare å stå imot når de økonomiske sanksjonene er så store? En av de aller tidligste studentprotestene i USA så dagens lys på Harvard (døt var et opprør mot kvaliteten på maten, med slagordet «Behold, our butter stinketh»). Harvard var også et foregangssted i å inkludere faglige studenter. På 1970-tallet hadde de et så omfattende rekrutteringsprogram overfor svarte at høyesterett kalte en avgjørelse i 1978, som understrøket at positiv særbehandling var i tråd med grunnloven, «Harvard-planen». The New Yorker har publisert en grundig reportasje fra universitetet, ut fra en tanke om at universitetets utvidning kan indirekte noe om hvordan det kommer til

å gå med hele sektoren: Overskriften de valgte seg, var talende nok «As Harvard Goes». Det er ingen lystig lesning. Reportasjen beskriver rådville professorer og forskere som står ribbet for viktige midler.

I januar avlyste Harvards medisinske fakultet et panel om helsehjelp i krig, der pasienter fra Gaza skulle delta. «Jeg tror Harvard tok de politiske signalene», sier en kilde til tidsskriftet. «Det blir neppe det siste universitetet som innordner seg.»

Om noen skulle tro at Trump-administrasjonen nøytriser med en krigføring langs woke-aksene, får de tro om igjen. De har også annonsert at indirekte statlig støtte til forskning kuttes. For Harvard innebærer det mer enn hundre millioner dollar årlig. Nevrobiolog David Corey, som arbeider med genterapi for døve barn, og som berøres direkte av kuttene, sier det slik: «Vi har ingen strategi. Vi aner ikke hva som kommer til å skje. Nyhetene endrer seg daglig».

De ideologiske krigen som nå føres mot progressiv politikk, har

Klassekampen

Fredag 14. mars 2025

■ Pompidou-senteret i Paris viser en utstilling av Suzanne Valadons bilder. Hun var født som Marie-Clémentine i 1864 og var som læringsmodell for Pierre-Auguste Renoir og Pierre Puvis de Chavannes. Henri de Toulouse-Lautrec kommenterte at hun minnet ham om den bibelske historien om Susanna i badet som blir betraktet av to eldre menn. Slik fikk hun navnet Suzanne. Valadon brydde seg ikke, det var ved å betrakte disse gamle gubene hun lærte å male. Hun ble en modig og ikonisk kunstner, en av de viktigste i sin generasjon. Utstillingen står til 26. mai. se

UNDER PRESS: Medisinske forskere fra universiteter og den federalet helseforskningsstaten NIH protesterer mot budsjettkutt 19. februar i år i Washington. FOTO: JOHN MCCONNELL, AP/NTS

skriftet Nature beskriver det halsbrekkende tempoet i Trumps omprioriteringer og slår fast at det «kan påvirke vitenskapen og samfunnet i tiår framover.» De kaller det en beleiring av vitenskapen.

Noen presedens finnes ikke i USAs historie, sier Melissa Varga fra UCS Science Network i en presseuttalelse. Konsekvensene er på ingen måte isolert til amerikansk akademien. Forrige uke kalte forskningsminister Sigrun Aasland inn til krisemøte blant flere av Norges ledende forskningsinstitusjoner om hvordan Trumps endring av akademien berører Norge. Marl Sundli Tveit, direktør i Norges forskningsråd, na til NRK at det er en spesielt prekær situasjon innenfor områder som er veldig viktige for Norge, der man står i fare for å miste data om særlig klima og helse.

Den akademiske friheten er allerede innsnevret radikalt. Mange frykter å si eller gjøre noe galt og dermed miste økonomisk støtte, sier en anonym universitetsansatt til Nature. The New York Times kaller dagens situasjon «åpningssalvene i en kampanje for å knuse den akademiske venstresida».

Det er ikke første gang Donald Trump vingeklipper universitetssektoren. Kjerulf-utvalget, som ble nedsatt i Norge for å undersøke akademisk frihet, var ledet av Anine Kjerulf og leverte sin rapport for tre år siden. De pekte på Trumps framstøt mot sektoren den gangen, som gikk langs de samme linjene: «Under Trumps presidentperiode hadde f.eks. administrasjonen eller forskere i offentlige institusjoner ikke tillatelse til å bruke uttrykket «klimaendringer».

A thing of beauty

Denne gangen er inngrepen flere, og spillerne virker enda mer selvsikre. The New York Times intervjuet nylig høyrestrategen Chris Ruffo. Han snakket villig med avis om sine ambisjoner for Trumps andre presidentperiode. Ruffo er ingen isolert spiller – han møtte Trumps utdanningsgruppe på innsettelsesdagen. Hvis Det hvite hus, utdanningsdepartementet og «en tropp med høyresidejurister» legger sin fulle vekt bak det å omforme høyere utdanning, kan det bli «a thing of tremendous beauty», drømmer han. Modellen hans er Florida, hvor han har figurert i skolestyret, utnevnt

PÅ SENGEKANTEN

Hallgeir Langeland

Lærer og tidligere SV-politiker

■ Jeg har nettopp blitt ferdig med Erling Rolands roman «Innenfor – Rjukan og Berlin», som jeg synes var veldig bra. Den handler om Nazitysklands planer om å utvikle atomvåpen og samarbeidet mellom Berlin, tyske selskaper og Hydro på Rjukan. Jeg har alltid vært opptatt av hva som skjedde da vi fikk Hitler. Jeg er jo lærer i samfunnsfag, og klassen holdt på med andre verdenskrig da jeg

leste boka. Så den passet godt inn i undervisningen.

– Apropos historiske romaner om fascisismen – har du lest Antonio Scuratis boken om Mussolini?

– Nei, de har jeg ikke fått lest. Men det er jo umulig å ikke

være opptatt av temaet i disse dager. Min hovedforfatter er ellers Kjartan Fløgstad, som jo er fra Sauda her i Rogaland. Jeg tror jeg har lest alt av ham. Kjartan drar historiske linjer og går til angrep på kapitalismen, for å si det kort. Så han har jeg alltid satt pris på.

– Hvilken er favoritten?

– Det er vel den som handler om en bar i Sauda. Hva heter den igjen? Jeg har dårlig balanse og får ikke klaret opp til favorittbokene, som jeg har satt høyet, for å si det.

– Ja, jeg vet hvilken da tenker på. («Søker på Google») «Grand Manilla»!

– «Grand Manilla», ja. Du er rask.

– Andre tingene enn historisk og politisk anlagte romaner?

– Jeg har vel lest hundrevis av bøker, men hadde en periode da alt dreide seg om krim. Blant andre Kolbjørn Hauge, som var medlem av samme parti som meg og skrev krimromaner fra fjordene innenfor Stavanger. De bøkene likte jeg veldig godt. vi

Med andre ord

USA

Denne uka kom ordren om å legge ned Utdanningsdepartementet i USA – et land som aldri greide å bygge fellesskap gjennom skolen.

Skolen og demokratiet

I oktober 1957 sendte Sovjetunionen Sputnik ut i verdensrommet. USA fryktet å tape det teknologiske kapløpet. President Eisenhower svarte med å reformere det amerikanske utdanningssystemet gjennom National Defense Education Act (NDEA), som særlig økte finansiering til naturvitenskap og teknologifag. Utanning ble plutselig sett på som avgjørende for nasjonal sikkerhet. Dette etablerte en tradisjon for federal støtte til utdanning gjennom lovendringer og førte siden til opprettelsen av U.S. Department of Education i 1979.

Siden opprettelsen har U.S. Department of Education ført en politikk preget av to hovedspor: bruk av vitenskap og standardiserte tester som styringsverktøy, samt tiltak for mangfold og inkludering (DEI). Sistnevnte har ikke primært handlet om kjønn eller raspolitikk, men om lik tilgang til utdanning for skårne grupper som elever og studenter fra lavinntektsfamilier, med funksjonshemmede og fra minoriteter. Samtidig har departementet hatt en sentral rolle i administrasjonen av føderale lån og stipend for høyere utdanning.

Ingen skole er upolitisk – makthavere, enten de er politikere, presteskap eller fagfolk, avgjør hva som skal læres, hvilke fortellinger som skal fremheves, og hvilke verdier som skal prege både skolesystemet og synet på samfunnet.

No Child Left Behind (2002) høres intuitivt ut som en god reform. Men i praksis førte den til snevrere undervisning, økt testpress og større sosiale forskjeller. Fordi skolene ble finansiert basert på testresultater, ble testfagene prioritert på bekostning av andre fag. Skolene som ikke hevdet seg, mistet ressurser og måtte kutte fagtilbud, mens skoler i rikere områder hadde nok støtte til å opprettholde en bredere undervisning. Every Student Succeeds Act (2015) skulle rette opp dette ved å gi delstatene mer fleksibilitet, men ulikhetene i skolesystemet vedvarte.

Den brede finansieringen av offentlig utdanning forble svak. De fleste amerikanske skoledistrikter er derfor avhengig av foreldrefrivillighet og donasjoner for å finansiere aktiviteter som i en skandinavisk kontekst ville vært en selvfølge, som ekskursjoner, idrett og kunstfag. Lokale initiativer, veldedige stiftelser og foreldreorganisasjoner veier opp for manglende offentlig finansiering. I California, hvor jeg bor i år, mottar også ideelle organisasjoner støtte fra delstatsmyndigheter for å tilby forskole- og barneomsorgstjenester til marginaliserte familier.

Denne sterke lokale involveringen kan selvsagt skape dynamiske og gode skolesamfunn, men den fører også til store ulikheter mellom privilegerte og mindre privilegerte områder. Frivilligheten i USA blir dermed både en nødvendighet og en forsterker for de strukturelle forskjellene i samfunnet.

USAs utdanningsdepartement

Torsdag signerte USAs president Donald Trump en presidentordre om å legge ned utdanningsdepartementet. Nedleggelsen må godkjennes av Kongressen.

I denne teksten skriver Jan Frode Haugseth om at tester og standardiserte mål har en svært stor rolle i det amerikanske skolesystemet, og trekker linjer til Norge. En slik skole mistet sin rolle som fellesskapsbygger, mener han.

Haugseth er førsteamanuensis i pedagogikk ved NTNU og er for tiden basert ved Berkeley i California.

Hvordan har vi kommet dit at en demokratisk valgt regjering stanser føderale forskningsmidler med umiddelbar virkning og deretter forsøker å legge ned utdanningsdepartementet? Beslutningen er ikke tatt i et vakuum.

Mennesker engasjerer seg i undervisning på ulike måter. Når skolen gir rom for ulike måter å knytte seg til utdanning og danning på, bidrar den til å skape et fellesskap der alle kan finne sin plass. Noen elever finner oftere trygghet i det formelle, med klare læringsmål og tilbakemeldinger. Andre engasjerer seg av rettferdighet, der prinsipper og konvensjoner gir mening. Noen engasjerer seg gjennom utfordring, lek og utfordringer, mens andre trenger en personlig tilknytning til stoffet. Engasjement kan også være forankret i omsorg og relasjoner – eller i behovet for å trekke seg tilbake og reflektere.

Essensen er denne: Alle må kunne vekle mellom disse formene for å oppleve etterskap til egen utdanning. Små barn lærer tallforståelse gjennom konkreter – pinner, klusser eller fingre. Denne sanselege erfaringen gir dem eierskap til læringen. Etter hvert forventes det at de abstraherer tallene, men hvis skolen utelukkende vektlegger det abstrakte, mister noen elever forankringen og faller fra.

Det samme gjelder demokratiforståelse. Skoler som gir rom for reell deltakelse og kritisk refleksjon, myndiggjør elevene. De lærer ikke bare om demokrati, men gjennom

FORREST I KLASSEROMMET: På torsdag presenterte Donald Trump (og

noen utvalgte skolebarn) presidentordren som forbereder nedleggelse av utdanningsdepartementet.

FOTO: BEN CURTIS, AP/NTU

det – ved å delta i samtaler, forhandle om verdier og håndtere uenighet.

En skole som signaliserer at testresultater og standardiserte mål er det viktigste, lærer ikke elevene å delta, men å tilpasse seg. Dette skaper avmakt og distanse til samfunnsopprøp. En skole som lar elevene erfare at deres stemme har betydning, gir både forståelse og handlingsrom. Utanning handler derfor aldri bare om kunnskap eller kompetanse, men også om hvordan elever ser seg selv som betydningsfulle og del av noe større.

I motsetning til mange andre land er retten til utdanning ikke eksplisitt nedfelt i den amerikanske grunnloven, den reguleres allerede av delstatene. Når utdanning blir redusert til tester og administrativ styring, mister skolen sin rolle som fellesskapsbygger.

For mange amerikanere er det også en mangel på sammenheng mellom utdanningen de har fått og utfordringene de møter i voksenlivet. Historier som George Washingtons ærlighet og Abraham Lincolns vil fra enkelte kår til presidentembetet illustrerer generelle idealer som ærlighet og muligheten for sosial mobilitet.

Imidlertid står disse idealene i kontrast til en virkelighet preget av økonomisk ulikhet, et boligmarked som ekskluderer store deler av befolkningen, og en tyngende studentgjeld som begrenser handlingsrommet til unge med høyere utdanning. Når skolen ikke spiller elevenes erfaringer

eller gir rom for ulike perspektiver, svekkes også muligheten for felles engasjement og ansvaret.

Donald Trump signerte torsdag en presidentordre for å avvikle det amerikanske Utdanningsdepartementet, med uttalt mål om å overføre dets ansvar til delstatene. En fullstendig avvikling krever godkjenning fra Kongressen, så siste ord er muligens ikke sagt. Det ser også ut til at administrasjonen av studielån fortsatt vil ligge under en form for føderal kontroll. Likevel vil nedleggelsen få store konsekvenser ikke bare for studenters rettigheter, men også utdanningskvalitet og fellesskapsfølelse.

Ressurssterke delstater og lokalsamfunn vil kunne opprettholde et høyt utdanningsnivå, mens fattigere områder risikerer store kutt i undervisningstilbud og lærertetthet. Teknologiskole og edtech-gründere vil få større spillerom til å tilby kommersielle utdannings tjenester. Private skolekjeder og digitale læringsplattformer er allerede klare til å fylle tomrommet, men med et snere fokus på kostnadseffektivitet og et instrumentelt syn på læring.

Når utdanning ikke lenger forvaltes som et felles nasjonalt prosjekt, men overlates til teshelskaper og frivillighet, vil ulikhetene forsterkes. Uten felles referanser

«Skolene som ikke hevdet seg, mistet ressurser og måtte kutte fagtilbud»

Under signeringen «Med andre ord» presenterer Klassekampen engras-torstar fra elevene de bestar. Maximal lengde er 20.000 tegn, ekskludert mellomrom. Sendes til: krunsk@klassekampen.no.

svekkes også muligheten for et felles verdigrunnlag og for å utvikle måter å håndtere uenighet på.

Avviklingen av U.S. Department of Education inngår utvilsomt i en bredere konservativ strategi for å endre maktfordelingene i amerikansk skolevesen, retterdiggjort gjennom argumenter om lokal kontroll, valgfrihet og fjerning av det de ser som føderal inngripen og «indoktrinering». Utvallet vil forme amerikansk utdanning i lang tid fremover.

Er det mulig å skape en inkluderende skole i en tid hvor politiske krefter aktivt svekker statens rolle i utdanning? Det amerikanske skolevesenet var fragmentert, og selv med et utdanningsdepartement manglet det strukturer som kunne skape felles engasjement og referanser.

Til forskjell fra USA, der retten til utdanning aldri har vært nasjonalt forankret, har Norge fremdeles et relativt sterkt fellesskoleprinsipp. Utdanningsloven sikrer lik tilgang for alle, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Fellesskolen er fortsatt bredt akseptert som en arena der barn fra ulike bakgrunner møtes, leker og lærer sammen, uavhengig av sosial status eller foreldrenes utdanningsnivå.

Men også i Norge svekkes forbindelsen mellom skoleinnholdet og elevenes erfaringer gradvis. De siste tiårenes skolepolitikk har styrt utviklingen mot en mer administrativ og målstyrt skole, der den siste læreplanreformen LK20 representerer et ytterligere steg i feil retning.

LK20 har en tydelig verdimeisig forankring, men gir ingen garantier for at elever opplever sitt engasjement eller perspektiver som relevante i skolen. Problemet forsterkes av Utdrissendighet. Nasjonale prøver, eksamener og kartleggingsprøver definerer det som alle skoler, lærere og elever møter, og er forpliktet av.

Fellesskapsfølelse skapes ikke gjennom skjemaer og målinger. En inkluderende skole forutsetter sterke, mangfoldige forbindelser mellom fagene, elevenes egne liv og bredere lokale, nasjonale og globale fellesskap. Dette handler om hvordan felles symboler – som et flagg – kan romme ulike positive erfaringer samtidig fra is og pølse, nasjonalfeiring og fellesskap til historiske kamper for frigjøring og likestilling.

Det er slike fellesteme tolkninger som gjør at elever kan finne sin egen plass i samfunnets fellesfortellinger. Når utdanning lykkes med å skape denne typen forbindelser, blir den samende. Og det er mulig å skape slike forbindelser – selv uten et utdanningsdepartement.

Fungerende fellesskap er alltid basert på flere former for tillit som utfyller hverandre. Dette er forbindelser som sikker dyptere enn lover og avtaler. Det som står på spill, både i USA og Norge, er om skolen klarer å gi elevene myndighet til å forme en felles fremtid.

Jan Frode Haugseth
jan.f.haugseth@ntnu.no

Representantskapet i Utdanningsforbundet står sammen med våre kollegaer i USA i kampen mot Trumpadministrasjonens dramatiske og kutt og angrep på viktige utdanningstilbud.

AFT

”
Stop cuts
to education!

Bjørn Vassnes

7 t · 🌐

Det skjer en kognitiv kollaps. Nå. Men ingen gjør noe med det.

Jonathan Haidt · Følg

20 t · 🌐

A stunning essay in the Financial Times on the international decline in the ability to read, reason, focus, and learn new things. It began or accelerated in the early 2010s. It's hitting teens AND adults. Self-report and objective scores.

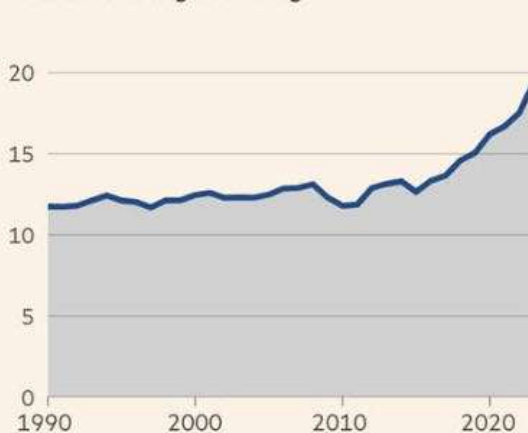
There has been a marked rise in reports of cognitive challenges

Share of US 18-year-olds who report particular issues on at least 5 of the past 30 days (%)

Difficulty thinking or concentrating

Trouble learning new things

Source: FT analysis of Monitoring the Future survey
FT graphic: John Burn-Murdoch / @jburnmurdoch
©FT

Aktuelle problemstillinger. Utvalget skal særlig vurdere følgende problemstillinger:

- Hva trenger barn og unge å lære for å kunne leve gode liv i framtidens samfunn, og hva er det skolens oppgave å ta ansvar for?
- I lys av punktene over, hvilke endringer på overordnet nivå må gjøres av innhold, omfang og organisering i skolen for at den skal ruste elevene til å møte framtidens utfordringer?
- Hvordan kan skolen opprettholde god kvalitet og det brede samfunnsoppdraget i alle deler av landet i en framtidssituasjon med press på offentlige ressurser, knapphet på arbeidskraft og demografiske endringer?
- Er omfanget av grunnopplæringen og lengden på utdanningsløpet hensiktsmessig, eller kan både menneskelig og økonomiske ressurser brukes bedre?

Det nasjonale perspektiv

Utvalget skal særlig vurdere følgende problemstillinger:

- Hva trenger barn og unge å lære for å kunne leve gode liv i framtidens samfunn, og hva er det skolens oppgave å ta ansvar for?
- I lys av punktene over, hvilke endringer på overordnet nivå må gjøres av innhold, omfang og organisering i skolen for at den skal ruste elevene til å møte framtidens utfordringer?
- Hvordan kan skolen opprettholde god kvalitet og det brede samfunnsoppdraget i alle deler av landet i en framtidssituasjon med press på offentlige ressurser, knapphet på arbeidskraft og demografiske endringer?
- Er omfanget av grunnopplæringen og lengden på utdanningsløpet hensiktsmessig, eller kan både menneskelig og økonomiske ressurser brukes bedre?

Organiseringen av norsk skole i 2045?

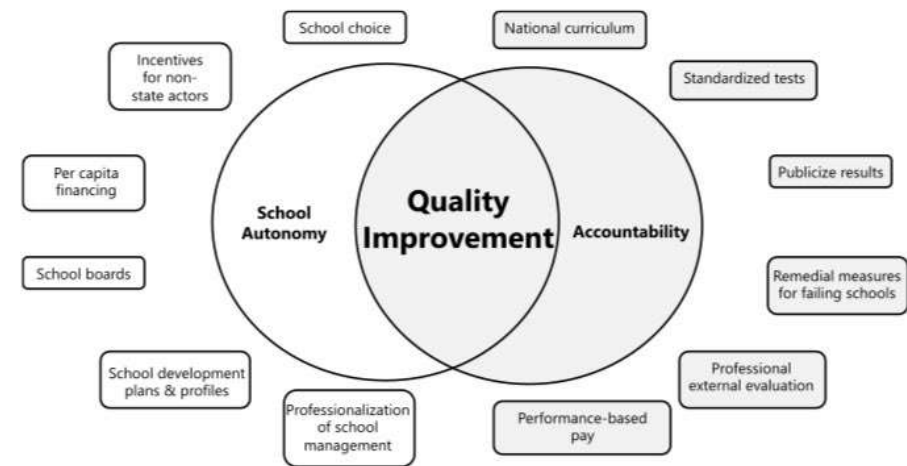

Figure 1. The SAWA reform package with its theory of change and its key policies. Steiner-Khamsi (2023).

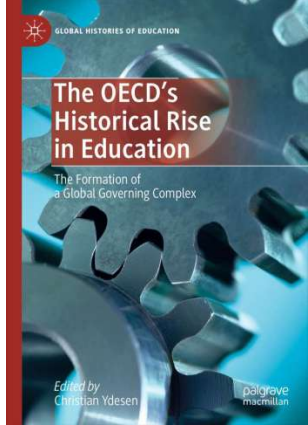

Foto: Ane Cecilie Blichfeldt / Wikimedia (CC ... [Vis mer](#)

600.000 nordiske lærere med krav:

Staten må ta større ansvar for skolene

De nordiske lærerorganisasjonene vil ha en slutt på underfinansierte skoler.

[Kaja Mejlbo](#)

Publisert 01.02.2025 - 00:16

Sist oppdatert 01.02.2025 - 00:16

The Financing of Education in the Nordic Countries
Comparing the current situation
INS

Dette er deres felles krav:

- Hver stat må øke sin andel av utdanningsfinansieringen. Kommunene, som bærer det største ansvaret for skolens finansiering, klarer ikke oppdraget alene, da de ikke har de ressursene som kreves for å møte de høye nasjonale målene. Statene må ta hovedansvaret for å skape stabilitet og langsiktighet i skolefinansieringen.
- Ressursfordelingen må bli kompensierende overalt. Det må sikres at ressurser fordeles rettferdig og ut fra behov, slik at skoler med større utfordringer får de ressursene de trenger for å lykkes.

Hva kommer etter OECD-skolen? Stortinget 04.02.2025
Malkenes

Ill.foto: Paal Svendsen

[Vis mer](#)

Opptelling: Én av tre kommuner bryter lærernormen

125 av landets 357 kommuner bryter med normen for lærertetthet, viser en ny opptelling.

NTB

Publisert 03.02.2025 - 07:22

Så mye gjeld har norske kommuner

Norske kommuner har en gjeld på 624 milliarder kroner, viser ferske tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

SSB ANALYSE 2019/07: KOMMUNEFØRVALTNINGENS GJELD

Gjelden øker raskere enn inntektene

PUBLISERT:
8. februar 2019

Siden år 2000 er norske kommuners gjeld firedoblet. Gjelden har også økt raskere enn driftsinntektene. Stort investeringsbehov og lavt rentenivå ligger bak denne utviklingen.

UTDANNINGSNYTT

Rapporten fra Multiconsult viser et vedlikeholdsetterslep for skolebygg på nesten 100 milliarder kroner.

Oljefondet kjøper handlegate i London

Oljefondet har for første gang investert norske pensjonspenger i annet enn aksjer og verdipapirer. Nå eier vi 113 eiendommer i en av Londons mest populære handlegater i partnerskap med den britiske dronningen.

Gjeld kommuner SSB

Alle Nyheter Bilder Videoer Kortvideoer Nett

AI-oversikt

Statistisk sentralbyrå (SSB) samler inn og publiserer statistikk om gjeld i kommuner og andre publikumssektorer. I mars 2025 var publikums samlede innenlandske gjeld 7579 milliarder kroner, med en tolv månedersvekst på 3,8 prosent. Kommunenes samlede innenlandske gjeld var 760 milliarder kroner ved utgangen av desember. Gjeldsveksten i kommunene var 7,2 prosent i desember, ned fra 7,6 prosent i november.

Norges Bank Investment Management

OLJEFONDETS VERDI

18 842 206 209 277 NOK

For deg og fremtidige generasjoner

Verdiutviklingen →

Styring d

Det lokale perspektiv

10. Nyheter

Lørdag 31. mai 2025

Klasseka

REPORTASJE

Mens kommunen stenger skulen, tar bygda saka i egne hender. Administrasjonen fryktar det vil kosta meir enn det dei sparar på nedlegginga.

Nedlegging av skule kan gi kostnadssmell

KLASSEKAMPEN

I ALVER
Anne Kari Hinna (tekst) og Pernille Eknorud Grøndal (tekst og foto)

Skulenedlegging

■ I november i fjor la Alver kommune ned tre kommunale barneskular, blant dei Myking skule.

■ Med det håpar kommunen å spare 27,1 millionar kroner i året.

■ Lokale krefter har søkt Utdanningsdirektoratet om å etablere ein privat friskule i Myking.

■ Nedleggingsvedtaket er klaga inn til statsforvaltaren som må foreta ein lovlegheitskontroll.

nestyret i tide. Om få veker stenger Myking skule, og dei fleste elevane må etter sommarferien ta bussen til ein ny skule.

– Det var rein sabotasje frå ordføraren og administrasjonen. Hadde det komme ei sak om å utsette vedtaket om nedlegging før jul, trur eg me hadde fått det til, seier Finland.

Han er likevel optimist. For ei veke sidan støtta eit fleirtal i kommunestyret i Alver søknaden om friskulen i Myking. Det skjedde sjølv om kommunedirektøren sa at etablering av ein friskule vil gi negative konsekvensar for det offentlege skuletilbodet i kommunen, og at kommunen ikkje har økonomisk

handlingsrom til å støtta privatskulen.

Den økonomiske nedsida for kommunen er, ifølgje administrasjonen, ein reduksjon i rammetilskottet til Alver kommune på mellom 6,9 til 11,2 millionar kroner. Med andre ord meir enn dei 5,9 millionane kommunen hadde tenkt å spare på å stenga skulen.

Tull, kallar Finland reknesstykket frå administrasjonen. – Være kalkylar viser at friskulen vil ha ein positiv økonomisk effekt for kommunen fram til 2030. Først i 2031 vil kommunen merka ein minus på manglande overføringar på 437.000 kroner, seier han.

Ei etablering av ein friskule i Myking kan også bety at kommunen må ta opp heile skulebruksplanen på nytt, skreiv administrasjonen.

Klassekampen

Lørdag 31. mai 2025

Nyheter 11

LAR SEG IKKJE SLÅ: Helge Finland jobbar for å opna privatskule i bygda Myking i Alver, etter at kommunen valde å leggja ned den offentlege barneskulen.

kule i Myking kan også bety at kommunen må ta opp heile skulebruksplanen på nytt, skreiv administrasjonen.

Jarle Landås er kommunalsjef i Alver kommune. Han seier at kommunen står fast på tala dei har lagt fram, men at det er vanskeleg å slå fast kva økonomiske konsekvensar etablering av ein privatskule vil bety.

– Utfordringa er at det ikkje er eit eksakt reknesstykke. Det er nokre faktorar som blir påverka. Det er ikkje sånn at ein kjem fram til eit tal. Me har også involvert statsforvaltaren, seier han.

Kommunen vil likevel ikkje avvisa at tala frå styret i Myking Friskule kan visa seg å vera rett.

– Det er vanskeleg å kategorisk avvise dei tal, men me har gått inn på dette på

ein skikkeleg måte og komme fram til andre tal som me meiner er meir rett å bruka. Men ein kjem ikkje unna at det er omtrentlege tal, seier han.

45 minutt kvar veg

Trym og veslesøstera Iris går i 3. og 1. klasse på Myking skule. Til hausten begynner dei på Lindås skule. Dei er barna til Kari Martin Fjell, som leiar for foreldreutvalet (FAU) på Myking skule. Fjell er lei seg for at skulen blir lagt ned.

– Dette er, og har vore, ei utfordrande sak for både foreldre og barn, seier han.

Han er glad for at det blir jobba for å etablere ein friskule på Myking, men det er eit skår i glede at det blir eit år der elevane må reisa til ei anna bygd.

– Det er dessverre for seint med tanke på kontinuitet.

Til hausten får barna ein skulebusstur på minimum 45 minutt kvar veg, med mindre foreldra køyrer dei, då går det noko raskare. Om dottera Arya begynner på Lindås eller på Myking hausten 2026, står att å sjå.

– Det skapar logistiske utfordringar på heimebane, og det er jo heilt klart synd for barna å bruka så mykje tid på ein buss.

Avviser sabotasje

Kommunalsjef Jarle Landås i Alver kommune seier det blir opp til statsforvaltaren å vurdere om saksframstillinga som lag til grunn for nedleggingssaka, men administrasjonen meiner vedtaket bygger på ei grundig og korrekt saksundersøking.

– Me tenker administrativt at det ikkje er grunnlag for at vedtaket kan vera ulovleg på grunn av at saksundersøkinga ikkje er tilstrekkeleg, seier han.

Landås avviser samstundes på det sterkaste at administrasjonen eller ordførar trenerte ei sak om å utsetta nedlegginga av Myking skule ett år.

– Det var ei endring av eit fattet vedtak, det gjorde det komplisert og me måtte avklare korleis dette skulle handterast, seier han.

Ordførar Sara Sekkingstad (Sp) ville i utgangspunktet ikkje leggja ned nokon av dei tre skulane. Ho vil ikkje uttala seg om kravet om lovlegheitskontroll eller skuldningar om sabotasje.

anneh@klassekampen.no

SNART LITRE VIDENSSELSSKOLE: Simon Malkenes 05.06.2025

LEDER

Alarmklokker fra skolen

En undersøkelse viser at to av tre skoleledere i Kristiansand kommune vurderer å slutte på grunn av overbelastning. Det er dramatisk. Likevel kan det bli verre.

Undersøkelsen viser at skoleledere i Kristiansand skolen ble vurdert av karyoproset de siste to uker ut. Så mange at mange av dem har en løpende diskusjon med seg selv om hvor lenge de skal og bør være. Hektis av tre skoleledere vurderer å slutte.

De står i et vanskelig karyoproset. De har mange økonomiske rammer, men skal samtidig som de står på alle elevene. Helt alle slags forhold og selvfølgelig også skape gode arbeidsplaner for alle ansatte.

Skolelederne peker på flere årsaker til det de mener er en økende belastning. Kjøp av tjenester, uheldighet. Forældene og elevene har også fått flere rettigheter. Det er kanskje ikke, men noe som er at skoleansatte samtidig føler de har mistet verdier for å opprettholde orden og disiplin i klasserommet. Det fører dessuten med seg økte kostnader som loggføring og rapportering.

Da er det svært urovekkende at Kristiansand kommune med sin skrale økonomi varsler enda flere kutt.

UTDANNINGSNYTT

administrative programmer, plattformer og kommunikasjonskanaler. Det er spesielt tiden som går med til rapportering som har økt, står det i brevet.

Kjell Erik Vingebacken Foto: Kirsten Ropeid

[Vis mer](#)

– Vi får stadig nye oppgaver, innen blant annet økonomi, skoleskyss og rapportering. Det kommer på toppen av alt vi har fra før. Nå kjenner vi at nok er nok. Det holder ikke med ord om forståelse for vår situasjon, når vi må jobbe gratis. Vi må se handling, sier Vingebacken.

13:35

UTDANNINGSNYTT

I en nylig omorganisering av Østre Toten kommune, har rektorene deltatt i en rekke grupper og møter. Det har endt med flere oppgaver til skoleledelsen. Samtidig forblir størrelsen på administrasjonen lik.

– Kommunen har over tid opprettet veldig mange nye lederstillinger, rådgivere og koordinatore og bruker store pengesummer på IT og konsulenter i forhold til for noen år siden. I den prosessen har ingenting blitt styrket på den enkelte skole. Vi stiller spørsmål ved hvorfor skolene da skal administreres som for 25 år siden, sier rektor Kjell Erik Vingebacken.

Han beskriver hvordan jussen og byråkratiet har inntatt skolene de siste årene, og lurar på om politikere og administrativ ledelse i kommunen har tatt dette innover seg.

Etterlyser kommunale midler

I brevet stiller de åtte rektorene en rekke spørsmål og krav til skolesjefen i kommunen. De vil vite hvilke vurderinger som har blitt gjort rundt rektors arbeidssituasjon og hvorfor

utdanningsnytt.no

UTDANNINGSNYTT

Syv av de åtte rektorene møttes onsdag denne uka. Foto: Privat

Rektoroppopp: – Vi har nådd en grense

De åtte rektorene kjenner på at det nærmer seg bristepunktet for hvor mange oppgaver de kan håndtere. Nå har de sendt brev til skolesjefen.

Bjørn Asle Grimstad

JOURNALIST

Publisert 21.03.2025 - 09:22

Mitt tips.

Staten får inte abdikera

— om kommunaliseringen av den svenska skolan

Beaktande av Utvärderingen om skolans
kommunalisering

Skolboken 2018

Kommunalisering av skolan var i stor grad mislukka. Den har i dei siste 20 åra bidrege til sviktande læringsresultat, auka ulikskap og lågare status for læraryrket [...] mål- og resultatstyringa av skolen har i praksis vist seg å vere mykje meir ressurskrevjande enn først tenkt, mellom anna gjennom dei krava staten stiller til måloppnåing og resultat. Dette har auka krava til kommunepolitikarar og ført til ein kraftig auke i arbeidsbelastninga til lærarar og rektorar. Kommunane har som arbeidsgivar ansvar for den dårlege lønnsutviklinga til lærarane og den fallande statusen til yrket.²¹³

g lære

SKOLE

Det egentlige Pisa-sjokket

OECDs Pisa-resultater er her igjen. VG skriver om norsk matte-sjokk, norske elever er blitt dårligere i matte, naturfag og lesing, skriver NTB. I Sverige forteller en om kraftig ras i matte og lesing, i Danmark har aldri elevene gjort det så dårlig i matte, i Finland fortelles det om elevkunnskap som *försämrats*, i UK om *falling scores*.

Nedgangen er i målbar i alle de over 80 landene som deltar, og det er kanskje ikke så rart når målingen ble gjort under pandemien. Reaksjonene er som ventet, det innkalles til krisemøte, dette kan ikke fortsette. Samling i bønn, altså. Noe må gjøres, men hva?

Forrige uke avsluttet forskningsprosjektet Policy Knowledge and Lesson Drawing in Nordic School Reform in an Era of International Comparison (POLNET) med en storstilt konferanse på Universitetet i Oslo. Der la de fremste forskere frem sine analyser av de reformer som utgjør norsk skole

i dag. En av forskerne der, Antoni Verger, har også skrevet at OECD i årtier har fremmet en nyliberal modell for organiseringen av skolen. Han kaller den 'skoleautonomi med ansvarliggjøring'.

OECD mener modellen vil gi en mer effektiv og et høyere presterende utdanningssystem. Ideen er at staten skal delegere myndighet til skolene samtidig som skolene underkastes strengere kontroll gjennom eksterne vurderings- og ansvarliggjøringsmekanismer. Det er OECDs globale modell for styring av skolen. Det er den skolen vi har i Norge – den er vår foretrukne organisering av utdanningssektoren etter det første Pisa-sjokket i 2001.

I denne organiseringen bor mål- og resultatstyring, kvalitetsutvikling og ledelsessatsinger, og der bor en omlegging av læreplanen slik at det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet kan teste skolenes *output*, måle kvalitet og ansvarliggjøre skoler, rektorer og lærere for disse resultatene.

Dette testsystemet er nylig gjennomgått. I NOU 2023:7, «Et nytt system for kvalitetsutvikling», foreslår utvalget å skrote hele systemet.

Rapporten viser at elever kjeder seg og at de gruer seg til å gå på skolen. Den viser at måten Norge har bygget skolen etter

OECDs styringsmodell, ikke er til barnas beste.

Det er hit vi må, det er dette som er Pisa-sjokket. At OECDs styringsmodell ikke fungerer, at det styringssystemet vi har, hindrer læring. At lokal autonomi med eksterne sikrings- og kontrollfunksjoner ikke gir en mer effektiv og høyere presterende skole. Det er problemet.

Så hva er løsningen? Hva må gjøres? Her er et forslag: I Sverige innførte de OECDs styringsmodell tidlig på 90-tallet, og i 2014 evaluerte de den. De fant at OECDs styringsmodell ikke førte til forbedring. I stedet ga den manglende likeverd i opplæringen, fallende status og lønn for lærerne, og en mål- og resultatstyring som var mer ressurskrevende enn først antatt. Det virker kjent, ikke sant?

Evalueringen foreslo også løsningen: tillit til læreren. La meg derfor foreslå at styringsreformen i Kunnskapsløftet, vår egen versjon av OECDs styringsmodell, nå legges under lupen, gjerne med en egen NOU eller stortingsmelding. På den kan det bygges en ny, tillitsbasert styring av skolen, en som er på lag med de som jobber i skolen og som støtter dem i arbeidet og relasjonene med barna.

Jeg er helt enig med alle som sier dette ikke kan fortsette. Vi kan ikke ha det slik. Barna fortjener bedre. Men det krever stort politisk mot. Spørsmålet er om motet finnes. Jeg tror og håper det.

Simon Malkenes
Stipendiat og sentralstyremedlem i Utdanningsforbundet
donmalkenes@msn.com

Staten får inte abdikera

– om kommunaliseringen av den svenska skolan

Statens offentliga utredningar från
[Utbildningsdepartementet](#)

Staten får inte abdikera – om kommunalisering SOU 2014:5

Publicerad 10 februari 2014

Ladda ner:

› [Staten får inte abdikera – om kommunalisering, SOU
2014:5 \(pdf 5 MB\)](#)

I den här utredningen har jag i efterhand genomfört en utvärdering av huruvida de avsedda målen uppnåddes, det vill säga om vi uppnått en högre effektivitet och förbättrad kvalitet i skolan genom decentraliseringen till medborgare och den pedagogiska personalen i skolan. I en konsekvensanalys har jag sedan, i enlighet med utredningens direktiv, undersökt kommunaliseringens effekter på elevernas studieresultat, läraryrkets status och lärarnas och rektorernas arbetsuppgifter samt likvärdigheten i skolväsendet. Jag har även analyserat hur kommunerna styrt skolverksamheten när det gäller planering, uppföljning, utvärdering, lokalt utvecklingsarbete och lärarnas kompetensutveckling.

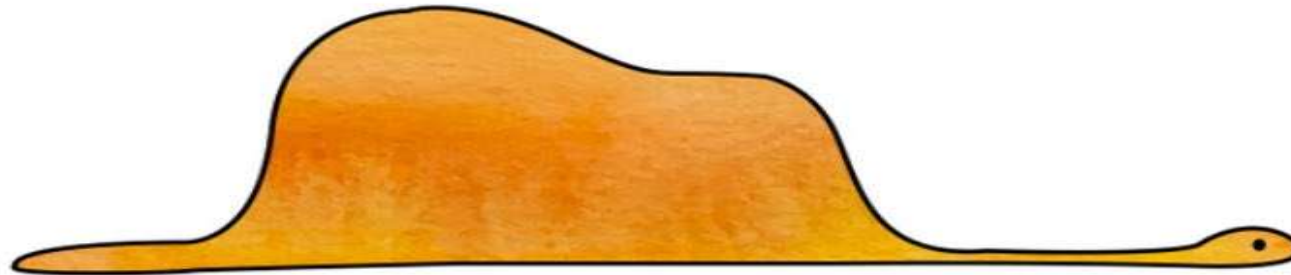

Målsetning: mindre detaljstyrning og mål – og resultatstyrning skulle øke effektivitet og kvalitet i skolen, tilpasse lokale behov, gi handlingsrom og økt innflytelse.

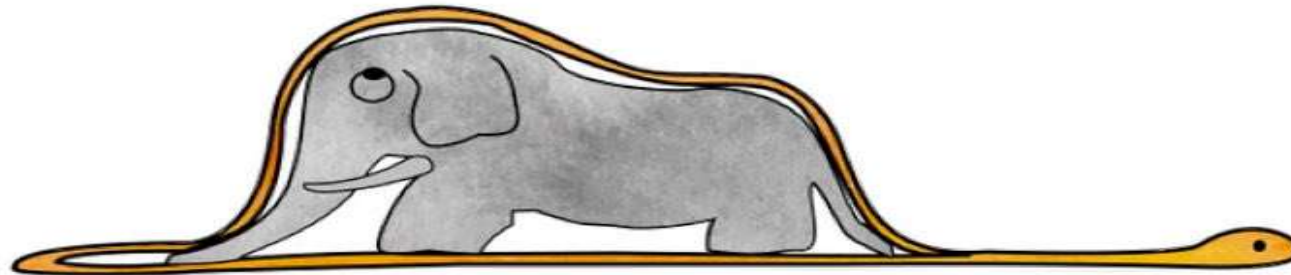
Måloppnåelse: svakere resultater, større krav til kommuner og lærere, økt makt til arbeidsgiver, nedbygging av lærerutdanning, økt arbeidsbyrde for lærerne, dårligere lønnsutvikling, rektorer i uklar rolle, økt innflytelse fra medborgere, problemer med mål- og resultatstyring.

etter OECD-skolen? Stortinget 04.02.2025 Simon
Malkenes

Fremtidens fellesskole?

"My drawing was not a picture of a hat.
It was a picture of a boa constrictor digesting an elephant."

 Kari Nessa Nordtun, kunnskapsminister 11 · G

Fellesskolen er Norges største konkurransefortrinn som nasjon!

Når barn lærer sammen, uavhengig av bakgrunn, bygger vi fellesskap og gir alle like muligheter.

FrP vil innføre fast nivåinndeling i skolen som vil dele barna inn i A-, B-, C- og D-lag.
Det er virkelig feil vei å gå.

Barn utvikler seg i ulikt tempo på en rekke områder. Derfor kan lærere i dag selvfølgelig tilpasse undervisningen etter faglig utvikling for den enkelte - men uten merkelapper og egne faste klasser.

Men en skole som sorterer og rangerer barn etter faglige ferdigheter er ikke en fellesskole.

Vår løsning er en sterkere fellesskole, der alle barn lærer sammen, får støtte og trygghet, og på den måten får muligheter til å lykkes på det de er gode på.

Dette valget handler om hva slags skole vi vil ha.
Det er du som bestemmer ❤️

Et case: Finstad-saken

Torsdag 7. mars 2024 Nr. 57, uke 10, årgang 56 - 49 kroner

KLASSEKAMPEN

MONDE, diplomatique
... følger med dagens avis

**KRINGSJÅ
NASJONAL STRATEG**
Erik Brofoss var sjefarkitekten bak gjenreisningen av Norge etter krigen.

SIDE 16 OG 17

**VITEN
KOGNITIV SVIKT**
Hva mister vi om det norske kunnskaps-samfunnet kollapser?

BIRIN VASSNES, SIDE 18 OG 19

REVNEN ETTER GAZA

Den globale etterkrigsordenen veltes i Gaza, sier forfatter Pankaj Mishra.

INTERVJU, SIDE 12 TIL 15

Refset da han la bort Ipaden

Oslo-lærer Pål Finstad droppet nettbrettet fordi elevene sleit med lesing og skriving. Da fikk han skriftlig advarsel fra rektor.

SIDE 6 OG 7

inkl. to forestillinger

Puccini-festival

ITALIA
MILANO
ROMA
FIRENZE
NAPOLI
SALERNO
BARI
MILANO
ROMA
FIRENZE
NAPOLI
SALERNO
BARI

Kvalitets-rundreiser siden 1986

albatros.no

Trosterud skole

Vurdering il
fyl. 5 13 før

TILRETTEVISNING

I Trosteruds skoles strategiske plan står det at «Osloskolen skal ha digitale enkle, tilgjengelige og læringsfremmende». Videre står det at «ansatte skal pedagogisk, elevaktivt bruk av læringsbrett. Opplæring, utprøving og refleksjon skolens profesjonsfelleskap.»

Det er gitt opplæring i bruk av digitale verktøy ved skolen fra høsten 21.

Trosterud skole er med i STØDIG digitalt støttet lese, skrive og språkopplæringsprosjekt som drives av UDA. Ti skoler skal teste ut ulike hypoteser knyttet til lærer og læring. Alle klassene på skolen er med i prosjektet.

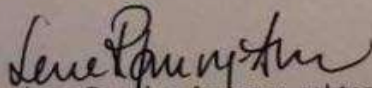
Du bruker ikke læringsbrett eller andre digitale læringsverktøy i noen deler av undervisningen din. Ved flere anledninger i høst har jeg etterspurt bruken av læringsbrett som læringsstøtte i undervisningen din. Du sier at du ikke har brukt læringsbrett fordi du synes at det ikke gir bedre undervisning. Du sier også at foreldrene i den klassen du har nå, ikke ønsker at du skal bruke læringsbrett og at du er enig med dem i det.

Dette er ikke et valg du kan ta for deg og din klasse. Som ansatt på Trosterud skole skal du følge de planer vi har for undervisningen og bidra til gjennomføring av prosjekter skolen er en del av. På skolen vår bruker vi læringsbrett som et verktøy som skal bidra til mer læring for våre elever. Det er derfor kritikkverdig og brudd på dine plikter som arbeidstaker å ikke bruke digitale læringsverktøy.

Jeg forventer for fremtiden at du deltar aktivt i kompetansehevingen og veiledningen du får. Jeg forventer også at for fremtiden blir læringsbrettet brukt som en del av undervisningen i dine timer. Dersom du fortsatt ikke følger skolens plan for bruk av digitale verktøy som understøttning av god undervisning, vil dette bli sett på som ordrenekt som kan få videre konsekvenser.

Dersom du har spørsmål i sakens anledning, kan du henvende deg til rektor Lene Rønning-Arnesen direkte eller på telefon 913 22753.

Oslo, 29.11.2023

Lene Rønning-Arnesen, rektor

Mottatt:

Pål Ludvig Finstad, lærer

KLASSEKAMPEN

MONDE, diplomatique

NASJONAL STRATEG
Erik Brofoss var sjefarkitekten bak gjenreisningen av Norge etter krigen.

KOGNITIV SVIKT
Hva mister vi om det norske kunnskaps-samfunnet kollapser?

**Refset
da han
la bort
Ipaden**

**REVNEN
ETTER
GAZA**
Den globale etterkrigsordenen veltes i Gaza, sier forfatter Pankaj Mishra.

Oslo-lærer Pål Finstad droppet nettbrettet fordi elevene sleit med lesing og skriving. Da fikk han skriftlig advarsel fra rektor.

KLASSEKAMPEN

KULTURLØRDAG

DRØMMETYDNING

Terapeuten til Roland Paulsen sovnet – ikke én, men to ganger. Da fikk han nok.

SIDE 42 TIL 44

IDEE

VENSTRE-HOOK

En gang var nevekamp og klassekamp to sider av samme sak.

SIDE 52 OG 53

BOKMAGASINET

SJELDEN STEMME

Palestinske Sayed Kashua skriver romaner for et israelsk publikum.

Katastrofen

Vi er vitne til en kolossal nedslaktning i sanntid. Likevel råder kynisme, feighet og sensur, skriver Pankaj Mishra.

ESSAY, SIDE 12 TIL 18

Statkraft badar i milliardar

Milliardbonusane våre er ikkje kopla til straumprisen, seier Lars Magnus Günther i Statkraft.

SIDE 4 OG 5

Professor om Ipad-tvang: Barn og lærere behandles som forskningsrotter

Professorene Lars Kjell Berge og Eevi Beck mener det er uhørt at en lærer ble refset av skoleledelsen for å ta nettbrettet ut av undervisningen.

SIDE 8

PEKEFINGER: Lærer Pål Fønstad på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han tok elevenes leggo bort i paden for en periode. Så kom et mail i et digitalt forskningsprosjekt.

Nyhet

Lørdag 9. mars 2024

Klassekampen

Professorer er rystet av Ipad-tvang

Klassekampen 7. mars

Elever behandles som forskningsrotter, sier UiO-professor Kjell Lars Berge. Han får støtte av professor Eevi Beck.

IPAD I SKOLEN

Knut Gjerset Olsen, Håvard Ytterdal

■ – Tvang og press rundt lærernes teknologibruk er etisk og til skade for utviklingen, sier Eevi Beck.

Han er professor i IKT og læring og har selv forsket fram metoder for teknologiforvaltning i Oslo-skolen. Beck reagerte sterkt på gjeldende sak i Klassekampen.

Lærer Pål Fønstad fikk advarelsen fra rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Begrunnelse for rektors advarende var blant annet at Trøstend skole i Oslo er en av ti skoler som deltar i prosjektet «Utdanningsstatistikk og lærere ved Trøstend skole» i Oslo-skolen. Skolen er en av ti skoler som deltar i prosjektet.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole i Oslo fikk advarelsen av rektor fordi han droppet Ipaden en periode. Bakgrunnen var at han oppdaget at elevene brukte Ipaden til å lese og skrive.

Ipad i skolen

■ Rektor ved Trøstend skole i Oslo Lene Rønning-Arnesen ga skriftlig advarelsen til lærer Pål Fønstad, som levert Ipaden for en periode. Læreren hadde oppdaget at elevene i en 3. klasse hang ofte i skriveing og lesing, og han mente de trengte å øve med blyant og papir.

■ Rundt 252.000 Ipaden ligger i dag i norske skoler og klasserom. De siste årene har Klassekampen skrevet flere artikler om Ipadens innslag i skolen.

Rystet

Prosjektledelsen i Oslo har sagt at de ikke vil påvise hvordan læreren jobber eller hvilke verktøy som brukes. Beck reagerte sterkt på at rektor likvel mener prosjektet skal være med å definere hva som skjer i timene.

– Jeg er rystet over at rektoren fortsatt holder på med slikt og utpelt skryt av forskningsprosjektet foran seg. Et slikt prosjekt bør ha en helt klar oppgave og en helt klar oppgave, sier han.

– Læreren har en ansvar og pedagogisk plikt til å følge med på konsekvensene av endringer i undervisningen både med hensyn til lærerens og elevenes teknologibruk. Dette viser en profesjonellitet som

dringen hans er et godt eksempel på hvordan en dyktig pedagog jobber. Det er en del av lærerens plikt å gjøre en slik vurdering og å tilpasse undervisningen, sier han. Beck vil på at historien fra Trøstend er unik.

– Jeg har møtt flere lærere i Oslo-området som er bekymret for representanter fra skolens ledelse hvis de tar reflekterte, selvstendige valg om ikke alltid å bruke teknologi, sier han.

Derfor sier mange av lærerne ikke ifra om hva de tenker, mener Beck.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

– Press fra ledelse er den sørgelige siden av teknologibruken i skolen fordi det avgjør lærernes kreativitet, glede og yrkesstolthet rundt teknologibruk. Hvordan skal de da bli gode teknologilærere for elevene? spør han.

skoleledelse må støtte opp under, sier Beck.

Kun kvalitetsikking

Kjell Lars Berge er professor ved lingvistiske og nordiske studier ved Universitetet i Oslo. Han har deltatt i flere omfattende prosjekter for skoleutviklingen som har vært undersøkt. Berge sier han er sjokkert over rektorens ytringer og handlemåte overfor læreren. – Hun viser manglende forståelse for hvordan det skal forløse på elevens læring. Hele saken er sjokkerende, sier han.

Berge reagerte sterkt på at et forskningsprosjekt brukes som argument for Ipad-tvang.

– Forskningsprosjektet lever av oppdrag. I Oslo har noen bestemt at barn skal bruke Ipad som skriveverktøy. Forskningsprosjektet skal utvokke de beste gode måtene Ipad kan brukes på, ikke stille spørsmål ved om Ipad er et egnet skriveverktøy. Slik forskning er fullstendig ukritisk. Barn og lærere

får ikke anledning til å trekke seg. De blir behandlet som forskningsrotter, sier han.

– Man begynner med en politisk beslutning om å bruke Ipad, for så å bestille forskning som skal legitimere valget. Slik brytes krav til god forskningsetikk, sier han.

Berge sier at forskningen viser at det ikke finnes dokumentert læringseffekt av å bruke digitale verktøy i skoleundervisningen.

– Det er måten læreren møter elevene og deres tekst på som er det avgjørende. Her har vi en lærer som ser elevene og som får representerte verdi de er med i et forskningsprosjekt. Det er læreren, og ikke rektor, som handler i samarbeid med skolen og forskningens etiske normer, sier han.

Rektor Lene Rønning-Arnesen på Trøstend skole skriver i en e-post at hun ikke vil gå inn i en slik konkret sak i mediene, ettersom hun er arbeidsgiver.

– Lærerne vi har med i prosjektet innenfor rammen av skoleplanen, driver hun. Forskningsprosjektet Johannes Ur Schøen ved Nasjonale senteret understreker at skole er et utviklingsprosjekt, ikke et forskningsprosjekt. De står kun for forskningsprosjektet.

– Jeg er enig med Berge i det han sier om forskningsetikk. Yrke er å kvalitetssikre arbeidsforholdene som utvikles i prosjektet. Det innebærer også å si nei om noe og hvordan læringsprosjektet kan brukes, sier han.

– Lærerne vi har med i prosjektet innenfor rammen av skoleplanen, driver hun. Forskningsprosjektet Johannes Ur Schøen ved Nasjonale senteret understreker at skole er et utviklingsprosjekt, ikke et forskningsprosjekt. De står kun for forskningsprosjektet.

– Jeg er enig med Berge i det han sier om forskningsetikk. Yrke er å kvalitetssikre arbeidsforholdene som utvikles i prosjektet. Det innebærer også å si nei om noe og hvordan læringsprosjektet kan brukes, sier han.

– Lærerne vi har med i prosjektet innenfor rammen av skoleplanen, driver hun. Forskningsprosjektet Johannes Ur Schøen ved Nasjonale senteret understreker at skole er et utviklingsprosjekt, ikke et forskningsprosjekt. De står kun for forskningsprosjektet.

– Jeg er enig med Berge i det han sier om forskningsetikk. Yrke er å kvalitetssikre arbeidsforholdene som utvikles i prosjektet. Det innebærer også å si nei om noe og hvordan læringsprosjektet kan brukes, sier han.

– Lærerne vi har med i prosjektet innenfor rammen av skoleplanen, driver hun. Forskningsprosjektet Johannes Ur Schøen ved Nasjonale senteret understreker at skole er et utviklingsprosjekt, ikke et forskningsprosjekt. De står kun for forskningsprosjektet.

– Jeg er enig med Berge i det han sier om forskningsetikk. Yrke er å kvalitetssikre arbeidsforholdene som utvikles i prosjektet. Det innebærer også å si nei om noe og hvordan læringsprosjektet kan brukes, sier han.

STØTTER LÆREREN: Pedagogisk-professor Eevi Beck mener Ipad-tvungen truer lærerens kreativitet, glede og yrkesstolthet. Dessuten er det lærernes plikt å ta grep når de ser at læringsverktøy ikke fungerer, mener hun.

Foto: Ole Rasmussen

KRONIKK

Fagforeningen må sikre at læreren kan delta i den pedagogiske utviklingen – også når det er faglige uenigheter med ledelsen.

Reis deg, lærer!

Det dukker stadig opp fortellinger fra enkelte lærere som uttrykker utrykkelige tilstander i norsk skole.

Altfor mange av våre medlemmer forteller om at de daglig gjør ting de ikke tror på, og som de ikke tror er til elevenes beste. Når skolen styres av ledelse og utvalgte lærere på invitasjonsbasis med begrenset styringsmyndighet, når barn og unge blir møtt med stadig nye prøver, tester og kartlegginger, når fellesskap og

samhold erstattes av individuelle vurderinger og målbaserte prestasjoner, og når stadig flere barn og unge ikke har det godt på skolen, da er det kanskje ikke rart at lærere forteller å være som etisk ubevisste tilstander?

Da er spørsmålet: Hva gjør vi med dette? Hvor skal lærerne gå med sin frustrasjon? Hvordan skal vi slutte å gjøre ting vi som lærere og profesjon ikke tror på, og utvikle skolen til et godt sted å være for både lærere og elever?

En viktig del av svaret finner vi i fagforeningens kollektive kraft.

I et historisk perspektiv var både lektesene og lærerens yrkesgruppe med stor faglig autonomi, høy status og stor samfunnsanerkjennelse. Så kom styringsreformene i offentlig sektor på 1970- og 1980-tallet. Samlet sett ble lærernes faglige innflytelse svekket, og makten ble flyttet til sentrale og lokale skolemyndigheter. I samme tidens valgde de fleste lærerorganisasjoner strategier som var mer orientert mot lærer- og arbeidssituasjonen, og profesjonssjønne spørsmål kom mer i bakgrunnen.

Kollektivismen av et lærer- og lærerens faglige auto-

nomi, og opplevelsen av ytre press og misforståelser, gjør at mange i dag har mistet av syne det kanskje viktigste verktøyet for endring og skoleutvikling: demokrati på arbeidsplassen.

Her spiller lærere, profesjonsfellesskapet, ledere og tillitsvalgte avgjørende roller.

Det kan være nyttig å minne om at lærere er både arbeidstagere og profesjonsutøvere. Vi i Utanningsforbundet er opptatt av både «klassisk» fagforeningsarbeid, knyttet til lønns- og arbeidsvilkår, og av profesjonssjønne spørsmål, som hvordan skoleutviklingen bidrar til å østen fremme eller hemme læring, trivsel, personlig utvikling.

Lagene vi underviser i, og demokratisk medborgerskap. Dette er to sider av samme sak.

Og som representanter for en profesjonsdagføring, er vi våre tillitsvalgte talpersoner for lærere og skoleledere – både som arbeidstagere og som profesjonsutøvere. Hovedstaden i KS-området står fast at sordningen med tillitsvalgte [skal] gi arbeidskarene rett innflytelse på hvordan arbeidssituasjonen skal utvikles.

Lærernes tillitsvalgte skal dermed ha innflytelse på overordnede, strategiske og profesjonssjønne spørsmål. Tillitsvalgte har både rett og plikt til å delta gjennom partsamarbeidet for å utvikle skolen til det bedre for lærere og

elever. Dette gjelder alle styringsnivåer, om det så er på den enkelte arbeidsplass, kommunalt og fylkeskommunalt, eller nasjonalt.

Men her er det derfor stor variasjon i praksis. Mange steder opplever ikke arbeidsplassrepresentanter forventninger og strukturer som muliggjør en slik profesjonssjønne tillitsvalgte. Og særlig partsamarbeidet på skolen fremstår som en utnyttet ressurs for faglig utvikling og diskusjon.

Og ja, der har nok både vi og arbeidsgiver vi ansvar for at det har blitt som det har blitt. Men vi har også begge interesse av å styrke partsamarbeidet, for å utvikle en skole der både lærere og elever trives. Fagforening er en maktkraft, og det viktigste verktøyet vi har for innflytelse. Jeg er overbevist om at partsamarbeidet i skolen må brukes en skole der både lærere og elever trives. Fagforening er en maktkraft, og det viktigste verktøyet vi har for innflytelse. Jeg er overbevist om at partsamarbeidet i skolen må brukes

bedre og klokere for å utnytte makt og for å videreutvikle utdanningsoppgaven vårt til det bedre.

Derfor ber jeg medlemmer og tillitsvalgte om å si fra når partsamarbeidet ikke fungerer, når det er enten strukturer eller holdninger som hindrer lærernes innflytelse over skoleutviklingen. Er det for eksempel slik at skoleleder eller leder mener at lærerne ikke har noe med valg av levedeider, eller innretningen av et nytt mobbingprogram, eller en ny metode for matematikkløsing?

De ansattes deltakelse er kjernen i og intensjonen bak hele den norske arbeidssituasjonen. Denne demokratiske deltakelsen er også en etisk forpliktelse vi har, som lærere, som profesjonsfellesskap, og som fagforening. For vi vet at det er skoler der lærerne driver utviklingsarbeidet, med støtte fra ledere som sikrer systematisk medvirkning av alle skolens aktører, som lykkes best.

Det fagmiljøet som har etterskapt til faglig utvikling, det som har blitt kalt «profesjonalisering innenfra», vil vi samtidig minke presset fra detaljstyring ovenfra. Det er både en kamp om makt, og en kamp om hva skolen skal være.

For det er et paradoks at lærernes demokratiske innflytelse over skolen har blitt svekket de siste tiårene, samtidig som vekstgiganten av elevmedvirkning og demokratisering har økt, og det jobbes med en tillitsform i offentlig sektor, i sakusmet som er opptatt i kjølvannet av den reelle maktfordelingen fra profesjonsfellesskapene til sentrale og lokale myndigheter, oppstår det frustrasjon, avmakt, og konflikter.

Som samfunn kan vi bedre – og vi har tilgang på verktøyene vi trenger for å få det til.

La oss ta tilbake makta og kontrollen over utviklingen i skolen. Uten lærernes kampe og aktive deltakelse kan nemlig ikke skolens samfunnsoppgaver virkeliggjøre.

Gjer Rønne

Utdanningsforbundets leder

ILLUSTRASJON: KJETIL LØVSTAD

Naturlig intelligens, en unik ressurs

De svakest lærende har vi sett naturlig intelligens bli et stadig viktigere redskap for dem som tar det i bruk. Naturlig intelligens (NI) har løst til enorme fremskritt innen vitenskap, forskning, undanning og i helsevesen.

Det er nemlig å se at vi fortsatt bare er i startfasen av å se hva NI kan utnytte og vi har store forventninger til hva denne revolusjonerende teknologien kan komme til å medføre av fremskritt. Det avhenger imidlertid av at vi hegnar godt om den, skjutter den på beste måte og gjør det vi kan for å ikke berønde mer over den kommer på feile hender. God opplæring er altså av største betydning.

Vi tror NI er en genuin ressurs og forventer enorme sprang i læringsprosessen.

Vi forventer at naturlig intelligens vil gi større resultater, resultater vi i dag bare står i den spede begynnelsen av å se konturene av. Vi tror naturlig intelligens er en gamechanger som kan føre til at kortene blir delt ut på nytt – lokalt, nasjonalt og globalt og innenfor både kunst og kultur, økonomi, medisin, yrkeslivet, helsevesen m.m.

Vi tror at det å ta naturlig intelligens i bruk i større grad enn det som er tilfelle i dag, vil utløse et

paradigmeskifte. Naturlig intelligens er noe av det viktigste som har skjedd i verdenshistorien. Vi tror alt kan bli annerledes, takket være naturlig intelligens.

Av denne grunn forventer vi å se at samtlige sektorer i samfunnet prioriterer arbeidet med å utvikle naturlig intelligens slik at den kan komme til best mulig nytte for alle. Vi ser det som helt nødvendig med et løp på dette feltet. Så langt vi

klarer å se, er vi som samfunn allerede på overtid. Vi forventer derfor at NI blir gjort tilgjengelig for hele befolkningen – gratis. Vi forventer at regjeringen gjør naturlig intelligens til et hovedsatsingsområde, med

store bevilgninger og høy prioritering på langsiktig basis. Det samme gjelder fylker, kommuner, organisasjoner og private aktører.

Vi forventer at naturlig intelligens kommer langt opp på samtlige prioritetsprogram i lærerens kampe. Og vi kan nesten ikke vente på å se naturlig intelligens implementert på alle trinn i skoleverket, fra barnehage til universitet og høyere skole.

Ikke la Norge bli en siste. Prioriter naturlig intelligens nå.

Franciska Hauve Aabrekk

Lektor ved Bergen tekniske skole

Grethe Fatima Sydd

Redaktør

SKOLE

Tips til Trosterudlærere

Leserinnlegget i ledersapsavis fra lærerne ved Trosterud skole har vakt sterke reaksjoner, og det stod godt grunn. I innlegget klarte ikke lærerne å formidle at det ikke var ment som et støttebrev til skoleledere, som skilte seg ut i et utvalgt lærer Pål Finstad for å ta i bruk fra elevene en stand for å forbedre deres lese- og skriveferdigheter. De klarte

heller ikke å uttrykke sin støtte til kollega Pål Finstad. Kanskje hadde lærerne ved skolen ledd bort sine egne Ipad'er i noen måneder, slik at de kan øve seg på å skrive et enkelt og forståelig leserrinnlegg med blyant og papir.

Anders Brendt

Oslo

anderson@trosterud.no

Debatt

debatt@klassekampen.no

Klassekampen 7. mars

SKOLE

Tvunget, vi?

Digitaliseringen av skolen vekker bekymring hos foreldre, politikere og enkelte lærere. Vi kan berolige dere alle med at vi er flere lærere på Trosterud skole som ikke opplever oss tvunget til å bruke Ipad, og som ønsker å komme med en motstemme til artikkelen «Tvinger lærerne til å bruke Ipad» som stod på trykk torsdag 7. mars. Snarere tvert imot opplever vi metodefrihet og rom for å være uenige. Digitale ferdigheter er likevel definert som en grunnleggende ferdighet i overordna del av læreplanen. Grunnleggende og overordnet. Ikke frivillig. Alle elever har rett til grunnleggende opplæring, så å velge digitale ferdigheter helt bort er ikke lov.

I vårt profesjonsfellesskap på Trosterud skole har vi valgt å satse på digital læringssteknologi. Vi har i tillegg av Ipad etter plan fra Utdanningssetaten i Oslo. Vi ser på Ipaden som et nyttig verktøy som kan støtte læring i mange situasjoner. Vi har også et kritisk blikk på bruk og omfang. Ingen lærer bruker Ipad som eneste verktøy eller metode. Det brukes også blyant og papir, og ofte ligger Ipaden i sekken. Metodene for bruk av digital læringsgjøtt utvikles i fellesskap, gjennom at alle skal bidra med uttesting.

av hypoteser fra Stødig-prosjektet. Hypotesene krever ett undervisningsopplegg i én time, og det er lærerne selv som planlegger sine egne økter. Dette arbeidet er vi stolte av. Vi er også stolte av biblioteket vårt og satsing på lesing og leseclust. Felles for disse satsingene er at de er forankret i skolens strategiske plan, et styringsdokument utarbeidet med medvirkning fra lærerne på alle trinnene på skolen.

Læreplanen sier at digitale ferdigheter er overordna og grunnleggende i alle fag. I vår strategiske plan har vi valgt å satse på læringssteknologi. Vi ønsker å bruke læringssteknologi på en god og gjennomtenkt måte. Da trengs alle stemmer i utviklingsarbeidet, slik at vi sammen kan finne veien. Metodefriheten utøves innenfor rammene gitt av læreplanen. For å kunne utøve den metodefriheten må vi også være gode i alle metodene – både analoge og digitale.

Lærere på Trosterud skole: Hedda Eia Vesstad, Sids Nordstang, Sahana Agnathi, Carina Swendsen, Kjetan Luvli, Amel Benali, Berthe Benveniste, Eira Simsek, Karine Aamba, Anthon Hagg, Bratsberg, Katha Karoli, Kristin Herremis Gundersen, Line Borgeid, Mirela Nikol, Rana Jørgensen, Gunvilde Anspang, Shabana J. Hafeez, Tori Hopstad, Vibeke Risse, Ømer Karadas

PROFESJONALISERING INNENFRA: Lærernes demokratiske innflytelse over skolen har blitt svekket de siste tiårene, skriver forfatteren.

FOTO: KORN KALLESTAD / NTB

Kaller Ipad-angrepet useriøst

Ti Oslo-skoler tester dataspill, film og lyd på de yngste elevene. Utdanningsetaten avviser at barna er «forskningsrotter».

IPAD I SKOLEN

Håvard Ytterdal, Kari Gjerveth Olsen

Stadig-prosjektet

■ Testerud-lærer Pål Finstad fikk skriftlig advarsel fra riktigst etter at han la bort iPaden i en treningsleire for en periode. Han tok grespet fordi elevene skal med å lese og skrive.

■ En del av begrunnelsen i advarselen, var at skolen er en del av prosjektet Stadig.

■ Stadig-skolene er Bæks, Bryn, Dulsberg, Grønneleikha (del av prosjektet), Lindberg, Prinsdal, Smedstad, Stovner, Trøstevad og Vestli.

■ Våren 2023 utfylte Utdanningsetaten i Oslo utfyllingsprosjektet Stadig. Målet er å fremme fram til anbefalinger for bruk av digitale verktøy i 1. til 4. trinn. Alle de ti skolene som søkte, fikk ja.

Klassekampen har nylig skrevet om én av Stadig-skolene, Trøstevad, der rektor ga skriftlig advarsel til en lærer som for en periode la bort iPaden. Rektors begrunnelse var blant annet at skolen gjennom Stadig-prosjektet er forpliktet til å teste ut hypoteser. Førster Kjell Lars Berge reagerte og sa til Klassekampen at elevene blir behandlet som «forskningsrotter».

— Jeg synes påstanden om at elevene blir behandlet som forskningsrotter, er useriøs, sier Tur Tønges, prosjektleder i Utdanningsetaten.

Dataspill, lydfiler og film Klassekampen har sett på hypotesene som skal testes ut. De handler om hvordan lærerne skal bruke digitale verktøy for å utvikle elevenes språk. Hypotesene dreier seg blant annet om:

- dataspill i undervisningen
 - å se film og ta opp lyd
 - å lage digitale tankeløst
 - å håndtere tekst på iPaden
- Klassekampen har spurt prosjektledelsen om dette innbærer at lærere ved Stadig-skolene er forpliktet til å bruke elevenes spill.

— Nei, ingen av lærerne er forpliktet, sier Tønges.

Vil teste først Utdanningsdirektor i Oslo Marte Gerhardsen sier lærerne har frihet til å velge metodene de mener er best.

— Lærerne våre tar pedagogiske valg hele tiden i klasserommet, i møte med elevene sine. Men samtidig har vi et lærerplanverk, og vi har et profesjonsfelleskap på skolen. Så lærerne jobber sammen med sine kolleger.

— Kan en rektor på en Stadig-skole bruke arbeidsplanen og si at lærerne skal bruke iPaden til å lære seg å skrive på ting som de synes er uforståelige?

— Som lærer i Norge tar du hele tiden pedagogiske valg inne i klasserommet sammen med dine elever. Men som lærer i Norge er du jo ikke privatpraktiserende. Du jobber jo i et profesjonsfelleskap på en skole. Du jobber innenfor læreplanene, sier Gerhardsen.

Det er en enkeltsak — Mange lærere larer sikkert nå på om de kan legge vekk iPaden

— Nei, vi følger læreplanen. Der er digitale ferdigheter en grunnleggende ferdighet som elevene kunne lese med flyt og forståelse både på papir og digitalt, sier Aarflot.

Hun og Tønges mener det blir feil å kommentere den konkrete saken Klassekampen har omtalt.

gravesopp@klassekampen.no

Oppnåelsesgrunn Fåtte elever i tredje klasse Prinsdal underviste, delt med å lese og skrive, og han mente elevene ville være glad med å lese på bokstaver med hjelp av og på papir framfor iPaden de så langt hadde brukt.

— Jeg har brukt iPad i flere år, og den merkelige brukten i boka var et veldig viktig jeg gjorde som en tilpassing til elevene, sa han til Klassekampen i går.

1. skoleklasse, som kalles en tilpassning, står dette: «Dennem da betant ikke følger skolen plan for bruk av digitale verktøy som undervisnings».

— Det er veldig i li kilderet i en digitaliserings av skolen skjer på en måte som ut-

— Vi har ikke fått noen motstand, men det henger også sammen med at lærerne er veldig tett involvert.

Han er usikker på hvordan han ville håndtert en situasjon som den Klassekampen har omtalt, der mange elever i en klasse hang etter i lesing og skrive etter å ha hatt iPad-basert undervisning.

— Å ta iPaden helt bort er litt drastisk, men vi skal alltid tenke elevenes beste. Det å gå inn og finne noen flere metoder å bruke, det ville jeg gått inn og sett på, men jeg ville kanskje ikke fjernet iPaden helt.

— Der har flere klasser — hvis det ikke fungerer i en av dem, kan man ikke bare bruke iPad i de andre?

Det ser jeg. Jeg kjenner ikke den saken, men man må få læreren med på laget. Det er en veldig viktig innfallsvinkel for min del, men det er

Rector Hans Sigurd Gundersen ved Lindeberg, som er

ger og ledelsen på skolen for å utvikle sin skole, sier hun.

Gerhardsen forklarer at de gjennom Stadig har samlet forskning og sett på praksis ved skoler som har fått det digitale til å fungere, for de har formulert noen anbefalinger de vil teste ut.

— Vi kunne gått ut og sagt at dette anbefaler vi nå. Så tenkte vi at vi har lyst til å gå en runde til. Så vi tester og finner ut hva som skal være våre anbefalinger for vi ruller det ut i alle skoler.

— Dette er «hypoteser», og dere har byrtet inn Lesesenteret til forskningsprosjekt. Det er vel fordi dere ikke ser hva anbefalingsene skal være?

— Vi er jo ikke 100 prosent sikre, men vi innhenter på erfaring basert på kunnskapen vi har. Det er jo sånn hele tiden i skoleutvikling. Vi må basere oss på den beste kunnskapen vi har, sier Gerhardsen, som avviser at elevene dermed blir forskningsrotter.

— Det er en enkeltsak — Mange lærere larer sikkert nå på om de kan legge vekk iPaden

— Nei, vi følger læreplanen. Der er digitale ferdigheter en grunnleggende ferdighet som elevene kunne lese med flyt og forståelse både på papir og digitalt, sier Aarflot.

Hun og Tønges mener det blir feil å kommentere den konkrete saken Klassekampen har omtalt.

gravesopp@klassekampen.no

Oppnåelsesgrunn Fåtte elever i tredje klasse Prinsdal underviste, delt med å lese og skrive, og han mente elevene ville være glad med å lese på bokstaver med hjelp av og på papir framfor iPaden de så langt hadde brukt.

— Jeg har brukt iPad i flere år, og den merkelige brukten i boka var et veldig viktig jeg gjorde som en tilpassing til elevene, sa han til Klassekampen i går.

1. skoleklasse, som kalles en tilpassning, står dette: «Dennem da betant ikke følger skolen plan for bruk av digitale verktøy som undervisnings».

— Det er veldig i li kilderet i en digitaliserings av skolen skjer på en måte som ut-

— Vi har ikke fått noen motstand, men det henger også sammen med at lærerne er veldig tett involvert.

Han er usikker på hvordan han ville håndtert en situasjon som den Klassekampen har omtalt, der mange elever i en klasse hang etter i lesing og skrive etter å ha hatt iPad-basert undervisning.

— Å ta iPaden helt bort er litt drastisk, men vi skal alltid tenke elevenes beste. Det å gå inn og finne noen flere metoder å bruke, det ville jeg gått inn og sett på, men jeg ville kanskje ikke fjernet iPaden helt.

— Der har flere klasser — hvis det ikke fungerer i en av dem, kan man ikke bare bruke iPad i de andre?

Det ser jeg. Jeg kjenner ikke den saken, men man må få læreren med på laget. Det er en veldig viktig innfallsvinkel for min del, men det er

Rector Hans Sigurd Gundersen ved Lindeberg, som er

i et halvår, eller om de ikke har lov til det.

— Vanligvis er det gode diskusjoner med lærerne og skoleledelsen. Dette tror jeg er et veldig lite problem.

— Innebyrd Stadig ut hypotesene blir testet ut også når det går inn i lærernes faglige skjema?

— Det vil jeg være veldig overrasket over.

— I den enkeltsaken som vi har skrevet, har det skjedd.

— Det er en enkeltsak som jeg ikke vil gå inn i.

— Ifølge rektor er Stadig årsak til at læreren er nødt til å bruke iPad. «Dette er ikke et valg du kan ta», skriver hun. Er det sånn man skal forstå Stadig?

— Alle skolene som er med i Stadig, har jobbet med at profesjonsfelleskapet på skolen.

— Det er aldri sånn at Stadig-veilederen kommer inn og sier at «nå skal du legge bort litt undervisningsopplegg». Det handler om å gjøre noen grep videre for å utvikle undervisningen, sier hun.

— Skal det forekomme at Stadig blir brukt til å trene lærere til å gjøre ting de synes er faglig uforståelige?

— Nei, vi følger læreplanen. Der er digitale ferdigheter en grunnleggende ferdighet som elevene kunne lese med flyt og forståelse både på papir og digitalt, sier Aarflot.

Hun og Tønges mener det blir feil å kommentere den konkrete saken Klassekampen har omtalt.

gravesopp@klassekampen.no

Oppnåelsesgrunn Fåtte elever i tredje klasse Prinsdal underviste, delt med å lese og skrive, og han mente elevene ville være glad med å lese på bokstaver med hjelp av og på papir framfor iPaden de så langt hadde brukt.

— Jeg har brukt iPad i flere år, og den merkelige brukten i boka var et veldig viktig jeg gjorde som en tilpassing til elevene, sa han til Klassekampen i går.

1. skoleklasse, som kalles en tilpassning, står dette: «Dennem da betant ikke følger skolen plan for bruk av digitale verktøy som undervisnings».

— Det er veldig i li kilderet i en digitaliserings av skolen skjer på en måte som ut-

— Vi har ikke fått noen motstand, men det henger også sammen med at lærerne er veldig tett involvert.

Han er usikker på hvordan han ville håndtert en situasjon som den Klassekampen har omtalt, der mange elever i en klasse hang etter i lesing og skrive etter å ha hatt iPad-basert undervisning.

— Å ta iPaden helt bort er litt drastisk, men vi skal alltid tenke elevenes beste. Det å gå inn og finne noen flere metoder å bruke, det ville jeg gått inn og sett på, men jeg ville kanskje ikke fjernet iPaden helt.

— Der har flere klasser — hvis det ikke fungerer i en av dem, kan man ikke bare bruke iPad i de andre?

Det ser jeg. Jeg kjenner ikke den saken, men man må få læreren med på laget. Det er en veldig viktig innfallsvinkel for min del, men det er

SKJERM-STRIDENS EPLE

Klassekampen undersøker iPadens inntrykk i skolen.

Ber byråden beklage

Skolebyråden må gjøre det tydelig at læreren velger metode, mener opposisjonen i Oslo.

SKOLE

Håvard Ytterdal, Kari Gjerveth Olsen

■ Det prinsipielle spørsmålet er om vi har en skole hvor lærerne må være i fullt og helt ansvar for å velge metode, og om de har rett til å velge metode.

Det sier Eivind Eversrud, skolepolitishtalperson i Oslo Arbeidspartiet. Nå kan skolebyråden Julie Rønne Midtveden (H) forsvare nettopp det spørsmålet i skolebyrådet.

Klassekampen skrev i går om lærer Pål Finstad ved Trøstevad skole i Oslo. Han mottok en skriftlig advarsel fra rektor da han valgte å bruke iPaden for en periode.

Byråden har sendt skriftlig beklage og klargjort at læreren selvfølgelig kan bestride seg av hvilke pens og papir og digitale læremidler. Det er absurd at vi er på et sted hvor en politisk leder har gjort det, sier Eversrud.

Oppnåelsesgrunn Fåtte elever i tredje klasse Prinsdal underviste, delt med å lese og skrive, og han mente elevene ville være glad med å lese på bokstaver med hjelp av og på papir framfor iPaden de så langt hadde brukt.

— Jeg har brukt iPad i flere år, og den merkelige brukten i boka var et veldig viktig jeg gjorde som en tilpassing til elevene, sa han til Klassekampen i går.

1. skoleklasse, som kalles en tilpassning, står dette: «Dennem da betant ikke følger skolen plan for bruk av digitale verktøy som undervisnings».

— Det er veldig i li kilderet i en digitaliserings av skolen skjer på en måte som ut-

— Vi har ikke fått noen motstand, men det henger også sammen med at lærerne er veldig tett involvert.

Han er usikker på hvordan han ville håndtert en situasjon som den Klassekampen har omtalt, der mange elever i en klasse hang etter i lesing og skrive etter å ha hatt iPad-basert undervisning.

— Å ta iPaden helt bort er litt drastisk, men vi skal alltid tenke elevenes beste. Det å gå inn og finne noen flere metoder å bruke, det ville jeg gått inn og sett på, men jeg ville kanskje ikke fjernet iPaden helt.

— Der har flere klasser — hvis det ikke fungerer i en av dem, kan man ikke bare bruke iPad i de andre?

Det ser jeg. Jeg kjenner ikke den saken, men man må få læreren med på laget. Det er en veldig viktig innfallsvinkel for min del, men det er

Rector Hans Sigurd Gundersen ved Lindeberg, som er

METODE: Eivind Eversrud (Ap), har beklaget i et annet sammenheng, at byråden for læreren har sendt skriftlig beklage.

stening er god undervisning, vil dette bli sett på som en ordrett som kan bli videre samarbeid.

— Oppnåelsesgrunn Fåtte elever i tredje klasse Prinsdal underviste, delt med å lese og skrive, og han mente elevene ville være glad med å lese på bokstaver med hjelp av og på papir framfor iPaden de så langt hadde brukt.

— Jeg har brukt iPad i flere år, og den merkelige brukten i boka var et veldig viktig jeg gjorde som en tilpassing til elevene, sa han til Klassekampen i går.

1. skoleklasse, som kalles en tilpassning, står dette: «Dennem da betant ikke følger skolen plan for bruk av digitale verktøy som undervisnings».

— Det er veldig i li kilderet i en digitaliserings av skolen skjer på en måte som ut-

— Vi har ikke fått noen motstand, men det henger også sammen med at lærerne er veldig tett involvert.

Han er usikker på hvordan han ville håndtert en situasjon som den Klassekampen har omtalt, der mange elever i en klasse hang etter i lesing og skrive etter å ha hatt iPad-basert undervisning.

— Å ta iPaden helt bort er litt drastisk, men vi skal alltid tenke elevenes beste. Det å gå inn og finne noen flere metoder å bruke, det ville jeg gått inn og sett på, men jeg ville kanskje ikke fjernet iPaden helt.

— Der har flere klasser — hvis det ikke fungerer i en av dem, kan man ikke bare bruke iPad i de andre?

Det ser jeg. Jeg kjenner ikke den saken, men man må få læreren med på laget. Det er en veldig viktig innfallsvinkel for min del, men det er

Rector Hans Sigurd Gundersen ved Lindeberg, som er

IPAD I SKOLEN

■ I går skrev Klassekampen om lærer Pål Finstad som fikk en skriftlig advarsel fra rektor da han ikke ville bruke iPad i undervisningen.

■ De siste skole- og lærerarbeidene har blitt avbrutt av lærerne i skolen.

■ Rundt 252.000 elever følger i dag i skolen skoleplan og klasseromsplan. Pågangen av elever i skolen er svært høy.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

■ Lærerne «indefinert» i skolen avbrutt av lærerne i skolen.

Hvor ble det av frihe

Det er i hvert fall mange foreldre som nå tør å sette spørsmålstegn ved om barn blir dyktige lesere, skrivere og kritiske tenkere med skole-iPad som eneste verktøy i sekken, skriver Siri Sjøgren Sævi.

Foto: Getty Images/Stockphoto

SKOLE

SIRI SJØGREN SÆVI
Skoleinspektør ved Ullensaker skole

«Tvinger lærerne til å bruke iPads», skriver Klassekampen 7. mars om en lærer som fikk skriftlig advarende fordi han valgte bort iPad i undervisningen. Dette til tross for at lærere skal ha utstrakt frihet til metodevalg i undervisningen.

Utdanningsnytt følger opp med en artikkel om at dette viser at det er noe slett i Oslo-skolen. Det har Utdanningsnytt rett i, men det er ikke bare i Oslo-skolen det er noe slett. Skolene har summet over hele landet.

Som initiativtaker til «Opprop for mindre skjermbruk på barneskolen» har jeg nemlig personlig mottatt en rekke meldinger fra forvilede lærere som forteller at de har utfall seg negativt om digitaliseringen av undervisningen, for så å få representant på rektors kontor.

De kan ha skrevet noe negativt om skole-iPad, eller Chromebook eller konseptet digitalkompetanse på egen Facebook-vegg eller i andre sosiale medier. Som følge av det er de blitt kalt inn på teppet av rektor, har fått

rapp over fingrene og beskjed om at dette er illojalt mot arbeidsgiver og illojalt mot skoleledelsen i byen der de bor. Ikke minst at det vil få konsekvenser om det fortsetter.

Dette har forbausset meg. Spesielt har det gjort inntrykk å se hvor redde disse lærerne er for å bli avvært. Ved forespørsel har jeg fått tillatelse av noen til å fortelle akkurat hva de har opplevd til ulike journalister. Men da må jeg kassere historiene, slik at det absolutt ikke kan komme tilbake til dem tidt er selvfølgelig gjort her).

«Hvorfor er de reddes», har jeg tenkt da. De jobber jo for kommunen, de kan ikke få sparken for noe slikt. Ifra kan rektor eller skoleledelse egentlig gjøre? Men det er mange midler å fryse ut en medarbeider på, har jeg fått vite.

Jeg trodde vi hadde meningsfrihet og ytringsfrihet i Norge. Jeg trodde på lærerens autonomi, og at metodefrihet var lærernes hellige ku.

Nå er det kanskje ikke så mye metodefrihet igjen uansett for de skolene som har satset på iPad-prosjektet til f.eks. fordi flere av dem ikke stiller igjen med en eneste bok. Netthetret er gjort til primært læremiddel, og skolene har ikke råd til å si «ja takk, beger dekl.

Men det er tydeligvis ikke bare mangelen på bøker som betinger lærernes metodefrihet. Mange kan altså ikke lenger velge fritt eller ytre seg negativt om digitalisering av undervisningen, uten å få rapp på fingrene.

Jeg har faktisk fått flere enn én melding fra lærere som har stilt i lære-rykket fordi de ikke kan undervise på den måten de vil lene, og ytterligere noen fra lærere som vurderer det samme.

Jeg har spurt dem om de vil utfalle seg til journalisten, men de fleste har altså ikke. De tør ikke gå ut med sin historie. Og hvis ikke lærerne selv tør si høyt hva de egentlig mener om digitalisering og iPad i undervisningen – og barna er for små til å være talere for seg selv, og vi foreldre får beskjed om at vi er bakstreverske, eller at vi ikke må låne oss inn i det som skjer i klasserommene – hvem skal si noe da?

Her er vi kanskje ved kjernen til hvorfor og hvordan det har gått så dårlig langt med digitalisering av undervisningen i norsk skole uten at noen har gjort noe. Ingen har våget å si noe. Og det er farlig i et demokratisk samfunn.

Hva annet enn småkurs kan true et velfungerende demokrati? Jo, et

Jeg trodde vi hadde meningsfrihet og ytringsfrihet i Norge. Jeg trodde på lærerens autonomi, og at metodefrihet var lærernes hellige ku.

utdanningssystem som ikke sikrer at barna blir dyktige lesere, dyktige skrivere, dyktige til å tenke kritisk og til å løse problemer. Spesielt viktig er det å sikre dette i den tiden vi lever – med alle dens teknologiske nyvinninger.

Og hvorvidt de blir dyktige lesere dyktige skrivere og kritiske tenkere med skole-iPad som eneste verktøy skilles, er det i hvert fall mange for eldre som i dag tør sette spørsmålstegn ved.

Men det har ikke alltid vært slik. For et døgn år tilbake satt vi alle på bre vår tur og lurte ikke vi et knytt. Da som turte ble i hvert fall ikke bort litt som lærerne har det ennå, altså.

For oss foreldre er dette endret nå. Og takk og lov for det. Vi lever jo i et demokrati. Ennå.

Reagerer på brevet

Trosterud-lærere får kritikk for leserbrev om iPad-tvang. Innlegget blir misforstått, sier tillitsvalgt.

IPAD I SKOLEN

Knut Gjerset Olsen, Håvard Strødel

■ Pedagogikkprofessor Solveig Østerum reagerer på leserbrevet fra 20 lærere i Klassekampen lørdag. Leserbrevet, signert av blant andre hovedverneombud og tillitsvalgt på Trosterud skole, var et svar på en artikkel i Klassekampen torsdag. Den handlet om Trosterud-lærer Pål Finstad, som fikk skriftlig advarende fra rektor da han la bort iPaden i sin 5. klasse for en periode. Han tok grep fordi elevene skilte med å lese og skrive.

SKOLESTRIDENS EPLE
Klassekampen underviser i skolen

IPAD I SKOLEN

■ 7. mars skrev Klassekampen om lærer Pål Finstad, som fikk skriftlig advarende fra rektor etter at han la bort iPaden i sin 5. klasse for en periode. Han tok grep fordi elevene skilte med å lese og skrive.

■ Advarende skrev rektor at han ikke kan velge å droppe iPaden, og at han vil betale det som er et krav om han ikke tar den i bruk.

■ Blant andre professorene Linn Kjetil Borge og Siri Borch har gift Finstad full støtte. De er tydelig over rektors iPad-tvang.

■ Lørdag skrev 20 lærere, blant dem tillitsvalgt og hovedverneombud, et leserbrev der de forteller at de ikke nepper seg, tvang til å bruke iPad.

■ Det er ikke ment slik. Vi vil lafry siden fra en person sak og opp til en mer generell debatt om digitalisering i skolen.

■ Finstad er tvunget til å bruke iPad gjennom tilrettevisningen. Det har et debattinnlegg. Det skriver at det er en gruppe lærere som ikke opplever at det er tvunget. Hvorfor er det relevant for Finstads sak at andre lærere ikke er tvunget?

■ Jeg er enig i at det ikke er relevant for hans sak. Vi skriver ikke om ham, og vi skriver ikke om lærerne i den andre saken.

Innlegg fra 20 kolleger

I leverbrevet, signert av 20 lærere, ønsker disse å komme med en motstemme til Klassekampens artikkel 7. mars (se bakrabe).

■ Pedagogikkprofessor Solveig Østerum skriver at de ikke sier seg tvunget til å bruke iPad.

■ Det er ikke relevant. Det er ingen som har påført at de har blitt tvunget, men det er en kollega som faktisk er blitt tvunget, sier Østerum.

■ Noen medier har manglet reagerer sterkt på leserbrevet. Østerum mener, som selv har lang erfaring som lærer med bruk av teknologi i skolen, tyder på Facebook om det er mobbing.

ÅSTED FOR IPAD-STRID

Rektor ved Trosterud skole i Oslo ga skriftlig advarende til en barneskolelærer som la bort iPaden for en periode.

Foto: Kjetil Olsen

Han sier til Klassekampen at han reagerer på at kollegene ikke i stedet stiller opp for Finstad.

Ville ha generell debatt

Andreas Hågg Bratberg er tillitsvalgt for Utdanningsforbundet ved Trosterud skole. Han sier han ser at enkelte oppfatter brevet som et støttebrev til rektor og dermed et angrep på lærerheltene Pål Finstad.

■ Men det var overhodt ikke intensjonen vår. Intensjonen var å berolige forældre som satt med et inntrykk av at det var dårlig til på Trosterud skole. Vi ville si at digitaliseringen ikke har spurt av på skolen vår.

■ Men dere skriver at dere ønsker å komme med en motstemme til artikkelen. Hvorfor skriver dere at dere vil bruke iPad? Er ikke det å la rektor fortell i en begynnelse med en ansett?

■ Det er ikke ment slik. Vi vil lafry siden fra en person sak og opp til en mer generell debatt om digitalisering i skolen.

■ Finstad er tvunget til å bruke iPad gjennom tilrettevisningen. Det har et debattinnlegg.

■ Det har et debattinnlegg. Det skriver at det er en gruppe lærere som ikke opplever at det er tvunget. Hvorfor er det relevant for Finstads sak at andre lærere ikke er tvunget?

■ Jeg er enig i at det ikke er relevant for hans sak. Vi skriver ikke om ham, og vi skriver ikke om lærerne i den andre saken.

Han sier til Klassekampen at han reagerer på at kollegene ikke i stedet stiller opp for Finstad.

■ Min vurdering er at jeg har gode intensjoner og at jeg vil bevisst dele fra en person sak.

■ Kan man legge iPaden bort i et badstube rom vurderer at elevene vil ha godt av det?

■ På et overordnet nivå synes jeg ikke at en lærer kan legge bort opplæring i digitale ferdigheter i et badstube rom, sier Bratberg, som sier han mener at elevene skal lære seg innhentning av informasjon, kreativitet og kommunikasjon digitalt.

■ Min oppfatning er at grunnleggende ferdigheter skal være med i alle fag. I mine egne vilde det å ikke gi opplæring i digitale ferdigheter være å vike fra læreplanen. Det er ikke dermed sagt at det må skje på en iPad, sier Bratberg.

■ Så da ønsker rektor i den andre saken?

■ Jeg mener at en skriftlig tilrettevisning ikke er riktig reaksjon fra rektor i den konkrete saken, sier han.

■ Forfatter og tillitsvalgt lærer på Ullensaker skole Siri Malinnes mottok en tilrettevisning i april for å ha styrt seg offentlig om hovedplanen som lærer. Rektor angav at han hadde kronisk elevene da han skildret situasjonen i

klasserommet. Han mottok Fintor ordet som var sitt bidrag til offentlig debatt.

■ Malinnes sier han oppfatter leserbrevet fra tillitsvalgte og andre lærere som et forsøk på å gi i rette med Klassekampens overskrift at «lærere» i tillegg – tvinges til å bruke iPad.

Jeg synes det framstår ukollegerialt.

Solveig Østerum, professor i pedagogikk ved Østervik

■ Men i en slik situasjon, når en slik sak når offentlig, så kan et slikt brev også leses som at et kollegium var villig mot en rektor lærer. Det kan være veldig belastende, sier han.

■ Malinnes sier det viktigste minner å lese leserbrevet lørdag.

■ En er veldig sikker i slike saker. Jeg opplever min situasjon som veldig ubehagelig og kortsiktig. Det som gjorde at jeg la på på beting, var støtten fra mitt kollegium og at mine kolleger skrev et leserbrev til støtte for meg. Det var helt avgjørende for at det gikk bra. Det å oppleve den støtten var utrolig viktig. Det er farlig, kanskje vanskelig å stå alene, sier han.

■ Jeg tror det er viktig å sørge for at elevene hans lærer noe de strever med. Deretter blir han angrepet av skoleledelsen fordi han synes til digitale premie-vennederer går foran elevenes læring. For meg forteller

SKOLE

En flink lærer!

■ Klassekampen brakte torsdag den triste historien om at en lærer, Pål Finstad, fikk skriftlig advarende for at han hjalp elevene med læringsoppgaver til å bli flinke til å lese og skrive. Finstads forfryselse var at dette skjedde ved hjelp av penn og papir, ikke ved hjelp av en iPad. Elevene var ipenbart i motsetning til skoleledelsen, formynde.

Jeg hadde gløden av å være kollega med Pål Finstad da jeg jobbet på Trosterud skole for mange år siden. Han er en av de dyktigste menneskene jeg har vært borti i skoleverket og en av de kollegene jeg husker nettopp på godt av det.

Her viser han integritet og kompetanse gjennom å sørge for at elevene hans lærer noe de strever med. Deretter blir han angrepet av skoleledelsen fordi han synes til digitale premie-vennederer går foran elevenes læring. For meg forteller

det om et skoleverk der lojaliteten oppover er viktigere enn lojaliteten nedover, og der elevenes egenlige behov dyttes nedover i næringskalkyler. Når man skal analysere hvorfor mengden med mistroivsel og vold øker i osloskolen, kan det tenkes dette er noe av svaret. Dermed man ønsker et svar da.

Finstads egentlige forfryselse er at han i et regime hvor digitalisering er svaret på det meste, viser at det finnes flere veier til Rom, og enda verre, at han viser at autonome lærere velger de metodene som er best for elevene. Dette er selvsagt utrolig, kriteriene har ikke lenger, og Finstad er den første læreren i historien som har blitt truet med oppsigelse fordi elevene hans faktisk lærte noe.

Bjørn Revell
Lærer og skoleinspektør
bjornrevell@gmail.com

SKOLE

Tilrettevisning er ikke tvang?

■ Pål Finstad er lærer ved Trosterud skole. I en periode har han vært å bruke nettbrett i klassen sin. Da fikk han en tilrettevisning fra rektor, som betraktet dette som ordrenett som kunne få videre konsekvenser for ham.

Lørdag 9. mars beviser flere av hans kolleger i et innlegg på debattinnlegg i Klassekampen at de ikke er tvunget til å bruke nettbrett, og at skolen har metodefrihet for lærerne.

Hvis det var sant, hadde ikke rektor grunnlag for sin tilrettevisning. Men Finstads kolleger velger å støtte rektor ved å bevirke at de slett ikke er tvunget.

Det kan virke som både metodefriheten og solidariteten blant lærerne ved Trosterud skole har nok så trange kår.

Jan Henrik Bakke
Opplysningsvesenets råd, Bagn
57bakke@gmail.com

Åpna døra for Apple-film

Da Apple ville gjøre opptak i klasserom i Oslo, ble de møtt med åpne armer. Utdanningsetaten ville «vise frem Oslo-skolen globalt».

SKOLE

Håvard Tjørdal, Knut Gjermø Olsen

■ «Vi er positive til at Apple beskriver hvordan Oslo-skolen bruker teknologi for å fremme læring og mestring.»

Det er 16. mai 2023, og digitaliseringsjef Trond Ingebreten i Oslo-skolen svarer på en henvendelse fra Apple. De vil sende et team fra London til Oslo for å lage en film om iPad-bruk i skolen i Oslo. Utdanningsdirektør Marte Gerhardsen svarer e-posten i kjøp.

«Forutsetningen er at dette ikke blir en reklame for iPad, men at filmen viser hvordan i bruk teknologi i et pedagogisk sammenheng», skriver Ingebreten.

Fra Apples side var det London-avdelingen for produktmarkedsføring som sto bak initiativet til filmen.

Klassekampen har fått innsyn i all korrespondanse om filmen mellom Apple og Utdanningsetaten.

Hjelp Apple å velge skoler
To uker etter at etaten har gitt tilsnitt opp, skriver Apple til Tronstred skole at de har fått hjelp fra kommunen til å finne 4-5 egne skoler til filmen.

«I samarbeid med Trond Ingebreten har vi valgt noen skoler vi ønsker å fokusere på. Her kommer dere inn i bildet» skriver Apple.

Til skole har tre skoler takket ja: Teglværket, Tronstred og Rindstad.

Apple sender skoleene og Utdanningsetaten et elektronisk på en tidligere film de har laget. Den handler om en skole i Skottland som har valgt iPad.

«Med det store utvalget av funksjoner og læringsressurser stakk iPad seg ut som det beste verktøyet for undervisning og læring, betyr det i praksis som følger filmen.»

tida. Er dette noe dere kan tenke dere å være med, og er dere ferdig jo min neste uke for et intro-møte med Product Marketing?»

I slutten av september, etter at Apple har vært på besøk hos Utdanningsetaten for å fortsette film-innspillingen, skriver en kommunikasjonssjef i Oslo-skolen til selskapet at hun håper Apples film kan gjøre noe med det ryktet til nettbrettene.

«Det pågår jo en heftig skjerm-debatte for tida, og det hadde vært veldig fint for oss å kunne bruke filmen som et argument i undervisningen på skolen våre.»

— Markedsføring
I oktober 2023 reiser Apples reklamefolk fra London til Oslo. De tar opptak av elever og lærere ved Rindstad, Teglværket og Tronstred skoler. I tillegg intervjuer Apple digitaliseringsjef Ingebreten.

I etterkant kontaktet Ingebreten Apples utendørs, som er kreativ produsent for de europeiske forretnings- og utdanningsmarkedene.

«Tanken for a very professional conducted interview on Monday. Quite an impressive 'big you guys' skriver Ingebreten.

Når undervisningsråd Julie Rønne Møllgaard (H) i februar i år svarer på et skriftlig spørsmål fra Jonn Fjellvold (H) om hvorvidt filmen er en reklame for iPad, skriver hun følgende:

«Selv om filmen slik sett vil ha en form som ligner en informasjonsfilm, er det naturlig å si at Apples formål er å bruke filmen til å markedsføre sine produkter»

Ville vise Oslo globalt
Apple sier at de ikke har noen talperson i Norden, og at de derfor ikke kan stille til intervju. Klassekampen har bitt om intervju med nordmenn som var involvert i å lage reklamefilmene, men får beskjed om at det er «company policy» at disse ikke får utta-

SKJERMSTRIDENS EPLE
Klassekampens informasjonsblad om digitalisering i skolen.

le seg. Apple har heller ikke svart skriftlig på Klassekampens spørsmål.

Ipadd-filmen er ventet å bli lagt ut på Apples nettsider i nærme framtid. Klassekampen er kjent med at filmen er vist fram for Utdanningsetaten.

Digitaliseringsjef Trond Ingebreten vil ikke stille til intervju, men svarer på Klassekampens spørsmål per e-post.

«Har Oslo-skolen vært med på en rekke møter for Apple?»

«Vi ønsket å vise fram Oslo-skolen globalt, ved å innlemme oss i verdens ledende læringskatalog i skolen.»

«Stiller dere opp betingelser for å gjennomføre et bildeprosjekt i framtiden?»

«Vi vurderer alle henvendelser og mulige samarbeidsprosjekter fra nært opplyst og andre. Vi kan verken avslå eller forhandle godkjenning slik eventuelt forespørsmål fra Apple i framtida.»

Ingebreten viser til Oslo kommunens nye strategi, hvor det heter at kommunen skal samarbeide med forskning og innovasjonssiljøet, næringslivet og andre offentlige aktører om å utvikle ny kunnskap og læring.

«Er det utdanningsetaten oppgave å sponsorere møter eller å gjøre noe i skolen?»

«Vi har et ansvar for å lønne medietilbudet så vi oppretter at dette framtidige samarbeid, lærere og skoler på en måte vi ikke kjenner oss igjen i. Digitalisering i skolen blir et framtidig som en støtte for pens og bøker. Slik er det ikke, og i Oslo-skolen skal barn og unge bruke pens, lese bøker og bruke læringskatalog.»

grunngitt ved Klassekampen.no

DRØMMEFØRER: Trond Ingebreten, digitaliseringsjef i Oslo-skolen, var positiv da Apple ville lage en film om iPad i klasserommet.

Foto: Klassekampen & Knut

SKULE

Scientisme

■ Den siste tidens hendinger på Tronstred skole er ein naudsyn konsekvens av norsk skulepolitikk og ideen om ein forskningsbasert skule. Ideen om forskningsbasering vil kunne føre til avmakt. Avmakta oppstår om det blir ein til ein forhold mellom praktisk kunnskap og forskning. Om det berre er forskning som kan uttrykke praktisk kunnskap vil det ikkje vere mogleg for læraren å uttrykke kunnskap basert på kva dei kjenner som vesentleg og meningsfullt for eigen praksis.

Mobil eller iPad i skulen er eit godt døme. Vitskapleg sett veit vi svært lite sikkert om effekten av iPad når det gjeld læring for den enkelte, etiske omsyn i klasserommet og samfunnsmessige konsekvensar. Likevel er både vitskaplege IKT-optimistar og -pessimistar på ballen. Med skrittikker

forskningsbasert haldning blir lærarane sendt i stadig nye digitale retningar i eit akselererande tempo. Med seg på laget har denne forma for vitskap gode intensjonar, økonomiske interesser og ei skuleleiing som av omdømebygging og foreldresamarbeid vil gjere skulen forskningsbasert og forbetra.

Ein av konsekvensane er at vitskaplege og omdømebaserte påstandar vert forstått som normative ideal ein kvar lærar skal følgje og om læraren ikkje oppnår resultata av å følgje oppskrifta så er det læraren som er feilen. Sjølv om læraren skulle meine at det er læringshemmande eller moralsk gale å bruke oppskrifta, er det ingenting han kan gjere. Han kan berre argumentere ut frå praktisk klokkskap.

I ein slik skule vil det læraren kjenner er rett og verkar, ikkje lenger legiti-

merast som sant. Vitskapleg informasjon har hierarkisk sigra over visdom og praktisk klokkskap. Læraren har mista autoriteten til å meine noko som helst anna enn å vere den som skal gjennomføre det vitskapen seier for å halde på skulens omdøme.

Fleire spor etter lærarstemma og meir autoritet til læraren. Det er rett og slett ikkje mogleg i ei forskningsbasert utdanning som uttrykker eit ein til ein forhold mellom vitskap og praktisk kunnskap, og som ikkje anerkjenn grensene for kva vitskap ikkje kan sele noko om. Ein alternativ posisjon er å arbeide for ein kunnskapsorientert skule, ein visdomsorientert skule, ein meningsfull skule, ein praktisk klok skule, eller rett og slett ein god skule.

Knut Ove Aesø

Professor i filosofi ved Oslomet

knas@oslomet.no

Påskeferien starter alle våre lærings- og helgeseminarer påskeferien. Lages utgave lørdag 30. mars

Vi ønsker alle en riktig god påske!

KLASSEKAMPEN

KLASSEKAMPEN

TRØSTE OG BÆRE

I en ny boks leverer enkle ideer til å slippe julekulen fra, selv om hun får anke etter utgangen til USA.

BLOKKBLIKKET

Maria Navarro Skaranger om livet og døden blant folkene i drakthytten.

... i tillegg kan du løse deg med årets påskekrystall og et stort påskekrystall.

VANT SLAGET

Julian Assanges støttesjef har nå ikke å slippe julekulen fra, selv om hun får anke etter utgangen til USA.

LUKAS GRAHAM · CHRIS HOLSTEN · JOHN NEWMAN · SONDRE JUSTAD · JULIE BERGAN · KAZ POSTGROBYGGET · VICTOR LEKSELL · OG BOYS · ADEN FØYEN · LILLE VERN · MARCUS · SKAAR · YLVI

Ordningsnummer på forretningskortet kan brukes som billett, kunnet og billettene kan brukes. Se på kortet. **KORTET ER EN BILLET**

TAKKE FORRETNINGSTILBYER: Enn brodd og to fisk. På langfredag ble vi at han ble spikert til korset. Så kan det gå. Det var munden Dionysos som på 700-tallet ble bygd å reise årsdøl etter Kristi fødsel. Så kan 1000-tallet har denne rekken: munden var i allmenn bruk, men trilogi rekke Dionysos nokon år før. Jesus var nok fødsel minst seks år tidligere.

Alle kan gjøre feil. Og på politiet. I påske er det først nasjonal vepser etter et ny transelvandring fra PST. Det kan være at det er klokt, men ha i mente at etter det ble innført medlemsvaping i 2014, hadde politiet 62 vådenskott på fem år, der sju av de femte til personskader. Visa du møter på loven i påske, kan det være lurt å ha på seg. Er ønsket de Norge og Oslo, Trondheim skole er en skole som ble løst fram av Utdanningsdepartementet, skrev han, og la til at de syntes det var stas. Flere foreldre reagerte på skismaet som tilkalt inn i Tron-

Kenneth Sjøveid

VERDT Å VITE

■ Mens andre feier påske med religiøse prosessjoner, leser nordmenn bøddige kristetker. Vår tradisjon kan spores tilbake til Nordfri Gring og Nils Lier spensingsrommen «Bengestaget plyndret inn» fra 1923, hvor handlingen er lagt til første påskekveld og foregår på påskekveld. Boka ble markedsført med annonser i Aftenposten som fikk det til å se ut som om laget faktisk var plyndret, ve-

Personvernombud Morten Haug Frøyen til en forelder om Apples filming i skolen:

Det er vurdert og go dkjent helt til topps i etaten, noe vi andre ikke er særlig glade for, for å si det pent.

Verken juristene eller personvernombudet klarte å stoppe ledelsen i Utdanningsetaten da Apple ville filme i klasserommene.

SKOLE

Erikund Vitvedal, Krest Gjerseth Olsen

■ «Flaut», «tov» og «helt på trynet». Slik led dommen fra personvernombudet i Oslo, Morten Haug Frøyen. Han prøvde å gripe inn for foreldrene i samtykkeeskjemmet Utdanningsetaten hadde sendt ut. Som Klassekampen omtalte i går, skulle dette skjemaet gi Apple tilgang til å bruke opptak av skolelevere i sin reklamefilm for iPad. Frøyen le ingenting innelkan da han ble kontaktet av foreldre. «Dess skal selvsagt ikke samtykke til det neste dere har fått», skrev han til en av dem. «Jeg tror heller ikke jeg vil samtykke til noe som helst i regi av Apple.»

«Helt på trynet» Det var i oktober at Apples reklamefilm reiste fra London til Oslo for å spille inn film. Da hadde tek-giganten fått hjelp av Utdanningsetaten til å velge ut tre skoler som egnet seg. Men før å kunne filme på skolene var Apple avhengig av at lærere og foreldre signerte på samtykkeeskjemmet. Like før høstferien mottok foreldre på Trondheim en melding fra rektor. «Apple lager en skolefilm fra forskjellige land hvert år. Er ønsket de Norge og Oslo, Trondheim skole er en skole som ble løst fram av Utdanningsdepartementet», skrev han, og la til at de syntes det var stas. Flere foreldre reagerte på skismaet som tilkalt inn i Tron-

IPad i Oslo-skolen

■ 40 prosent av norske grunnskoleelever, 252.000, er utstyrt med sin egen iPad. Bare i Oslo-skolen finnes 52.000 iPads.

■ Regeringen ønsker å bruke den «kritiske digitaliseringen», i høst kommer Skjermbruk-shaget rapport.

■ I en serie saker har Klassekampen skrevet om Apples involt i norske klasserom.

Klassekampen i går

SELVKNITIKK: Digitaliseringsagent Trond Ingebrigtsen, her under et foreldre-

nøte på Trondheim skole, vedgår at prosessen med samtykke til Apples filming ble feil.

Blir korrupsjonsjeger

■ Tidligere LG-leder Gerd-Liv Valla har fått nytt verv som korrupsjonsjeger i Fair Play Norge i Oslo og omegn, hvor arbeidstaker og arbeidsgiverstall går sammen for å bekjempe arbeidsdiskriminering. Oppnevning hadde FN-ingen tenkt å slippe av, men jobben ble for fristerte, sier hun til VG. sive

Har dårligere råd i påske

■ Påske og dyrtid har vært mange. Helt 45 prosent av barnfamilier sier de har dårligere råd i påsketiden i år enn før. Er, viser en levetidsundersøkelse som Opinion har utført på vegne av Røde Kors. En av spørsmårene er: Hvor godt vil påskeferien på grunn av personlig økonomi. sive

ten kommunikasjonsrådgivere, som fortalte at det var kommet reaksjoner på samtykkeeskjemaet.

Sært forell en ny versjon. Denne var mindre langsgående, men fortsatt på engelsk og utligningslig for mange foreldre. Den ble sendt ut.

17. oktober, to arbeid dager før filmingen skulle finne sted, fikk Utdanningsetaten en norsk oversatt versjon. Men da mente juridisk direktør Merck at det var for sent. Han skrev til Apple ut det var ubehag ut skjemaet ble sendt ut på engelsk.

«Det har medført at personvernombudet er enda mer opptatt over prosjektet og at foreldre reagerer på nytt», skrev hun.

March viste til at de allerede hadde sendt ut til skjemaet. «Det norske skjemaet kan

forbeholdes de foreldrene som spesielt har om en norsk versjon, skrevet den juridiske direktøren.

Egen versjon til sjelen I tillegg til elever og lærere ved de tre skolene, filmet og intervjuet Apple digitaliseringsagent Trond Ingebrigtsen i Utdanningsetaten.

Mens foreldrene signerte på de omstridte engelske versjonene av skjemaet, ventet han på den endelige, norske versjonen. Den var enda ikke klar da intervjuet med Ingebrigtsen fant sted, men Apple lovet at de ikke ville bruke opptaket til noe med mindre han signerte i etterkant.

Etterpå ha Apples produsent om et signert samtykkeeskjemmet, men Ingebrigtsen fikk omgitt til å vram på en norsk versjon.

«I'll sign as soon as the Norwegian version is OK, and that everything is going well with the Schools».

Ipod-filmen er ventet å bli lagt ut på Apples nettsider i nærmeste framtid, og Klassekampen er kjent med at fil-

men er vist fram for Utdanningsetaten.

«Vårt ansvar» Ingebrigtsen skriver til Klassekampen at staten har tatt selvkritikk for at prosessen med samtykke ble led og at de har lagt ut rutinen. Han skriver at det var naturlig at han undertegnet det norske skjemaet, og at innholdet var da samme som i det engelske.

Ingebrigtsen beklager at det norske skjemaet kom for sent på plass til at det ble sendt ut til foreldrene. «Utoverfor valgte dere å gjennomføre prosjektet selv om personvernombudet ha dere la ture!»

«Vi hadde dialog med personvernombudet i forbindelse med filmen, og endret bla. samtykkeeskjema etter at personvernombudet tok kontakt. Hvern vi samarbeider med et vårt ansvar».

Personvernombud Frøyen sier til Klassekampen at han var fornøyd med justeringer Utdanningsetaten gjorde i prosjektet og at han godkjenner et godt samarbeid med etaten.

«Det er nettopp derfor jeg kan tilfalle meg å formulere meg på den måten, sier han.

grogro@klassekampen.no

Barnehage, skole og omsorg -
EN GULLGRUBE FOR MILLIARDER OG EIENDOMSSPEKULANTER?

KULTURHUBET | Oslo | tirsdag 9. april | kl 18 - 19
Arrangements til og ut av etaten.

Mike Lewis, CICTAR, mottok en valgt av norske barneleideeierdommer til global media. Lewis er internasjonal ekspert på utleide av eiendomspekulanten og bruk av skatteplaner i utleide.

Eksperter med representanter fra Tax Justice Norge, taksonom Balan fra Sverige og Utdanningsforbundet.

Tilsvarende med representanter fra Fagforbundet og Utdanningsforbundet.

Mette Nord, leder i Fagforbundet, arbeider med.

Skann QR-koden for mer informasjon om arrangementet.
for velferdsstaten
www.velferdsstaten.no

KLASSEKAMPEN

IDEER

I LÅNTE FJÆR

Ifølge forfatter Andrew McMillan bedrev Margaret Thatcher en form for drag.

SIDE 60 OG 61

Streberne anmelder smøstoff

KULTURUKA

FOLKEFIENDER

Er sivil ulydige klimaaktivister vår tids svar på Dr. Stockmann?

MARIEN LAUVSTAD, SIDE 56 OG 57

BOOKMAGASINET

KJØP OG SALG

Kan man bli elsket for 40.000 om dagen, spør Asta Olivia Nordenhof.

Voksne kvinner, foren dere

Kvinner i sin beste alder tar sin plass på skjermer og i bøker. Hva kan de lære oss?

DOKUMENT, SIDE 16 TIL 19

Håpet om å vende hjem

Sakher Asaad i Jordan tar fortsatt vare på nøkler til bestefarens gamle hjem i Palestina.

SIDE 26 TIL 29

Foreldre varslet Utdanningsetaten:

Ble advart av Oslo-rektor mot å ytre seg offentlig

Tekgiganten Apple fikk lage reklamefilm med Oslo-elever. Rektoren forsøkte å presse kritiske foreldre til taushet.

SIDE 10 OG 11

Det er utrolig leit å høre at dere ikke kommer på møtet med oss. Håper dere vet konsekvensen av å ikke ville gå i dialog med skolens ledelsen før dere får på trykk innlegget deres i Aftenposten. Innlegget inneholder mange usannheter og skaper utrygghet blant lærerne våre. Jeg har mine antagelser på hvor informasjonen om skolens indre anliggende er kommet fra. Vi er nå usikre på hva som for hva som kan bli det neste som skal diskuteres i pressen. Du vet sikkert hva en slik ytring i avisa kan bety for lærerrekutteringen til vår skole som har strevd med omdømme i mange år- noe vi er i ferd med å snu. Motivasjonen hos ledergruppa får seg også en knekk nå. Vi synes det er rart at dere ikke skriver om alle de gøyne tingene vi gjør på skolen. Vi er i tett dialog med FAU om dette. Vi beklager igjen at dere som foresatte ikke velger å gå i dialog med oss, men velger å ytre dere i Oslos største avis. SKOLENS LEDELSE HAR HAR ALLTID SIN LOJALITET HOS ELEVENE.

Mvh ledelsen på
Trosterud skole ved
rektor Lene

Nyheter

mernytt@klasselampen.no

VERDT Å VITE

■ Spoler alert! Du som har sett den Oscar-kandidat filmen Anni, husker nok scenen der hovedpersonen henger seg i et viduasnet i løfteranalt. Men du som har sett filmen, vet også at det som utlever i løfteranalt, ikke er spesielt morsomt. Hvorfor vi er nå er egentlig er redde, har forskere fra Åhus undersøkt. Ifølge studien blir humor og overbevisningsmekanismer, der såkalte endogene spoler med en beroligende effekt motvirker kaskaden av stresshormoner involvert i tryk. [see](#)

SEKYMRA: David Vimo Garner, Stojan Vranjesovic og Enval Amli mener å ha sett stor utveking i barna sine etter at de fikk Pål Finstad som lærer. Her er de i skolegården på Trøstend skole i Odu.

Slår ring om barnas lærer

Lærer Pål Finstad får ikke fortsette i jobben ved Trøstend skole etter at han varslet om ledelsen. Foreldrene protesterer.

SKOLE

Håvard Ytredal, Knut Gjerveth Olsen (tekst), Rikke Loe Hovdal (foto)

Klasselampen 7. mars

■ – Sjef, går det greit om vi bare slutter her og prøver litt spør Stojan Vranjesovic. Mannen i vestlapp på Haugerudcenteret nikker ja. Det Vranjesovic, Enval Amli og David Vimo Garner vill prate om, er at barna deres ligger an til å miste kontakt med sin lærer. De går i første klasse på Trøstend skole, som ligger like bak skolegården.

Fra nyttår blir lærer Pål Finstad flyttet fra Trøstend til en annen skole i Odu, mot sin vilje. Klasselampen skrev i mars om at Finstad fikk en skriftlig advarsel etter at han valgte å ikke bruke iPad i undervisningen i en periode.

Trøstend skole

■ Læreren Pål Finstad og Mari Volanes Fjeldstad varsl, sammen med tre andre, som dårlig arbeidsvilkår og ledelsesproblemer ved Trøstend barneskole i Grorudalen i Odu.

■ Finstad er nå bedt om å forlate skolen, sier Fjeldstad.

■ I mars skrev Klasselampen om at Finstad hadde fått en skriftlig advarsel av rektor Lene Rønning-Ammesen fordi han i en periode valgte å ikke bruke iPad i undervisningen.

Begrunnelsen til Finstad var at elevene sluttet med å lese og skrive da han tok over. Nå har de fått tilbake skolen, sier Fjeldstad.

■ Hun mener flyttingen er gående på et annet varsel, og har klager det inn

300 fjellrever født i år

■ Det ble født over 300 fjellrever i 2024, og Miljødirektoratet vurderer ikke lenger bestanden som kritisk truet. Likevel er forskere bekymret for innval og skadelige graver. Derfor er 29 valper fra utstillingene satt ut i en stor skole i region av gener og reduserte barn for innval, skriver NINA i en pressemelding. [se](#)

SAMLET: På julevisningen i år måtte foreldrene takke av en lærer de aller helst skulle beholde.

– I denne utstillingen har de ikke hatt barna i fokus, sier Vranjesovic.

– Hva har de ønsket på skole? Vi tre skoleledere og Undanningssetaten har tatt valget de syntes var best. Det er en ekstremt uproduktivt oppførsel.

Skjedde etter varsel

Finstad er kjent med at Klasselampen omtaler saken og at foreldrene uttaler seg, men ønsker ikke selv å bli intervjuet.

Også Mari Volanes Fjeldstad, som er musikkleder og leder styrkekorsteatret på skolen, fikk på et tidspunkt beskjed om at hun skulle flyttes.

– Dette skjedde etter at Pål og jeg sammen med tre andre sendte Undanningssetaten et varsel om ledelsesproblemer og dårlig arbeidsvilkår ved skolen, sier Fjeldstad.

Hun mener flyttingen er gående på et annet varsel, og har klager det inn

til Diskrimineringsnemnda. Fjeldstad slapp til slutt å bli flytta. Hun var ikke berørt for Undanningssetaten smidde, men har merket seg at det skjedde etter at foreldrene engasjerte seg.

I et brev, som alle med barn på skolen kunne signere, har over hundre foreldre Undanningssetaten om å søke i flyttingen av både Finstad og Fjeldstad.

«Vi vil uttrykke et sterkt ønske om at lærer lærer bli flyttet bort fra skolen mot sin vilje, og at det i stedet blir jobbet grundig og systematisk for å skape et godt arbeidsmiljø», heter det i brevet.

Trekker fram iPad-grep

Grorudskoleleder Morten Røfbo i Undanningssetaten i Odu sier at kommunen ikke kan si noe om saken.

«Vi kan ikke kommentere dette, da det er forhold som er mellom oss som arbeidsgiver og medarbeiderne», skriver han i en SMS.

Foreldrene på Trøstend skole

Skoleledelsen og Utdanningssetaten har tatt valget de syntes var best.

Foreldrene på Trøstend skole

Foreldrene til 17 av barna i klassen til Finstad sendte i tillegg et eget brev til skolen hvor de ga ham sin fulle støtte.

«For oss som foreldre er det svært viktig at Pål forblir kontaktlærer for klasse 4A», heter det i brevet.

Foreldrene trekker fram at Finstad valgte veikk iPad i undervisningen i en periode og skreiv at det var et godt grep som de støttet fullt ut.

I advarelsen Finstad fikk etter iPad-grepet heter det at det er et «kritikkverdigg og brudd på dine plikter som arbeidsgiver å ikke bruke digitale læringsverktøya».

Mener det funka

Den gang sa Finstad at han har brukt iPad tidligere, men at «den restriktive bruken i høst var et taglig valg jeg gjorde som en tilpassing til elevenes, som sluttet med å lese og skrive».

Han motiverer barna. Det er mye mer læringslyst. Dattera mi hadde ham, og sønnen min har blitt mye flinkere, sier Amli.

Foreldrene gir Finstad ros for å ha lagt veikk iPaden og sier at det var barn som ikke kunne skrive noe mer som kontaktlærer. Alle de tre mener å ha sett en positiv utvikling etter at Finstad ble kontaktlærer der.

Sønnen min har blomstret under Pål. Nå lover han kontaktlæringsoppgaver i matte, sier Garner.

Og sønn er det med mange. Sønnen min har plutselig begynt å be læreren om vanskeligere oppgaver. Og Pål tester ham med spørsmål, som han klarer ut av seg, sier Vranjesovic.

Behersker klassen

De tre forteller at sønnene deres har hatt en ustabil besvarelse på skolen. Først ble tre klasser slått sammen til én, som hyppig lærerbytte. Finstad, som tok over klassen i august 2023, er den fjerde kontaktlæreren de har hatt.

Da Finstad tok over, var klassen preget av usro og mobbing, ifølge foreldre.

Pål behersker klassen. Barna følger seg trygge, og det er godt gjort når det er så mange barn med stikk motstandsbeholdning. Nå gir barna hverandre komplimenter i stedet for å se etter noe å plukke på, sier Vranjesovic.

SOLVEIGS SALT

Solveig Jomfru. Bildet er det som er på i boken.

Å kalla einnann horesoner er ein velkjend mannleg mobbemetode.

Barnet ved barmen

Av alle dei utrolige ting kristendommen vil ha meg til å tru på, er barnet i krybba det verste. Kvern ville ta ein sønn som ho med fater for sitt eige liv nettopp hadde prøva ut av kroppen sin, og leggja han frå seg i sjøfretsar og høyrus! Det måtte vera ein som allereie var død, som ei ung jente hadde fødd i dalsend og teke livet av for han rakk å skrika. Ho ville berre gøymsla han under høyet til ho fekk omfidd seg. For dette måtte aldri i verda nokon få vita.

At Maria skal ha vore «jomfru», er det mest verste. Ikke så mykje fordi det er naturstrøking som berde det strir mot loqløken i fortellinga, at Gud steig ned til dei lagaste menneska på jorda. Det eneste teologane har oppdaga ved å gjera henne til eit utrolig utrolig, og dei som over det jordiske svangerskapet med eit himmelsk mirakel, er å redusera henne som menneske og gjera henne til eit knepphusst symbol. Samtidig har dei avskilt seg sjølv som ein flokk med potterbakke kokener som ikke ukar tanken på at medresene deira har ten.

DEFINITIVT JOMFRU: Maria med av Samsonetti, 1640-1650.

sogt at det var nettopp det som var poenget. Dermed det hørt til straff og straining, slik skikken var, hadde det vore heftig i samsvare med den dødsstraffe overfor jenter som dei elles var så stulle av.

I alle fall hadde den utrolige tilbedings av rønt alvor vore bølgt til sides av kristendommen blei lovgitt, og endelig den einaste verkelege religionen. I staden for å messa i kor at Jesus Kristus var «sladd av jomfru Maria», kunne kyrkjelyden vore sett til å loptina «Maria», kunne kyrkjelyden vore sett til å loptina «Maria», som var eller for menneskehandelen. Det hadde gjort oss alle til betre menneske.

Tenk berre for eit Herren under det hadde vore om ei soddelle fra ein valdeleg, sjok og skiten hore-kunde hadde blitt det faderlege opphavet til verdens frelsar! Og tenk for eit kyststykke det hadde vore for Josef å vera han som alt skitnakke prela av på, han som Maria kunne gråte ut hos da ho oppdaga at ho var gravid, han som med bare for sitt eige liv smugla henne ut av beredhet og vande bort med henne.

«At Maria skal ha vore 'jomfru', er det nest verste»

Det hadde fram til Beretelsen ein mørk kjedelig og grøtlig akkurat så vilt å smaka seg inn i ett utthos, så blei Jesus fødd. Josef tok han varlig i dei store tømmermannshendene og smugla han inn mellom klenda sine, inn på det nakne og varme brystet. Like varlig la han den elste sønnen kring Maria og drog henne inn til seg. Han måtte nesten le, for han var så letta at han smyget han høyde englene syngja. Her ligg eg, så han inn i håret beina, på ryggen i ei høyde, med jenta sin på armen og ungen vår på magen, og det er heilt topp!

Like ved end det ein okse og ett sønn og gunda med mulane med i ei krybbe. Samtidig godt at og slapp å leggja han der, så Maria med minnen ned huden. Bønn! Det hadde vore heilt forberedt.

Solveig Jomfru
forfatter
av Opplysningen

Gir full støtte til omplassert lærer

VAKTBILKJE: Simon Malkenes støtter et opprop for lærer Pål Finstad. Her er han fotografert i juletrøya på Bæler med hunden Kacen.

Mer enn 800 personer har signert et opprop for lærer Pål Finstad. Kunnskapsministeren bør også støtte ham, mener vinner av Fritt Ords honnørpris Simon Malkenes.

SKOLE

Av Brundvold (tekst), Christopher Olsson (foto)

«Jeg ble med å beholde kontaktlæreren vår»

Det skriver foreldre ved Trosterud barneskole i Grorudalen i Oslo i et opprop som på tre dager hatt litt mer enn 800 underskrifter.

Pål Finstad blir omplassert mot sin vilje etter at han is vekk i lørdag for en periode, og han og flere andre lærere varslet om et dårlig arbeidsmiljø ved skolen.

«Vi er ganske fortvilet», heter det i oppropsteksten.

En av dem som har signert oppropet, er Simon Malkenes, tidligere lektor i Oslo-skolen, forfatter og medforfatter av Læringsprosessen etiske råd.

Jeg har signert for å støtte Pål Finstad. Og fordi jeg kjemper meg igjen i den bestemmelsen det er å være i den

situasjonen han er i. Det vil jeg av egen erfaring, sier Malkenes.

Da han var lektor i Oslo-skolen, ble han etter at han hadde gitt seg om sin skolefri-dag i media. I lørdag mottok han Fritt Ords honnørpris for å peke på et «fryktfulle» der ansatte ikke tør å tye seg for å de er redde for å skade skolens omdømme.

Vil støtte foreldrene

Klassekampen skrev 28. desember at Pål Finstad blir flyttet fra Trosterud til en annen skole i Oslo, mot sin vilje. Foreldrene til 12 av barna i klassen hans hadde da skrevet et brev til ledelsen ved skolen der de ber om at Finstad får bli.

Lærer tvangsflyttes

Pål Finstad ble for jul sendt til en annen skole fra Trosterud barneskole i Grorudalen i Oslo der han har jobbet som lærer siden 2003.

Pål Finstad og Mari Ylvenes Færevik hadde varslet, sammen med tre andre ansatte ved skolen, om dårlig arbeidsmiljø og ledelsesproblemer ved skolen.

I mars skrev Klassekampen om at Finstad hadde fått en skriftlig advarsel om at han skulle bli omplassert i en periode. Det ble sett på som endringer fra skolen, som har utarbeidet en egen plan for bruk av digitale verktøy i undervisningen.

Finstad har vært lærer ved Trosterud barneskole siden 2003. Fra 2013 ble han altså flyttet. Grunnskoleleder Morten Refbo i Utdanningsetaten skriver i en e-mal til Klassekampen at de ikke kan kommentere forhold mellom etaten som arbeidsgiver og medarbeiderne.

Tillegg til i møte Pål Finstad ønsker Malkenes å støtte foreldrenes engasjement i saken. Han sier det er noe paradoksal i at foreldre i samme sammenheng ser på som

«brøllor» som skal få det de har krav på, men at det i den saken ikke virker som Utdanningsetaten er interessert i foreldrenes perspektiv.

Foreldrene vil ha Finstad. De synes han er en flink lærer for barna deres, og det må vektes, sier Malkenes.

Det er likt arbeidsgiver som har styringsrett og har besluttet flytting derom de mener det er grunn til det.

Jeg har ikke alle detaljene i denne saken, men ledelsen løste det ved å gjøre noe med beroen. Det er en gjenganger. Det er alltid læreren som er problemet, sier Malkenes.

Uttredning Nordtun

Malkenes sier at Finstad ikke er delvis som å oppføre seg som en vanlig vurdering av en lærer. Et annet eksempel er Sandefjord-lærer Marius Andersen som ble flyttet av på måltidstingene for foreldreklager han var lærer for.

Regjeringen gikk til valg på et en tilfelleform var et av de viktigste prosjekter de skulle gjennomføre, sier Malkenes.

Ambisjonen i Hurdal-plattformen er at tilfelle, tida og makta skal bli tilbake til dem som utøver funksjonen og ryggraden i velferdsstaten, som for eksempel lærere.

Derfor mener han kunnskapsminister Kari Nensha Nordtun (Ap) og har trykkt seg om siden til Pål Finstad. Han utfordrer berne med en referanse til Star Wars.

Sir Hayre igjen styrer Oslo-skolen, et det som imperiet står tilbake. Kunnskapsministeren bør derfor støtte Finstad fordi han er ansvarlig for gjennomføring av Hurdal-plattformen og en av dens viktigste prosjekter: tilfelleform. Det skal sikre at lærerens profesjonelle verdier ikke blir overkjørt av kontrollbehovene til ledelse og byråkrater.

Det lyktes ikke Klassekampen å få en kommentar fra kunnskapsministeren i går. Kommunikasjonsarbeidet i departementet evner på vår e-post at «det er vanskelig for kunnskapsministeren å gi inn i en konkret personlig sak blant de titusen av lærere vi har i barneskole og skole».

Fremtidens fellesskole?

Simon Malkenes, medlem av Lærerskoleforbundet, står på en gåsti og holder på hunden Kacen. Han er iført en rød hette og en mørk jakke.

KLASSEKAMPEN

NY FREDAGSSIDEN

SPØR, OG DU FÅR SVAR

Hvorfor får vi dårlig samvittighet av å slappe av og se på tv? Leserne spør, og kloke hoder svarer – på våre oppussede fredagssider.

SIDE 34 OG 37

Karin Haugen skriver om Philippe Sands i **Tidens tegn** – nå på fredager.

SIDE 10 TIL 12

MUSIKKMAGASINET EGEN BEAT

I Sør-Afrika har de danset til sin egen rytme i tida etter apartheid.

Nekter å vanne ut budskapet

Adrian Zandsberg ledet polsk venstreside ut av arkene. Nå står han midt i en storm.

SIDE 16 OG 17

Kommunene får regninga

Økte trygde vil spare kommunene for utgifter til saksbehandling, mener tillitsvalgt Renate Øien.

SIDE 8 OG 9

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) reagerer sterkt på at lærer Pål Finstad flyttes fra Trosterud skole i Oslo etter at han varslet mot ledelsen.

SIDE 4 OG 5

DIN BUNADSDRØM

Bestill nå!

Bunad fra: kr 22.900

inkludert skjorte

23 29 66 70

info@norskabunader.no

www.norskabunader.no

Scan QR koden, for flere bunader

LAGBOKA

Kommode

Kongens nyttårstale inspirerte oss mange og var tidskalkulerende og presis. «For oss i familien var dette året et år da vi virkelig ble sett på prøve», sa kongen, uten å nevne erkebispedakken, statsministeren, statsministeren eller andre.

Og han la til: «Et år da vi var blitt enda mer bevisst å leve som betyr noe for livet».

Kong Harald sa at ingen får spurt for smerte og sorg. Han sa vi trenger noen skuffer inni oss for å sortere følelser og senere ansvaret for det som har skjedd.

«Kanskje trenger vi en erfaren kommode, sa trykknings og så alvorlig rett inn i kammeret.

Vi vet selvfølgelig ikke hva som gikk gjennom kongens sinn, men kanskje angret han seg på at ikke noen gruppe var tatt tidligere.

For eksempel da prinsesse Mette-Marie ble innkalt til en samtale med statsministeren. Kanskje var han tilstede i bil sammen med prinsesse Mette-Marie og prinsesse Ingrid Alexandra, som er prinsesse og landets offisielle statsminister, som kanskje seg.

Tenk om dagens 27-åring hadde blitt såkalt. Han kunne lære seg å gå på bortevisning, lære ryddighet, ha i det, lyse blå, kjøre samvittighet og føle ansvar som kongen selv vil.

Tenk om den nye skolen ble kjent med andre jernstenger, ble det på fjernt, lærte litt om livet, fant ut at skolegang er hard og at en på en by og en er innfor. Og han kunne lære seg å innføre og etter regler og sette røtter.

Freitag 3. januar 2025

Klassekampen

Tar E18-kø inn i valgkampen

■ Høyre vil vurdere å åpne kollektivtøstet på E18 for elbiler med passasjerer i Asker og Bærum selv om regjeringen har gått mot dette. – Dette blir en valgkampsak fordi regjeringen ikke er villig til å gjøre praktiske endringer for hverdagen til folk, sier Høyre-leder Erna Solberg til Budstikka. [vare](#)

Klassekampen

Freitag 3. januar 2025

Sikret finansiering i USA

■ Equinox Equinox Wind 1-prosjekt i USA har sikret seg finansiering på over 3 milliarder dollar. Prosjektet skal bygge 500.000 hjem med strøm i New York. Finansieringspakken, som låner rundt 34 milliarder kroner, ble ferdigstilt i slutten av desember, skriver Equinox i en pressemelding. [vare](#)

Hi

■ Fi
for d
Folk
per
nem
og d

Tirsdag 7. januar 2025 Nr. 5, uke 2, årgang 57 52 kroner

KLASSEKAMPEN

Venstresidas
dagsavis

KOMMENTAR BADELANDET

Nye Tøyenbadet byr på vannsklie og sju bassenger – men ingen såpebørsting.

SIDE 27

KULTUR ETTER CHARLIE

Satiren har bare fått dårligere kår etter Charlie Hebdo-angrepet i 2015.

SIDE 24 OG 25

METODEFRIHET: Summa Halmås Davud (SV), som sitter i Oslo bystyre, mener skolekyllid Julie Renne Midtgarden (H) må være for tungflyttingen av lærer Pål Finstad. FOTO: MARIE BEKKER VOLD

Lærer Pål Finstad. FOTO: MARIE BEKKER VOLD

Trøsterud-saken

■ Lærerne Pål Finstad og Jan Valerius Fjellstad varst, sammen med så andre, om dårlig arbeidsmiljø og ledelsesproblemer ved Trøsterud barneskole i Granodalen i Oslo.

■ Finstad er nå bevilget tungflytting fra Trøsterud.

■ I mars skal Klassekampen om at Finstad hadde fått en skriftlig advarsel av rektor fordi han i en periode sa seg å ikke bruke iPad i undervisningen.

Klassekampen 28. desember

det er opp til læreren og dens faglige skapen i bestemmelse i hvilken undervisningsmetode som egner seg best.

– Her er det en lærer som har villet legge vakk digitale hjelpemidler i en periode, og det har vært konflikter. Så kan det være mye ved denne saken jeg ikke kjenner til, men det ser ikke bra ut, sier Eldsvold.

Hun mener både byråden og direktøren i Utdanningsetaten må på banen.

– Født under tepet

Flyttingen har avsted kommet store protester fra flere i Skole-Norge. Et opprop for å beholde Finstad, som foreldrene i klassen startet, har så over tusen underskrifter. En av dem som har signert opp, er politisk nestleder Bjørn Revil i Oslo Frp, som er tetter og har jobbet med Finstad i 10 år. I forrige periode satte han i Kultur- og utdanningsutvalget og er i dag vararepresentant i bystyret. I et debattinnlegg i Klassekampen 31. desember skrev Revil at Finstad er en av de dyktigste lærerne han har jobbet med.

– Dette er en lærer som har hatt gode resultater med undervisningsmetoden, så vil de flytte ham til en annen skole, sier han.

Brevil oppfordrer til byråden og direktøren i Utdanningsetaten er klar.

– Man må gjennomgå måten vi lærer på, og det er viktig at vi har en debatt om dette, og det er viktig at

valgsrutinene blir gjennomgått slik at det er trygt å være, sier Revil.

Han frykter saken kan skremme andre fra å være og mener det er et generelt trekk ved Odelskolen at problemer ikke blir tatt tak i.

– Under det første lyrdet, så var det ganske mange tilfeller av vold og trusler i Odelskolen som ble behandlet. Statistikken viser at det er rundt 2000 tilfeller i året, så er det 25 som blir politianmeldt. Vi er helt avhengig av at lærere tør å si fra når ting ikke er på stell, sier han.

– Rett til å si ifra

Oppå på tingene har saken om Pål Finstad blitt løftet. Høge-Rue Nyholt (R), leder av Stortingets utdanningskomité, har rett kunnskapsminister Kari Noss Nordman (Ap) skriftlig spørsmål om saken.

– Så jeg vet at ministeren sikkert vil si at hun ikke vil kommentere enkelttilfeller, men Skole-Norge er også en viktig miljøfaktor. Jeg synes dette viser store problemer som trekk ved Skole-Norge, sier Nyholt.

Hun mener saken dreier seg om to ting: metodefrihet og varslerværn.

– Her er det en lærer som har gjort det lærer skal gjøre: sett en vurdering av elevene og en gruppe av og sett at det er ting de må jobbe mer med. Det ligner på læreren i daglig skole, så er det en vurdering, sier Nyholt.

Hun peker på den pågående stillingskonflikten, som skal gi offentlig ansatte større frihet i arbeidstiden.

– Den skal forsterke det at lærerne kan uttrykke seg, sier hun.

Nyholt understreker dessuten at lærere som varslere, skal ha samme vern som andre varslere. Hun mener statskassen må gjøre det tydelig at hun står sammen med lærerne for å bygge opp denne metodefriheten.

– En prinsipiell uttalelse til støtte for lærere som velger å bruke sitt faglige skapen, vil være et tydelig signal både til lærere og skoler, sier hun.

Byråden skolekyllid Julie Renne Midtgarden eller direktøren i Utdanningsetaten Marte Gerhardsen hadde anledning til å stille et spørsmål med Klassekampen i går.

Kommunikasjonsministeren i Kunnskapsdepartementet skrev tidligere denne uka at «det er vanskelig for kunnskapsministeren å gå inn i en konkret personsak».

[mailto:kontakt@klassekampen.no](#)

Reagerer sterkt på behandling av lærer

Saken om lærer Pål Finstad, som blir flyttet fra Trøsterud skole etter å ha varslet, skaper furor både i Oslo bystyre og på Stortinget.

SKOLE

Edvard Vinterdal

■ – Jeg blir veldig bekymret når jeg hører at man skal omplassere en lærer med sin vilje. Jeg har ikke hørt om noe liknende, sier Summa Halmås Davud (SV).

Hun leder Kultur- og utdanningsutvalget i Oslo bystyre og varslere at hun vil styre skolekyllid Julie Renne Midtgarden (H) om beslutningen om å omplassere lærer Pål Finstad. På mandag

må Finstad møte på jobb på en ny skole, etter at han mot sin vilje ble flyttet fra Trøsterud skole.

Beslutningen om å flytte han kom etter at han og åtte andre varslere om skoleledelse og arbeidsmiljø.

Klassekampen skrev i mars at Finstad mottok en skriftlig advarsel etter at han for en periode valgte vekk iPad i undervisningen. Han hadde ak-

kurat overtatt en trofjellskole som gikk med å lese og skrive og måtte da vite hva nytte av å bruke penn og papir.

Metodefrihet

– Jeg tror at det er mange lærere som synes det er svært problematisk å lære om lærere som har valgt vekk iPad i undervisningen. Det er viktig at

Foreldre reagerer på Ipad-reklame fra Oslo-skole:

Det er rett og slett litt kvalmt

En lærer måtte slutte ved Trøsterud skole i Oslo etter Ipad-konflikt med rektor. Den samme rektoren hyller Ipad i en ny Apple-reklame. Det faller i dårlig jord hos foreldre med barn på skolen.

SIDE 8 OG 9

WILL TITTEL: SA JERNHJERNEN FRA
NEW YORK. MEN AS APPLE COM

Nyheter

innmating@klassekampen.no

VERDT Å VITE

■ Brasil har mer enn 100 millioner mennesker. På norsk blir det noe sånt som karnevallstøt sesongbætte-veler, og de er i ferd med å få nettskatt i Brasil. Magre galskaper blir fylt som et nøyaktig ikon med egenskaper som mange brasiliansere identifiserer seg med. De har stor motstandskraft og tåler motgang med et smil, over.

Foreldre kjøper ikke Apple sin suksesshistorie

Da Apple ville lage film fra Trosterud skole, prøvde foreldre å stoppe innspillingen. Nå reagerer de på hvordan Apple framstiller skolehverdagen.

SKOLE

Av Øyvind Øster (tekst)

■ Trosterud skole i Oslo er i hardt vær etter avsløringen om at kontaktlærer Pål Finstad måtte være i sin stilling etter en konflikt med ledelsen etter at han flyttet undervegs fra iPad til papir i en tredje klasse.

Skolen spiller også en hovedrolle i en Apple-reklamefilm om iPad i skolen, som ble publisert i januar. Flere av skolens lærere reagerte kraftig på hvordan skolen framstilles i filmen.

– I filmen ser alt så flott ut. Samtidig vet vi at kontaktlærer Pål Finstad, som valgte penn og papir framfor iPad med gode resultater, tvinges flytte, sier Wambui Wambui.

Finn er en av foreldre ved Trosterud skole som reagerer på Apples reklamefilm om iPad i skolen, som ble publisert i januar.

De fem gikk sammen om å skrive en kronikk i Adresseavisen. Målet var å hindre at skolen og utgangene deres skulle bli brukt for å markedsføre produktene til et av verdens største selskaper.

I reklamefilmen, som ligger på Apples nettsted, skryter en rekke ansatte i Oslo-skolen av hvor godt iPad fungerer som pedagogisk verktøy. Robert Bråthen, en av de andre foreldrene, fikk en dårlig følelse av filmen.

– Det er rett og slett litt kvæst, sier han.

KRITISK TIL OSLOSKOLEN: Vanda Kevser, Øyvind Øster, Wambui Wambui og Wambui Wambui har barn på Trosterud skole, som spiller hovedrolle i en Apple-film. De har mange spørsmål om prosessen, sier Kevser.

De fem foreldrene forteller at de fortsatt sitter igjen med ubesvarte spørsmål.

– Hvor tok initiativet til denne filmen? Hvis skal den brukes til? Hvis er den for? Vi har fortsatt ikke fått svar, sier Kevser.

En annen historie

Som Klassekampen skrev tidligere presenterer filmen som en av flere suksesshistorier

Er det så farlig å gi en barn?

Øyvind Øster, tekst

de vært positivt og heist på iPad, hadde han fått litt spørsmål Wambui.

Skrev kronikk

Allerede da barna kom hjem med smarttelefoner fra leksgutten i november i 2012, reagerte de fem foreldrene.

Med små bokstaver, og på engelsk, sto det at de ved å undertegne, ga Apple den absolutte og ubegrensede retten og tillatelsen til bildene av barna over hele verden og i all framtid. Personvernombudet i Oslo kommune kalte skjemaet «elt på trynet». Senere fikk foreldrene et mindre inngripende skjema på engelsk. To arbeidsdager før filmingen ble det på norsk.

– Hvis du har barn på en av skolene i Oslo, kan du bli tvunget til å underskrive et skjema som gir Apple rett til bilder av barna over hele verden og i all framtid. Personvernombudet i Oslo kommune kalte skjemaet «elt på trynet». Senere fikk foreldrene et mindre inngripende skjema på engelsk. To arbeidsdager før filmingen ble det på norsk.

I Adresseavisen spurte de Oslo-skolen: «Hvem er dere lojale med? Eleverne eller Apple?» Trosterud skole, som har en av skolene i Oslo, kan bli tvunget til å underskrive et skjema som gir Apple rett til bilder av barna over hele verden og i all framtid. Personvernombudet i Oslo kommune kalte skjemaet «elt på trynet». Senere fikk foreldrene et mindre inngripende skjema på engelsk. To arbeidsdager før filmingen ble det på norsk.

Troil satte gassrekord

■ Troil-ledet i Nordtjønne satte produksjonsrekord for gass i 2024, opplyser Equinor. Fellet produserte 42,5 millioner standardbakkometer gass i 2024. Det er en økning på nesten 10 prosent fra den forrige rekorden i 2022, opplyser selskapet i en pressemelding, over.

PÅ FILM: I Apple-filmen fra Trosterud skole forteller elevene Ida Auland og rektor Lene Rønning-Andersen om hvor godt hun synes det har fungert å bruke iPad i undervisningen.

FOTO: ILLUSTRASJON FRA APPLE

høst skole, men Spjældnes er ikke overbevist.

– De har vist at ledelsen ikke legger noe elevene, sier hun.

Men hun mener det ikke er for sent å snu.

– De har de fortsatt muligheten til å vise det i praksis ved å flytte Pål Finstad tilbake.

iPad i skolen

■ 40 prosent av alle norske grunnskoleelever har skoleeier iPad, viser en undersøkelse fra Apple. I Oslo skole ble det 52.000 iPads.

■ Undervisningsutvalget i Oslo i 2023, nå er den publisert.

På Trosterud har ikke alle råd til det, forteller Rønning-Andersen.

Rektor svarer

Trosterud-rektor Lene Rønning-Andersen vilge å svare Klassekampen på e-post. Hun kommenterer ikke tvangsdokumentasjonen av Pål Finstad.

«Saken kan jeg ikke kommentere, fordi det er en sak mellom en medarbeider og Undervisningsutvalget».

Hun avslutter at skolen har vært skjønt framfor papir.

«I våre klasserom bruker vi både blyant, boken og skjermen», skriver hun.

«Vi har opplevd en positiv utvikling i læring på Trosterud. Vi har jobbet systematisk med læring, de siste årene, og ut i et høyt nivå gjennomført og å skrive vår inn med fingeren på en liten skjerm.

– For meg som har utendørs bakgrunn, bekymrer det meg barnet mitt skriver enkelte ord for å lese, sier Wambui Wambui.

Hun forteller at hun hadde lært rettskrivning bedre for barn.

– Ipaden setter hele vrien underveis.

Hun legger til at hun ikke er teknologimotstander, men at hun mener læreren selv må få velge hvilke metoder som er mest hensiktsmessige.

I på få dattera med seg hjem et arbeidshefte på papir, som hun er ute og gir på.

– Men man blir bekymret når det blir en slik prosess som blir framført. Men som jeg har sagt tidligere, ble det gjort en del med utendørs av samtykkesskjema, og vi måtte derfor sende ut nytt samtykke. Undervisningsutvalget sentral har besluttet det.

innmating@klassekampen.no

GRYR I NORDEN

En spørre om politisk medlemskap fra Høyre.

Individuell fastsetting av lønn har skapt en uholdbar situasjon. 30 år i gjorma

Jeg har jobbet her i atten år. Vi gjør de samme oppgavene. Likevel får jeg lønnen kroner mindre i måneden enn de nyansatte jeg lærer opp. Det sier Akram Muradin, lagerarbeider ved Medicar, lagret for medisinske produkter for Region Stockholm. Denne kalde desembermorgen står hun utenfor arbeidsplassen sammen med en gruppe kolleger. Strøken har pågått i tre dager.

Arbeidet på lageret er målrettet og standardisert. Det er moderne i den forstand at arbeiderne har ganske lite å skulle ha sagt. Lagerarbeiderne gjør det samme, sammen. Likevel kan det skille på tusen kroner i månedslønnen mellom dem. Mange av arbeiderne som streiket i desember, har jobbet i Medicar i femten til tjue år. Likevel får noen av dem mindre i lønn enn de nyansatte som de lærer opp. Dette er absurd, og det setter uholdbarhet på en viktig problemstilling.

«Arbeids glede har blitt en av oppgavene»

Det er ikke overraskende – arbeidstakerne holdt til sjelen minst like mye som hva de faktisk gjør. På mange arbeidsplasser er det nå en tydelig tendens til å være kritisk til ledelsens beslutninger. Når vi snakker om lederskap som et lønnskriterium, mener vi bare en bestemt type det å selge inn ledelsens beslutninger til arbeiderne. Du kan være en fremragende leder, en som får kollegene til å gå sammen og gjøre noe sammen, til og med noe så avansert og utradisjonelt som å organisere en streik – gjort om det resulterer i en individuell lønnsøkning!

På mange arbeidsplasser har arbeids glede blitt en av mange oppgaver, det var jeg av egen erfaring. Arbeidstakerne får høyere lønn hvis de ikke klager (og i stedet uttrykker at alt er tipp topp). I stillingsbeskrivelse kan det stå «tar skittet del i å spre arbeids glede på arbeidsplassen». Eller: «Tegne attraktive fremtidsbilder for kollegene og utvirke en positiv holdning». Disse eksemplene er hentet fra en statlig butikkløp jeg hadde for noen år siden. Det må bli slutt på denne undertrykkende gjerningen.

Lagerarbeiderne som streiker hos Medicar, har helt rett. Flere hadde protestert. Etter tretti år med uettelighet var det ut til at til og med ledelsen i Kommunal innser at situasjonen er uholdbar. «Det har ikke kommet medlemmer til gode, det har vært til en skjev utvikling», sier Malin Kagnevig, leder i Høyre i Kommunalt. «Vi ønsker ikke individuelle lønninger på lønn, de opplever som vilkårlige og urettferdige».

Tretti år. Den lille streiken ved Medicar ble vellykket og kortvarig. Det er ikke i arbeidstakerens interesse å vente på fagforeningsledelse.

Evelin Rør

Bokkassett, post og faglig støtte sendt til: ror@hoyre.no

Nyheter

nyheter@klassekampen.no

VERDT Å VITE

■ Noen eldgamle knokler har blitt funnet på Mallorca. Forskerne tror at beinrestene er rundt 280 millioner år gamle, skriver forskning.no. Hvis det stemmer, levde dyret – som skal ha vært på størrelse med en middels stor hund – for dinosaurene. Det er ikke så mange knokler som er funnet, men det er foretøpelig nok til å gi en pekepinn på hvordan rovdyret fra slekten Gorgonopsia så ut. se

KUNSTID OG RULØR: Julie Remen Midtgarden (H) er utvalgt til Oslo. Hun mener at Oslo som ikke har vært et kunstnerisk hovedstad, og å bruke digitale verktøyer i skolen. FOTO: TIRUK NORDEN, NTB

Skolebyråden reagerer på Ipad-reklame

Skolebyråd i Oslo Julie Remen Midtgarden (H) reagerer på Apple-filmen. – Sluttresultatet har en tydelig kommersiell framstilling som vi ikke bør bidra til, sier hun.

SKOLE

Ans: Brundtland

■ I en reklamefilm på Apples nettsider skryter flere ansatte i Osloskolen at Ipad som pedagogisk verktøy. Fem foreldre fra Trøsterud, en av skolene i Slime, reagerer på den enklige positive framstillingen av Apple-produkten. Nå reagerer også flere politikere. – Jeg er spent på til om det er Oslo kommunes oppgave å være foreldrepike for Apple, sier Eline Waagen, utdanningspolitisk talsperson for Arbeiderpartiet på Stortinget. Hun retter skytet mot skolebyråd i Oslo Julie Remen Midtgarden (H). – Hvis Julie har vært klar over dette og har vært med på å ta beslutningen, er det i så fall under enhver kritikk. – Det bør på et og bortsett fra Apple-filmen utsettes for en grundig gjennomgang, sier Remen. – Hadde jeg vært byråd,

Nedbørsrekord i Oslo

■ Det ble i går satt ny nedbørsrekord ved skolestasjonen på Duen i Oslo. Ikke siden 1998 er det kommet like mye nedbør i løpet av ett døgn. Det sier vakthavende meteorolog Uwe Nixsen i Meteorologisk institutt til Aftenposten. På Duen kom det 30,7 millimeter nedbør dette døgnet, sier

Apple-reklamen

■ I en video på Apples nettsider presenteres Osloskolen som en av flere skolehistorier. Under overskriften «For oskolen var Ipad det beste valget» står det at 75 skoler har én Ipad til hver elev. I filmen skryter flere ansatte av Ipaden. – Det høves at skolen i Oslo har mulighet til å ha en Ipad til hver klasse, men at lærerne fortsetter å bruke Ipad er et annet spørsmål. – Det er det viktig at slik informasjon ikke er reklame, ikke er i strid med barns personvern, eller brukes på måter som foresatte ikke har samtykket til, understreker hun.

Klassekampen i går

film presenteres som en av flere av Apples «skolehistorier» i verden.

Multimedien presenterer filmen slik: «I tillegg til at Ipad er et godt verktøy for lærere, er det også et godt verktøy for elever. I filmen skryter flere ansatte av Ipaden. – Det høves at skolen i Oslo har mulighet til å ha en Ipad til hver klasse, men at lærerne fortsetter å bruke Ipad er et annet spørsmål. – Det er det viktig at slik informasjon ikke er reklame, ikke er i strid med barns personvern, eller brukes på måter som foresatte ikke har samtykket til, understreker hun.

Sattidig sier hun at det må være rom for at Osloskolen skal kunne bidra med kunnskapshver informasjon om hvordan læringsbrett og digitale læremidler kan gi god læring og tilrettelagt opplæring for elevene.

«Det er det viktig at slik informasjon ikke er reklame, ikke er i strid med barns personvern, eller brukes på måter som foresatte ikke har samtykket til, understreker hun.

Skulle være informasjon
Gruppearbeid har Kef i Oslo Østland. Håberikke, mener Midtgarden, har ta lærerne av det som har skjedd og lage en tydelig politikk for hvordan Oslo kommune forholder seg til kommersielle selskaper i framtiden.

Hun har stilt et skriftlig spørsmål til Midtgarden, der hun blant annet spør: «Er byråden tilfreds med at filmen også brukes til å fremme Apple sitt syn på digitale verktøyer sin plass i skolen?»

Til Klassekampen understreker Håberikke at Apple er et av verdens største selskaper som har store kommersielle interesser av hvordan barn og unge bruker Ipad i opplæringen sin og hvilke læringsverktøyer de har på skolen.

– Da er det veldig merkelig at Osloskolen så sterkt har seg bruke i deres agenda, sier hun.

Håberikke viser i sitt spørsmål til tidligere uttalelser fra Midtgarden om at Apple-filmen ville ha vært en informasjonsside.

«Utdanningsetaten opplyser om at dette skal være en lengre film, med intervjuer med fagpersoner og vitning av reelle undervisningsoppgaver», svarer Midtgarden på et skriftlig spørsmål fra Rude om Apple-innspillingen i januar i fjor.

«Bortsett fra Osloskolens egne representanter er det ingen fagpersoner som deltar i filmen», bemerker Håberikke.

nyheter@klassekampen.no

SPRÅKET

Kristen Ruggen, Øst Vineland og Sverre Lundeby har vært på språk på språk.

Finnes det en genuin og korrekt dialektbruk?

Idealbrukere

Det hverdagslige språket, særlig språket som brukes av tradisjonell arbeiderklasse og innvandringsgrupper, var tidligere stigmatisert av språkforskningen. Forskere har målt til å definere ulike språkgrupper som er verdt å lære på, og det er med på å påvirke hva skolen lærer om som godt språk. 13. desember 2014 døde William Labov (f. 1927), en av de mest innflytelsesrike amerikanske språkforskerne fra forrige århundre, også kjent som sosiolingvistikeren. Han har vært uttalt at han var skeptisk til merkelappen sosiolingvistikken som den impliserte at det skulle finnes språklige praksiser som ikke er sosiale.

Labov og sosiolingvistikken fornyer metodene og tenkemåten i språkforskningen. Tidligere hadde forskningspraksis stort sett avgrenset seg til høyere skriftspråk og til tradisjonelle dialekter. De forskere på 1900-tallet og første del av 2000-tallet hadde inn dialektdata, var de opptatt av å finne det «særlige» ved den dialekten de skulle kartlegge. Dette har sammenheng med interessen de hadde for språkhistoriske linjer. I et dialektskifte setter man opp grenser mellom ulike målvarter, for eksempel grensen for uttalelsen av 'thick' eller 'skure'. Men siden det fins variasjoner på ett og samme sted, blir spørsmålet: Hvilke språkbrukere skal undersøkes for å tegne opp kartet?

Mange ville sagt at såkalte «NORM» – et akronym for *non-mutue, older rural males*, er den ideelle dialektbrukeren å forske på. Disse gir som regel informasjon om de eldste dialektvariantene, som kan være nyttig om man er interessert i språkhistorie. Men er NORM-idealen den mest generelle måten å snakke en dialekt på? Det kommer an på hvilket språk du har. Om man har en ide om at en dialekt er en fast størrelse, må det også finnes en ideell og korrekt dialektbruker. Men gjennom dette synet oppstår myter om språklig forfall og om visse talemåter som «dialekt»-varianter av andre talemåter.

«Det oppstår myter om språklig forfall»

Hva var nytt med tilnærminga Labov hadde til talemålingsting? I stedet for å prøve å idealisere vakk språkvariasjonen i en dialekt, var hun interessert i nettopp denne variasjonen og hvordan språket brukes som sosial markør. Labov mente dessuten at det hverdagslige språket ikke var fullt av feil og vakkelige variasjoner, men at også dette språket var verdt å studere og systematisere. Også hverdagspråket følger grammatiske regler, inkludert språket til grupper som tidligere var blitt ignorert, for eksempel talemålet til minoriteter som puertoricanske eller afroamerikanere i USA.

Labov viste at afroamerikaner dagligtale (kjent som AAVE – *African American Vernacular English*) følger bestemte grammatiske regler, akkurat som andre varianter av amerikansk engelsk. Det som kjennetegner AAVE språklig, er altså ikke feilnivå fra standarden, men et eget system. I moderne språkforskning er dette en selvfølge, men iaktten var viktig for å avklare AAVE. En innvirkning av oss alle kan være: Er språket ditt knyttet og rart? Da kan du glede en sosiolingvist!

Øst Vineland

Periodeansvar: Kristin og Unnestein, Sverre Lundeby og Sverre Lundeby har vært på språk på språk.

Nyheter

www.klassekampen.no

VERDT Å VITE

■ Hva var du til en gravstøtt og påfølgende festst som 74-åring? Det er kanskje spørret for alltidstiden, som Trond Ingebråten i en e-post til Apple. London-konserter i mai 2023.

Vi ser at filmen kan oppleves som reklame

Klassekampen torsdag

Utdanningsdirektør Marte Gerhardsen sa ja til Apple uten at skolebyråd Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) ble spurt. Hun ville sagt nei.

SKOLE

de brandvold

■ Det har kommet sterke reaksjoner på at Oslo skolen deltar i en nye emilskrevet iPad-film på Apples hjemmeside.

«Skoleledelsen har en tydelig kommersiell framstilling som vi ikke bør bidra til», sa skolebyråd Sunniva Holmås Eidsvoll mener Oslo skolen har bidratt til produktutviklingen og at Apple-innovasjonen hadde vært behandlet politisk.

Hun gjør det klart at dersom Oslo skolen får spørsmål om å delta i produktreklame-scenarier, vil hun sette ned foten.

Samtidig viser hun til at beslutningen om å delta, og selvs innstillingen av filmen, ble gjort under det nåværende byrådet.

Sunniva Holmås Eidsvoll (SV), som hadde ansvar for læringsperiode, sier innledende til Klassekampen at hun ikke husker å ha hørt at det ble inngått noen avtale om at Apple skulle spille inn film i Oslo skolen.

«Dersom det hadde blitt løst politisk, ville jeg ikke ha godkjent det», sier hun.

Hun mener Midtgården nå må finne ut av hva slags type avtale skolen påus Ut-danningsstaten, som er intervjuet, inngikk med Apple om hva filmen skulle brukes til og ikke.

Hvis de har gjort avtale om at denne skulle brukes i Apples markedsføring er produktet, har de gjort alt for langt. Det er utvilsomt en prinsipiell beslutning som krever politisk behandling.

Apple-reklamen

■ I en video på Apples nettsider presenterer Oslo skolen som en av flere skolekulturer.

■ Skolebyråd Sunniva Holmås Eidsvoll mener Oslo skolen har bidratt til produktutviklingen og at Apple-innovasjonen hadde vært behandlet politisk.

Nei, det er ikke naturlig å løfte denne type henvendelser til politisk nivå.

Marte Gerhardsen, direktør i Utdanningsstaten

ling, sier Eidsvoll til Klassekampen.

Åpnet dera for Apple

Utdanningsstaten tok selv beslutningen om at Oslo skolen skulle delta i en Apple-film. Det viser korrespondansen mellom Apple og Utdanningsstaten som Klassekampen har fått innsyn i tidligere.

«Vi er positive til at Apple beskriver hvordan Oslo skolen

braker teknologi for å fremme læring og mestring.»

Det var i digitaliseringspeil i Utdanningsstaten Trond Ingebråten i en e-post til Apple. London-konserter i mai 2023.

«Forsvningen er det ikke må bli reklame for iPad», legger han til. Utdanningsdirektør Marte Gerhardsen mottar e-posten i kopi.

I samarbeid med Ingebråten velger Apple skolen Trondheim, Bæstad og Trondheim som de minste inngår direkte avtaler med.

Klassekampen har fått innsyn i samtykkeklareringen som rektor Lene Rønning Arnesen signerte på vegne av Trondheim skole. Der het det blant annet at skolen ikke skal ha, eller plan å ha, «men rettigheter, skolemyndighet eller interesse av noe slag eller som art» i den berørte filmen. Skolen samtykker til at Apple kan bruke skolen i «annonsering, publisitet, distribusjon, handel eller andre kommersielle formål» i en periode på fem år fra filmens publisering.

I det første samtykkeklarmet, som foreldrene får på skulemelding 17. oktober 2023, står det at forsett med filmen er å markedsføre Apple-produkter for læring og undervisning.

Ikke politisk

«Vi synes filmen får fram hvordan lærere i Oslo skolen bruker iPad i undervisningen, og at den gir et innblikk i hvordan lærings-teknologi kan brukes for å bidra til mer variert og tilpasset undervisning. Vi er opptatt å dele den gode praksisen som foregår i våre klasserom med andre.»

Det svarer direktør i Utdanningsstaten Marte Gerhardsen i en e-post til Klassekampen. Vi spør hva hun tenker om skoleledelsen. Det

skulle jo ikke bli en reklame!

«Samtidig ser vi at den kan oppleves som reklame og har sterke reaksjoner på det», skriver hun.

«I samtykkeklarmet foretar vi, når det gjelder det å markedsføre Apple-produkter, er det å markedsføre Apple-produkter reklame, eller er det ikke reklame?»

«Apple ønsker å vise fram hvordan lærere våre bruker digital teknologi i klasserom i Oslo. Filmene viser intervjuer med lærere og reelle undervisningssituasjoner som kan inspirere andre. Samtidig viser også filmen iPad-produkter, og det var med i vår vurdering.»

På spørsmål fra Klassekampen om henvendelsen fra Apple hadde vært behandlet politisk, svarer Gerhardsen at de ikke har tradisjon for å lafse besøk fra kommersielle aktører på et politisk nivå.

«Samtidig tar vi med oss tilbakemeldingene vi har fått så, og tar det med oss dersom vi får andre lignende henvendelser», skriver hun.

«Bør det at dere vil løfte relevante tilbakemeldinger om politisk? Ja eller nei?»

«Nei, det er ikke naturlig å løfte denne type henvendelser til politisk nivå, men vi kommer til å ta noter de reaksjonene og tilbakemeldingene vi har fått så i fremtidige vurderinger, og tar selvstendig beslutning om tilbakemelding til etterretning.»

«Hva fikk Oslo skolen igjen for å delta i filmen?»

«Vi har ikke fått betaling eller noen annen form for kompensasjon fra Apple for å bidra inn i denne filmen. Denne filmen var en mulighet for oss til å dele god praksis gjennom å vise hvordan vi jobber med digitale verktøy i undervisningen.»

TOK BESLUTNINGEN om å delta i filmen. Marte Gerhardsen, direktør i Utdanningsstaten.

Tar ulvejakt til retten

■ Eiere av hundene som ble drept av ulven i Oslo-filmen, har nå gått til retten. De vil ha kompensasjon for skaden på hundene. Den ble for 2023 fastsett en kvote på å ta tolv ulver i tre uker i Risør og Ullensaker. Både ulvejakt og Fjellstøtteminnet, som

GI BORT AVISA GRATIS
-få flotte premier

- Få reflekssele med kys

Opplyst og reflektert
med Klassekampen

Gå til 3

- Få håndbort boksstyd med neihom

SE FLERE PREMIE PÅ
KLASSEKAMPEN.NO/GIBORT

STRYKEORKESTER: Mari Ystanes Fjeldstad har en doktorgrad i musikkpedagogikk og har vært med på å bygge opp Haugerud strykeorkester. Her fra en øvelse på Trosterud skole i november i fjor. Fjeldstad spiller fiolin. Bildet ble tatt i forbindelse med en reportasje om kulturskolen i Oslo

FOTO: ANNIKEN C. MOHR

→ Fjeldstad tolker bekymringsmeldingene som en gjengjeldelse, og i august klaget hun det inn for Diskrimineringsnemnda, som er rette instans for slike saker.

– Hva gjør at du mistenker ulovlig gjengjeldelse?

– At dette kom rett etter at jeg varsl-let selv, og jeg blir beskyldt for ting jeg ikke har gjort. Jeg ble blant annet beskyldt for å skrive ting om min skole som ødelegger skolens omdømme. Men jeg er lite aktiv på sosiale medier, og skriver stort sett bare om flotte ting strykeorkesteret vårt gjør.

Fjeldstad tolker bekymringsmeldingene som nok et forsøk på å skremme henne fra å ytre seg kritisk.

Ønsker debatt

I april 2024 konkluderte Utdanningsetatens varslingsråd i varslingsaksen: De mente det var sannsynliggjort at arbeidsmiljøet på Trosterud skole ikke var fullt forsvarlig for enkelte ansatte, og at dette utgjorde et kritiskverdigh forhold. Varslingsrådet mente likevel at det ikke var sannsynliggjort at det uforsvarlige arbeidsmiljøet kunne tilskrives kritikkverdigh ledelse fra rektors side.

Likevel mente varslingsrådet at skolen hadde behov for oppfølging og anbefalte at arbeidsmiljøet ved skolen skulle kartlegges.

Til tross for veldig tydelig beskjed fra foreldrene til mine elever, og Pål Finstads elever, ble han flyttet og jeg foreslått flyttet

Mari Ystanes Fjeldstad, lærer ved Trosterud skole i Oslo

– Anbefalingen om å kartlegge arbeidsmiljøet ble ikke fulgt opp, forteller Fjeldstad.

– Derimot ble det iverksatt en såkalt gjenopprettende prosess ledet av en ekstern konsulent. Denne prosessen besto av møter med konsulenten. Fjeldstad opplevde disse møtene som et forsøk på å presse henne til å akseptere det dårlige arbeidsmiljøet.

Da hun ga uttrykk for at hun ikke ville akseptere arbeidsmiljøet slik det var, fikk hun beskjed om å tenke på egen helse.

– Det ble antydnet at jeg burde skifte jobb, sier Fjeldstad og legger til:

– Den gjenopprettende prosessen var den tredje gangen jeg fikk beskjed om å ti stille eller forsvinne.

Konklusjonen kom så 31. oktober: Utdanningsetatens eneste tiltak for å bedre arbeidsmiljøet til Fjeldstad var å flytte henne til en annen skole.

– Hvordan reagerte du?

– Det føltes absurd. Jeg er veldig glad i å jobbe på Trosterud skole, og jeg har bygd opp et godt forhold til elever og foreldre over tid. Jeg fikk massiv støtte, og det betydde mye, sier Fjeldstad.

Hun er glad for at Utdanningsetaten snudde og ikke flyttet henne.

Når hun nå står fram offentlig er det ikke først og fremst på grunn av arbeidsmiljøet ved en enkelt skole.

Hun gjør det for å sette søkelyset på et større problem.

– Som følge av denne situasjonen har jeg blitt kontaktet av en rekke andre lærere som har ytret seg om problemer i skolen og blitt presset til stillhet eller å forsvinne, forteller hun.

– Å være lærer er en viktig jobb. Vi har et stort ansvar for elevene, både for deres hverdag og deres framtid, sier Fjeldstad.

Hun sier at det tar mange år å skape gode relasjoner til barna og deres familier.

– Til tross for veldig tydelig beskjed fra foreldrene til mine elever, og Pål Finstads elever, ble han flyttet og jeg foreslått flyttet.

Nå håper hun at gjennom å fortelle sin historie, kan hun bidra til en viktig debatt.

– Jeg håper det at jeg står fram på denne måten, kan skape en debatt om hvordan problemer i skolen kan løses til det beste for elevene, og ikke bare at lærere som varsler om problemet, blir flyttet, sier Fjeldstad.

Utdanningsetaten svarer

Klassekampen har forelagt påstandene og sitatene i saken for Utdanningsetaten i Oslo og rektor Lene Rønning-Arnesen.

Grunnskoleledelse Morten Relbo svarer med tre punkter i en e-post.

■ «Vi kjenner oss ikke igjen i fremstillingen av denne saken.»

■ «Vi er opptatt av arbeidsmiljøet på Trosterud skole og har engasjert vår bedriftshelsetjeneste Arbeidsmiljøhuset. De jobber sammen med ledelsen på skolen og personalet med å styrke arbeidsmiljøet.»

■ «Vi opplever at det er en dedikert ledelse og ansattgruppe på skolen, som er opptatt av elevens læring og mestring, og hvordan de kan samarbeide bedre til det beste for elevene.» Klassekampen har også spurt konkret om rektors bruk av tilrettevisning om bruk av lue (sløpence) inne som gjengjeldelse mot en ansatt som fortalte andre i ledelsen at de vurderte å varsle om et uttrykt arbeidsmiljø.

Nå er antagelig akkurat disse tallene for nasjonale prøver fra og med skoleåret 2022-2023 ikke direkte sammenlignbare med tidligere år på grunn av pandemien og hjemmeskole samt analyseverktøyet Utdanningsdirektoratet brukte. Analysen viser uansett at norske elever generelt sett er blitt dårligere i lesing og regning, ifølge Prøvestatistikken i Afterposten 6. september 2023. I engelsk går det motsatt vei.

Fra høsten 2023 og frem til høsten 2024 – hele perioden med Ipad-satsing fra ny rektor og nye faglige ambisjoner – er tallene:

→ fallende på støtte fra lærer
→ fallende på vurdering for læring
→ fallende på læringskultur, på mestring, på motivasjon, elevdemokrati og medvirkning, på felles regler og faglig utfordring

8 av 10 indikatorer for læringsopplevelsen i skolen faller fra et høyt nivå på flere indikatorer totalt sett for hele denne perioden 2023-2024.

Nedgangen er størst på læringskultur, fra 4,7 til 4,2 på en skala fra best 5 til dårligst 1. Faglig utfordring synker fra 4,0 til 3,6.

Sette hjemmefra er noe av det som end-

innenriks@klassekampen.no

Meninger Oslo-skolen

Debatt

Knut J. Michelsen

Tidligere norsklektor og konsulent for Utdanningsdirektoratets IKT-baserte norskeskinner (VGS)

Den stansede Apple-reklamen ga et skjevt bilde av Trosterud skole

«V i skulle ønske at Oslo-skolen stoppet Apples produksjon av reklamefilm i skoletiden», skrev leier foreldre ved Trosterud skole i Afterposten 22. november 2023. De spurte videre: Hvem er Oslo-skolen lojal mot?

På Trosterud skole skal elevene ha vært særlig merkbare etter en tid med dårlig skolestatistikk. Det var den nye rektoren fra høsten 2021 som ønsket endring.

Har falt på flere indikatorer. Fra høsten 2021 til 2024 viser imidlertid Utdanningsdirektoratets statistikkbank følgende om læringsresultatene på lesing og regning på nasjonale prøver 5. trinn på Trosterud. Lesing: ned fra 48 til 47 skalapoen. Regning: fra 51 til 48 skalapoen.

Nå er antagelig akkurat disse tallene for nasjonale prøver fra og med skoleåret 2022-2023 ikke direkte sammenlignbare med tidligere år på grunn av pandemien og hjemmeskole samt analyseverktøyet Utdanningsdirektoratet brukte. Analysen viser uansett at norske elever generelt sett er blitt dårligere i lesing og regning, ifølge Prøvestatistikken i Afterposten 6. september 2023. I engelsk går det motsatt vei.

Fra høsten 2023 og frem til høsten 2024 – hele perioden med Ipad-satsing fra ny rektor og nye faglige ambisjoner – er tallene:

→ fallende på støtte fra lærer
→ fallende på vurdering for læring
→ fallende på læringskultur, på mestring, på motivasjon, elevdemokrati og medvirkning, på felles regler og faglig utfordring

8 av 10 indikatorer for læringsopplevelsen i skolen faller fra et høyt nivå på flere indikatorer totalt sett for hele denne perioden 2023-2024.

Nedgangen er størst på læringskultur, fra 4,7 til 4,2 på en skala fra best 5 til dårligst 1. Faglig utfordring synker fra 4,0 til 3,6.

Sette hjemmefra er noe av det som end-

© Knut J. Michelsen er tidligere norsklektor og har vært konsulent for Utdanningsdirektoratets IKT-baserte norskeskinner (VGS). Foto: Privat

ter seg minst, fra 4,5 til 4,4. Totalnedgangen ser altså i mindre grad ut til å skyldes hjemmet. Trivselen er den samme, 4,3.

Utdanningsetatens ansvar. Apple-reklamen skal ha blitt filmet fra høsten 2023 og publisert i slutten av desember 2024. Skoleåret ble avsluttet våren 2024. Da var tallene for læringsopplevelser enda mer fallende enn totalt sett for hele perioden, på 9 av 10 indikatorer.

De særlig positive effektene reklamefilmen viste til om Trosterud skole, ser altså ut til å ha svak støtte i statistikken. På de fleste områder viser tallene totalt over en treårsperiode det motsatte av det som kommuniseres fra skolens rektor og ledelse.

Utdanningsetatens øverste ledelse har ansvaret for dette.

Kort sagt

Bistand

Fordommer og person-fokus

Nettavisen-spaltist og tidligere Afrika-korrespondent Anders Magnus hopper i sitt svar bukk over mine argumenter for skattefradrag for direkteoverføringer til familie i utviklingsland, og hvorfor jeg oppfatter deler av argumentasjonen som rasistisk og rettet mot person heller enn sak.

Direkteoverføringer av penger er effektivt bistand uten administrasjonskostnader. Det er demokratiserende fordi det gir økonomisk uavhengighet fra myndighetene.

Anders Magnus' argumentasjon fremstår som rasistisk, overforenklet og rettet mot person og ikke sak når han:

1. Frykter at forslaget skal fra Norge skattekonkrete, samtidig som han gir inntrykk av at den norske offentlige befolkningen ikke bidrar økonomisk til Norge. Det er to påstander som henger dårlig sammen. Betaler du ikke skatt i utgangspunktet, er det ikke noe å trekke fra. Den siste er berøielig feil og en rasistisk stereotyp. Norskombalere er en av de største gruppene med innvandrere og etterkommere av innvandrere i Norge. Noen av dem som selv har flyktet hit, er uten arbeid, men det store flertallet er i jobb. Fundamenet viste at mange i denne gruppen jobber i kritisk viktige yrker.

2. Fokuserer på regimet i Eritrea og krytter det til spaltist Rodas Tadesse Silbaltu bak grunn. Eritrea er ett av 54 land i Afrika som sammen med en rekke asiatiske land er potensielle mottagere av direkteoverføringer. Foreslår Høyre å kutte eiendomsstaten, handler ikke debatten om taksen på Erna Solbergs bolig.

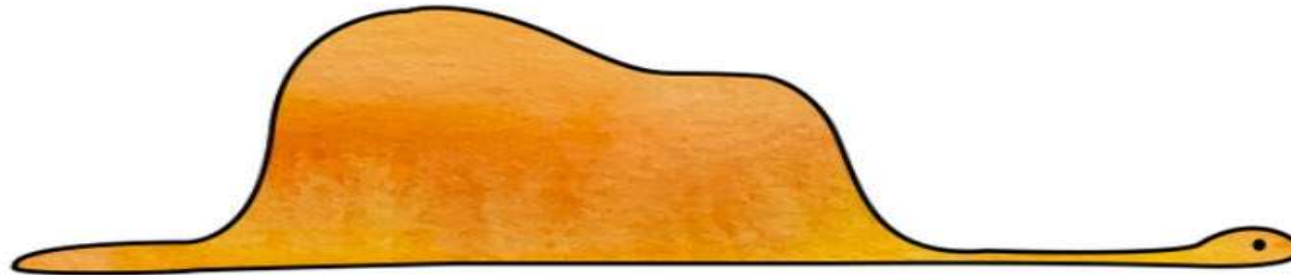
Å spille på fordommer om etniske grupper er rasisme, og å vurdere effekten av et forslag ut fra identiteten til den som fremmer det, er fokus på person og ikke sak. Begge deler fordammer enhver debatt.

Hatem Ben Mansour

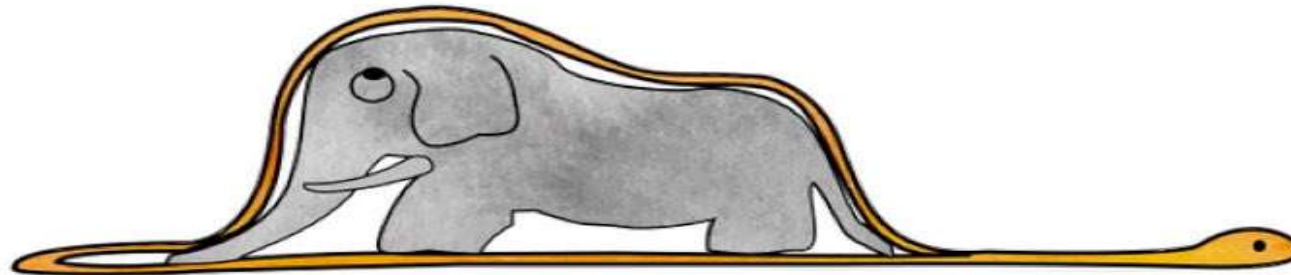
Rådgiver, Organisasjonen Mot Offentlig Diskriminering. Leder, Arbeidsgruppen Pan-Afrikanisk Aksjonsnettverk i Norge

Anders Magnus hopper i sitt svar bukk over mine argumenter

Fremtidens fellesskole?

"My drawing was not a picture of a hat.
It was a picture of a boa constrictor digesting an elephant."

 Kari Nessa Nordtun, kunnskapsminister
11 ·

Fellesskolen er Norges største konkurransefortrinn som nasjon!

Når barn lærer sammen, uavhengig av bakgrunn, bygger vi fellesskap og gir alle like muligheter.

FrP vil innføre fast nivåinndeling i skolen som vil dele barna inn i A-, B-, C- og D-lag.
Det er virkelig feil vei å gå.

Barn utvikler seg i ulikt tempo på en rekke områder. Derfor kan lærere i dag selvfølgelig tilpasse undervisningen etter faglig utvikling for den enkelte - men uten merkelapper og egne faste klasser.

Men en skole som sorterer og rangerer barn etter faglige ferdigheter er ikke en fellesskole.

Vår løsning er en sterkere fellesskole, der alle barn lærer sammen, får støtte og trygghet, og på den måten får muligheter til å lykkes på det de er gode på.

Dette valget handler om hva slags skole vi vil ha.
Det er du som bestemmer ❤️

